

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (1821) 1985 SAUSIS-JANUARY 8

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Praeitis dabarties veidrodyje

Kartais rašoma ir iškilmėse sakoma, kad Lietuva buvusi jauna valstybė su jauna kariuomene ir pan. Tokie balsai pasigirsta dažniausiai Vasario 16 proga, kai visas dėmesys nukreipiamas į 1918 metus. Bet iš tikrųjų Lietuva kaip valstybė yra bent septynių šimtmečių senumo, o lietuvių tauta dar senesnė. Taigi mūsų praeitis yra labai sena, turtinga įvykiais, tradicijomis, įvairaus laipsnio kultūrinio krūviu. Tačiau gausios mūsų suaktyvinti mini daugiausia pačius naujausius laikus, pradėdant devyniolikto šimtmečiu. Senoji tautos praeitis išskyla tiksliai labai retais atvejais. Tokia suaktyvinti buvo pvz. Vytauto Didžiojo 1930 metais (500 metų mirties). Pernai plačiai paminėta šv. Kazimiero 500 metų mirties suaktyvinti. Tikslingiausi tokių suaktyvinti savo istorijoje rastume ir daugiau, bet jos kažkaip mums atrodo per daug tolimos, svetimos, neaktualios. Taip žiūrėdami į savo tautos praeitį, mes skurdiname patys save ir dabartinę savo kultūrą, ją tarsi izoliuojame nuo giliųjų šaknų. Dabartis juk niekad neatsiranda akimirksniu. Tautos dabartis yra formuojama praeinančių šimtmečių. Mes, žinoma, to neįsivaizduojame, bet giliau pažvelgę aiškiai matome, kad didieji praeities posūkiai, įvykiai, laimėjimai ir pralaimėjimai yra paveikę dabartį.

Vienas didžiųjų posūkių, stipriai paveikusių mūsų tautos gyvenimą, buvo krikščionybės priėmimas. Šis posūkis giliai palietė lietuvių tautą ir valstybę, didelė dalimi formavo jos istoriją ir dabartį. Pirmas žingsnis buvo padarytas ta linkme karaliaus Mindaugo 1251 m., taigi prieš 734 metus. Deja, kaip rašo istorikai, tas žingsnis nebuvo sėkmingas dėl tuometinių politinių painiavų ir reikėjo antro žingsnio, būtent 1387 metų krikšto, kad Lietuva galėtų įsijungti į krikščionišką Europos tautų eilę. Neužteko ir to — reikėjo dar ir trečio žingsnio, t.y. žemaičių krikšto 1413 metais. Taigi Lietuvos krikščionėjimo procesas, prasidėjęs 1251 m., formaliai buvo baigtas 1413 m. Tuo būdu jis truko 162 metus. Žinoma, tai formalinė pusė. Kol krikščionybė įleido dvasines šaknis mūsų tautoje, dar reikėjo poros šimtmečių. Kadangi krikštas keliavo Lietuvon trimis etapais, nematyti tikslios datos suaktyvinti nustatyti. Bet tokiu atveju jos ir negali būti. Čia reikalingas ne aritmetinis skaičiavimas, o fakto svarbumas. Lietuvos krikščionybės suaktyvinti, kaip šimtmetinė, turi atsiremti ne į tikslus skaitmenis, bet į ryškiausią etapą, apimančią didžiausią lietuvių tautos krikščionėjimo dalį. Ginčas dėl tikrosios Lietuvos krikšto datos čia nereikalingas. Jis nenustatė jos praeityje, vargu ar galės nustatyti ateityje.

Remiantis šia prielaida, Lietuvos krikščionybės suaktyvinti tektų rinktis jogailinę bei vytautinę datą, nes tai buvo paveikiausias tautos krikščionėjimo etapas, nuvedęs iki atbaigos 1413 m. Mindauginis krikštas, kaip pirmas žingsnis, kad ir nesėkmingas, turėtų rikiuotis su antruoju, einančiu taip pat iš lietuvių valdovų. Tuo būdu 1987 metais, kai sušė 600 metų nuo jogailinio-vytautinio krikšto, turėtume plačiai minėti istorinę Lietuvos krikščionybės suaktyvinti, jungdami visus tris minėtus etapus, bet teikdami pirmenybę viduriniajam kaip paveikiausiam. Jau yra užuominų, kad tai suaktyvinti rengiamasi Lietuvoje, kiek tai bus įmanoma. Girdėti balsų iš Romos, kad šv. Tėvas Jonas-Paulius II tokiame užmoju yra labai palankus. Kaip kazimierinės suaktyvinti proga, taip ir lietuvių krikščionybės suaktyvinti metais šv. Tėvas ešas linkęs išskirti Lietuvą pasauliniu mastu. Laisvojo pasaulio katedrose vėl gali suskambėti Lietuvos vardas plačiausiu mastu. Be to, Lietuvos krikščionybės suaktyvinti turėtų būti ekumeninio pobūdžio, t.y. jungti į visas iškilmes ne tik katalikus, bet ir kitas konfesijas — evangelikus, ortodoksus, anglikonus. Tuo būdu visų konfesijų šventovės laisvajame pasaulyje pasigirstų Lietuvos vardas ir jos dabartinės kovos. Praeitį atspindėtų plačiame dabarties veidrodyje ir tiesių kelius ateitin.

KANADOS ĮVYKIAI

Nuodai ligoniams ir mėgėjams

Sveikatos ministeris J. Eppas pranešė parlamento nariams, kad bus grąžintas leidimas heroiną naudoti sveikatos reikams. Konkrečiai tai liečia nepakeliamo skausmo sumažinimą vėžiu sergantiems ir mirties laukiantiems ligoniams. Heroiną iš Kanados ligoninių išjungė parlamentas 1955 m. J. Eppas tikisi, kad įstatymo pakeitimas bus padarytas iki š. m. kovo 1 d. Naujas įstatymas apims heroino gamybą medicinos reikams, jo griežtą kontrolę, kad prie heroino neprieitų už jį didelius pinigų mokantys narkomanai. Medicininis heroino vartojimas yra draudžiamas JAV, bet leidžiamas Britanijoje. Pasak J. Eppo, nėra logiška, kai negalima heroino bei kitais narkotikais save žudo sveiki kanadiečiai, o mirštantiesiems juo neleidžiama sumažinti skausmo, nors jų nepakeliamas kančias turi stebėti artimieji. Gydy-

tojai šiuo klausimu yra dvejopos nuomonės. Eiliniai gydytojai pritaria, o vėžio ligos specialistai heroino grąžinimą sutinka skeptiškai. Pastarųjų nuomone, skausmui sumažinti yra kitų narkotikų, tik reikia pasirinkti pakankamą dozę. Metinį pranešimą apie nelegalų narkotikų vartojimą Kanadoje 1983 m. paskelbė RCMP policija, vadovaujama R. Simmondso. Pranešimui buvo panaudoti apskaičiavimai, atlikti pagal surastų narkotikų kiekius. Spėjama, kad gatvės kainomis už juos kanadiečiai 1983 m. sumokėjo \$9,65 milijono, 1982 m. — \$9,4 milijono. Tai iš tikrųjų didelės sumos, kai 1983 m. kanadiečiai naujiems ir jau naudotiems automobiliams išleido \$9,39 milijono, alkoholiui — \$7,7 milijono, rūkalams — \$5,1 milijono. Šias tris grupes pralenkia narkotikai (Nukelta į 8-tą psl.)

Lietuviška ūkininko sodyba buties muziejuje Rumšiškėse. Ji primena nepriklausomos Lietuvos laikus V. Čiplys

Džiunglių teismas Venezueloje

Komunistų veikėjai teisė JAV prezidentą Reaganą

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

JAV prezidento rinkimų išvakarėse komunistinio bloko smogikai Venezueloje sutarė jų kontroliuojamo valstybinio Centrinio universiteto salėje teisti prezidentą Ronaldą Reaganą.

Teisėjai ir idėja

Į "teisėjų" eiles buvo įtraukti žymūs Venezuelos marksistai: Lenino ordinu apdovanojtas multimilijonierius "proletaras" Miguel Otero Silva, vienas iš marksistinės krypties dienraščio "El Nacional" savininkų; marksistinio "Liaudies rinkiminio sąjūdžio" pirmininkas Luis Beltran Prieto Figeroa; komunistas ekonomistas D. F. Maza Zavala; "Socialistinio sąjūdžio" komunistinė jėga vadovybės narys ir parlamento atstovas Pompeyo Marquez; "progresyvisis" jėzuitas Arturo Sosa ir kiti.

Idėja organizuoti džiunglių teismo spektaklį akademiniam jaunimui mulkinti nebuvo originali: ji buvo importuota iš Nikaragvos, kur toks teismas vadinasi "Antimperialistiniu mūsų Amerikos tribunolu". Šis "tribunolas" buvo importuotas Nikaragvon iš Maskvos per Kubą.

Komunistų parinktų "liudininkų" koordinavimo darbas buvo patikėtas idėjos prolektarui Uriel Molina iš Nikaragvos, o liudininkais pakviesti iš Cilos — Allende žmona Hortensia Busi, iš Nikaragvos — sandinistų ministrė Mirna Cuningham ir Omar Cabezas, iš Dominikonų respublikos — kitas komunizmo tarnas Juan Bosh, komunistų veikėjai iš Kubos, El Salvadoro, Grenados.

"El Nacional" pasigyrė, kad į politinio farso organizatorių įsijungė ne tik kairiosios partijos Venezueloje, bet ir joms solidarizuoją komitetai, atstovaujį kitų kraštų ekstremistiniams kairiajam sparnui. Tačiau su Reagano teismu įvyko maždaug taip, kaip lietuviškoje dainelėje: "Būtų viskas gerai būvę, jei besokant neužkliuvę..."

Stiprus atoliepis

Vos spėjo "El Nacional" paskelbti žinią, kad "Karako mieste bus teisiamas Reaganas", didieji krašto dienraščiai "El Universal", "El Diarrio de Caracas" ir "Ultimas Noticias" (jų tiražas siekia per 700,000 egzempliorių) paskel-

bė Tarptautinės demokratijos gynybos komiteto atsiliepiamą stambia antrašte: "Suokalbinkinkai kaltina — naujas komunistų begėdiškumo pavyzdys".

Stambi raidė atspausdintame straipsnyje pabrėžiama, kad šiuo teismu vietiniai samokslininkai, norėdami įsiteikti Maskvai, rengia naują samokslą Venezuelos akademiniam jaunimui klaidinti. "Tuo metu, kai ištisi kraštai, kęsdami sovietinį jungtį, šaukiasi pasaulio teisingumo dėl Sovietų Sąjungos ir jos politinių pastumdėlių įvykdytų šurpių genocidinių nusikaltimų, esame liudininkais pasibjaurėtinio spektaklio, kuriam Maskvos nusikaltėlių samokslininkai (jų tarpe net du K. Bendrijos nariai) drįsta kaltinti tuos, kurie visados gynė laisvę ir kėlė balsą prieš šventų žmogaus teisių išniekinimą".

"Kokią moralinę teisę turi komunistai ir jų akli Sovietų Sąjungos tarnai kalbėti apie imperializmą? — klausiamas "El Universal" dienraštyje. — Gal tą teisę jiems duoda žiaurioji Sovietų Sąjungos agresija Afganistane, kur sovietų daliniai grobia ir plėšia, kaip tai pripažįsta marksistinis "El Nacional" spalio 24 laidoje? Ar tai ne imperialistinė agresija 'par excellence'? Ar ne imperializmo akcija buvo Sovietų Sąjungos atnešta sprespauda eilei šalių anapus geležinės uždangos? Brutali, ginklu įvykdyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija bei aneksija, naudojantis nacių talka, Molotovui ir Ribbentropui pasirašius slaptajam 'dalybų' paktą, — ar nėra begėdiškas kriminalinio imperializmo pavyzdys? O pastangos Grenados salą paversti agresijos baze prieš Venezuelą ir kitas šalis, panaudojant Kubos ir Nikaragvos tautų išdavikus, — ar tai ne imperialistinis samokslas? Taip pat barbariškos Korėjos lėktuvo 007 nekaltų keleivių žudynės?!"

Straipsnis pažymi, kad sovietinė sprespauda ir revoliucinių Nikaragvos laisvės bei teisingumo idealų išdavimas nebaigia sovietinių imperialistų nusikaltimų sąrašo, kuriuos įvykdė vietos bolševikai, vykdydami Kremliuosa valią.

Etiopiją prisiminus

Šiurpas nukrečia, prisiminus dabartinį metu siaučiantį badą Etiopijoje, kurią komunistai "išlaisvino". Tuo metu, kai JAV-bės badaujančiam kraštui, nežiūrint Maskvai ištikimo marksistinio režimo, nuo 1984 m. spalio pradžios paskyrė bado aukoms paramą, siekiančią arti šimto milijonų dolerių, po to vėl pasiuntė 85,000 tonų maisto už 38 milijonus dolerių (į tą programą įsijungė Anglija, Italija, V. Vokietija, Kanada, Australija ir kiti kraštai). Maskva Etiopijai pasiuntė 400 sunkvežimių, 16 lėktuvų ir 24 malūnsparnius. Štai kiek Maskvai rūpi bado mirštančių likimas! Dar daugiau. Jie net neleidžia maisto gabenimui panaudoti sunkvežimių, kol marksistinis režimas neatsilygino už sunkvežimius. Merdinčias aukas Maskva numojo ranka, begėdiškai aiškindama, kad badas kilo ne dėl sausros ir derliaus sunaikinimo, bet dėl kolonijinės žemės ūkio struktūros, primastos Etiopijai. Maskvai rūpi maitinti Etiopijos karus ir juos siųsti "laisvinimo misijai" į Somaliją. Išdžiūvę vaikučių kaulai, ligų kankinami kūneliai ir merdinčios akys komunistų širdžių nepasiekia.

Tai šitoki begėdišką veidą rodydami komunistų tarnai lipa teismo tribunon tragikomiškam spektakliui su instrukcijomis teisti garbingiausio pavyzdinės pasaulio demokratijos prezidento.

Nutildytas teismas

Ši plačiai pasklidusi reakcija spaudoje, kurioje buvo paskelbtas ir pilnas "El Nacional" žinios tekstas, iš karto užčiaupė burnas komunistų suokalbinkams, ir "tribunolas" teisė taip tyliai, kaip pelė po šluota. Venezuelos spauda šį naują komunistų "projektą" ignoravo; žinią ir reakciją skaitė venezueliečiai viešai rodė savo pasipiktinimą grupele žmonių, kurių partijos paskutiniuose Venezuelos prezidento rinkimuose, prarado paskutines savo pozicijas. Tačiau komunistai privalo paklusti Maskvai, akliplėšikai gindami Sovietų Sąjungos ir jos satelitinių baudžiauninkų pozicijas, puolant Ameriką ir visus tuos, kurie stoja prieš sovietų tebetęsiam tauti-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

GALVOSŪKIŲ TAPO SKRIEJANTI SOVIETŲ BOMBA, PAŽEIDUSI teritorines šiaurinės Norvegijos ir Suomijos erdves. Užtaiso neturėjusią bombą pastebėjo Norvegijos radaras 1984.XII.28. Ji dingio šiaurinėje Suomijoje prie Inario ežero, nepasiekusi Sovietų Sąjungos. Suomija buvo pradėjusi nukritusios bombos paieškas, bet jos nesurado, nes toje srityje šiuo metų laiku diena su nepilna šviesa trunka tik porą valandų. Bomba atskrido iš Barencos jūros, kurioje vyksta sovietų karo laivyno manevrai. Protesto balsą dėl teritorinės erdvės pažeidimo pakėlė Norvegija, priklausanti Atlanto Sąjungai. Beveik visiškai nereagavo Suomija, kurios vyriausybė yra priversta laikytis draugiškų ryšių su Sovietų Sąjunga. Suomija tik užsiminė apie nežinomos kilmės skriejantį objektą, nukritusį jos teritorijoje. Incidentą užbaigė Sovietų Sąjungos ambasadoriai Osle ir Helsinkyje oficialiu atsiprašymu. Apie ambasadoriaus D. Polijanskio atsiprašymą daugiau žinių pateikė Norvegijos užsienio reikalų ministerija. Esą tai buvo sena skriejanti bomba, išsauta kaip taikynys iš sovietų laivo, praradusi kontrolę, nukrypusi nuo numatyto kuro. Suomijos užsienio reikalų ministerija neatskleidė ambasadoriaus V. Sobolevo pateiktos versijos. Naujais metais skirtoje kalboje Suomijos prez. M. Koivistas pranešė apie skriejančių bombų atneštą naują grėsmę Skandinavijai, ragindamas Atlanto Sąjungos ir Varšuvos Sąjungos vadus šį ginklą išimti iš šiaurinės Europos dalies. Sovietų Sąjunga nutraukė derybas branduolinių ginklų klausimu dėl skriejančių JAV bombų įvedimo V. Europoje. Galimas dalykas, šiuo incidentu buvo norima pabrėžti, kad tokias bombas turi ir Sovietų Sąjunga, artėjant JAV valstybės sekr. G. Shultz'o ir užsienio reikalų ministerio A. Gromyko naujiems pokalbiams Ženevoje.

Kaltina kapitoną

Kun. J. Popieliuskos žudikų teisme Torunėje buvo apklausi- nėti abu leitenantai — L. Pekala ir W. Chmielewski. Jie puolė pagrobimo ir nužudymo organizatorių kpt. G. Piotrowskį. Pasak jų, kpt. G. Piotrowskis turėjo telefoninį pasitarimą su kaltinamųjų suole sėdinčiu plk. A. Pietruška, kuris yra kaltinamas pritarimu kun. J. Popieliuskos nužudymui. Abu leitenantai teigė, kad jie negalėjo žiūrėti į kpt. G. Piotrowskio atliekamą žiaurų mušimą, prašė jį kun. J. Popieliuską palikti gyvą pakeleje, neįmesti Vyslon su prie kojų pririštais akmenimis. Jie taipgi tiki, kad jis Vyslon buvo įmestas jau miręs, nes joks žmogus nebūtų atlaikęs tokio mušimo. Varšuvos pasigirdo balsų, kad kompartija darė spaudimą kardinolui J. Glempui kun. J. Popieliuską išsiųsti ilgesnėms studijoms Romoje. Kardinolas J. Glempas betgi norėjo, kad prašymą studijų reikala parodytų pats kun. J. Popieliuska. Tada "Solidarumo" unijos rėmėjai

Šiame numeryje:

Praeitis dabarties veidrodyje

Minėtina Lietuvos krikščionybės suaktyvinti 1987 metais

Džiunglių teismas Venezueloje

Raudonųjų surgentas teismas Amerikos prezidentui Reaganui

Laiskai iš Lietuvos kanadiečių

Buvusio kalinio laiškas pateko į didžiąją spaudą

Taip prekiaujama Sovietijoje

Konstantinas Simis apie privilegijuotųjų pirkinius

Opijo problema ir atsakingieji

Lietuvos gyventojų naikinimas vokiečių okupacijos metais

Vilniaus ateizmo muziejuje

Ten apsilankiusio "Tėviškos žiburių" bendradarbio išpūdžiai

Venezuelos lietuvių veikla

Mūsų bendradarbių pranešimas apie tenyškiaus tautiečius

"Onos veidas" — premijuotas scenos kūrinys

Rašytojo Landsbergio komedija Čikagos lietuvių scenoje

Dešimtmečiai ir šimtmečiai

Rašytojas V. Volertas apie Juozo Kraliausko kūrybą

"Mind against the Wall" (4)

Baigiamosios pastabos apie septynių autorių veikalą

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$20, pusmetinė — \$11, mėnė — \$25
(Amerikoje — JAV doleriais). Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Laiškas iš Lietuvos kanadiečiui

"The Sunday Sun" 1984. XII. 30 išspausdino buvusio sovietų kalinio Petro Cidziko laiška, rašytą Vilniuje 1984. XI. 24 ir adresuotą kanadiečiui Brian Brown, gyvenančiam Mississaugoje. Pastarasis pranešė telefonu "TŽ" redakcijai, kad buvo parašęs 10 laišku kaliniams — 6 Lietuvoje, 4 — Sov. Sąjungoje pagal adresus, paskelbtus dienraštyje "The Toronto Sun". Gavo tik vieną laiška prieš pat Kalėdas. Pasak jo, tai buvusi jam geriausia kalėdinė dovana. Laiškas parašytas anglų kalba. Čia pateikiame jo vertimą. RED.

Mielas Brian,
Šiltas Jūsų laiškas buvo man tikras staigmena. Esu labai dėkingas už jį ir bandysiu atsakyti.

Džiaugiuosi, kad turite darbą. Tikiuosi, kad dabar turite geresnį gyvenimą ir galite studijuoti universitete. Daugeliui iš mūsų gyvenimas nėra lengvas, bet galbūt dėl to labiau branginamas. Juk esame siunčiami gyvenimui tik vieną kartą, tad turime gyventi vertai. Tikiuosi, kad dabar gyvenimas visai Jūsų šeimai bus lengvesnis.

Siandieną, gyvendami toje pačioje planetoje, svarstome skirtingas problemas, bet visos žmonijos tikslas yra gyventi ir tikėti Dievą.

Mūsų interesų bendrumas, glūdintis žmonių meilėje, turi specialią misiją, kurią jaučiu Jūsų laiške. Telaimina Dievas Jūsų šeimą, kuriai pagrindinis dalykas yra meilė žmonėms. Visiems jums linkiu daug laimės, geros sveikatos, geriausios sėkmės Jūsų darbuose ir gyvenime.

O dabar parašysiu keletą žodžių apie save. Prieš keletą metų aš taip pat studijavau teisę universitete, bet gyvenimas nėra toks, kokio tikimės.

Malenkovas pamaldose

Malenkovas 1920 m. buvo artimiausiu Stalino bendradarbiu, nuo 1946 m. — jo pavaduotoju, jam mirus — įpėdiniu. Iki 1955 m. buvo ministerių tarybos pirmininku ir partijos politinio biuro nariu, o kai Bulganas pakeitė jį, kurį laiką buvo pastarojo pavaduotoju ir įgėgainių ministeriu. Vėliau buvo atleistas iš visų turėtų viešų pareigų ir net pašalintas iš komunistų partijos, kuriai priklausė nuo 1920.

Kaip buvęs Stalino bendradarbis ir įpėdinis, Malenkovas ant savo sąžinės turi milijonus kankintų ir nužudytų nekaltų žmonių, tarp jų ir lietuvių. Bet už visa tai Malenkovas nekaltino jokia prokuratūra ir joks teismas nenagrinėjo jo nusikaltimų. Jis ir dabar gyvena taip, kaip ir kiekvienas buvęs komunistų partijos narys, atidavęs jai bei pastarosios sukurtai sistemai atitinkamą duoklę. Vis dėlto jo turima

laisvė neužmigdė nekaltųjų sąsąnarių ir krauju suteptos sąžinės. Nusiramino Malenkovas įjėsko maldose, ypač pamaldose, žinoma, stačiatikių cerkvėse, nors rodytis viešai vengia. Cerkvėse jis užima kampines vietas, o po pamaldų pirmas išeina ir skuba į namus. Pastaruosius pasiekia višiemis prieinamoms susisiekti priemonėmis, bet jau ne ištaigingais automobiliais, kokiais važinėdavo būdamas valdžioje. Šiuo metu jis yra 82 m. amžiaus.

Pagal š. m. rugpjūčio 19 d. Vokietijoje leidžiamą savaitraštį "Neue Bildpost", netrukus Vakaruose pasirodys Sov. Sąjungos istoriko Medvedovo knyga, kurioje Malenkoviui yra paskirtas ištisas skyrius. Galimas dalykas, joje bus išskirti dalykai, liečiančių ne vien jį, Malenkovą, bet ir jo pirmąją Staliną.

J. Kairys

PETRAS CIDZIKAS (kairėje), ne kartą kalintas ir psichiatrinėje ligoninėje laikytas, lanko savo draugą VOLDEMARĄ KARALIŪNĄ psichiatrinėje Kauno ligoninėje. Pastarasis buvo suimtas 1977 m. ir pradžioje uždarytas Černiachovskio psichiatrinėje ligoninėje. Ši nuotrauka gauta Vakaruose 1981 m.

Taip prekiaujama Sovietijoje

Pirkėjai, pardavėjai, direktoriai, aukštieji pareigūnai ir slapti uždarbiai

KONSTANTIN SIMIS

Sovietiniai piliečiai priversti kasdien naudotis valdiškų krautuvų, restoranų bei valgyklų patarnavimais (nėra kitokių parduotuvių, kaip valdiškos). Todėl neįmanoma išvengti korupcijos, kuri užvaldžius visur visą sovietinę prekybinę sistemą. Sovietų Sąjunga yra kraštas, kur nuolat trūksta buitinių reikmenų. Sovietiniam piliečiui nusipirkti drabužius nėra vien paprasta piniginė problema. Jo problema — kaip susirast reikalingą prekę. Ten pirkėjas yra krautuvų pardavėjų godišių auka, nes jis yra priverstas mokėti už viską aukštesnę kainą, negu oficialiai nustatyta. Net ir tuomet, kai perka už normalią kainą, jį nemažiau apgaulina. Jį apsauka maisto parduotuvėse, restoranuose; valgyklose jam duoda mažesnes porcijas, negu jam priklauso, o pramonės gaminių parduotuvėse jam parduoda menkesnės kokybės gaminius geresnės kokybės kainomis.

Neskubėkim tačiau negailestingai smerkti pardavėjų bei virėjų už tai, kad jie skriaudžia žmones. Ne visai tiesa, kad jie pelnisi iš pirkėjų. Jie taip pat "duoda" tam tikrą kiekį gėrybių krautuvų, restoranų ar bazių sandėlių vedėjams. Tie savo ruožtu turi atiduoti kas priklauso tiesioginiams savo viršininkams, o anie perleidžia savo dalį kitiems asmenims, kurie yra aukštesnėje hierarchijos pakopoje.

Stai du vaizdeliai, visiškai autentiški ir paremti dviejų kriminalinių bylų parodymais, kurie vaizduoja, kaip praktikoje veikia sovietinė prekių paskirstymo sistema.

PIRMAS VAIZDELIS

Maisto krautuvė nr. 5 centriname Maskvos rajone.

Stambioje maisto krautuvėje darbas prasideda anksti rytą. Prieš atidarant krautuvę, prekės iškraustomos iš sandėlių rūsyje ir paskirstomos į prekystalius. Tą darbą atlieka direktoriaus pavaduotoja. Jinai išdalina mėsininkams mėsą, o tokius gaminius, kaip paruoštą mėsą (steikus, šoninę, salami), išduoda prekystalių aptarnautojams. Gavę prekę, pardavėjai užmoka direktoriaus pavaduotojai už gaminius, bet ne tom kainom, kurių bus reikalaujama iš pirkėjų prie kasos ir kurios pasirodys atskaitomybėje. Be to, jie pirmoka dar vadinamąjį "ekstra", atseit antkainį už tai, kad gavo prekę.

Krautuvės atidarius, išsiričiuoja ilgos eilės (būdingas sovietinėm krautuvėm požymis) prie prekystalių. Ypatinai ilgą eilę prie mėsos. Mat mėsa — retenybė net Maskvoje, nors miestas privilegijuotas tiekimo srityje. Mėsininkai plūša. Mat negana to, kad jie privalo atsitiinti pinigų, kuriuos davė krautuvės direktoriams, jie turi dar uždirbti papildomą uždarbį sau.

Pagal oficialius potvarkius, skerdiena privalo būt padalinta į trijų kategorijų gabalus, bet praktikoje beveik visi pirkėjai minioje, apguliojeje prekystalių, moka už gabalą mėsos rinktinės mėsos kainą, nežiūrind kokia būtų gyvulio dalis. Bet tai nėra vienintelis

pajamų šaltinis mėsininkams. Jų svarsčiai atrodo tvarkoj, bet faktiškai jie pratuštinti, ir kiekvienas kilograminis svarstis sveria tik 800-900 gramų. Skylutės užlipydytos ir svarsčiai perdažyti juodai, kad nesimatytų. Pirkėjas nieko nepastebi.

Delikatesų prekystalio tarnautojai taip pat turi atgauti pinigų, kuriuos įmokėjo krautuvės direktoriui už brangias prekes. Tikrumoj tokie reti dalykai, kaip salami dešra ar parengtos kepimui mėsos net neišdėliojamos vitrinose — jos parduodamos tik seniems pirkėjams, kurie yra susipažinę su pardavimo taisyklėmis. Kai jie grįžta nuo kasos atsiimti pirkinių, pardavėjai pakisha kartu su kvitu, ant kurio pažymėta oficialioji kaina, "priedėlis", kuris rūpestingai sulankstytas ir paslėptas sąskaitoj.

Eilėje maišosi daug žmonių, atkeliausių iš provincijos Maskvon, nes čia krautuvėse kur kas didesnis pasirinkimas dešrų. Tiems pirkėjams parduoda antros rūšies dešras pirmos rūšies dešrų kainomis. Tarp kitko provincijos pirkėjas niekad nevengia palikt 2 ar 3 rublius arbatpinigių, jeigu gali nusipirkti 3 ar 5 kg, dešros asmeniui vietoj dviejų kilogramų, kaip tai leidžia maskviniai potvarkiai.

RENATOS LESNIK PATIRTIS

Apie vartotojų vargus provincijoje (ir pačioj Maskvoje) galima susidaryti įspūdį iš Renatos Lesnik aprašymų. Jinai važinėjo kaip "Gostkoncert" tarnautoja su grupe menininkų po Sovietijos gilumą. Tą ansamblių sudarė 65 žmonės. Jų tarpe buvo 10 jugoslavų, 1 mongolas, 1 vokiečių, 1 rumūnas, 1 vengrė, 2 čekai, 1 bulgaras, 10 lenkų. Nebuvo kubiečių. "Žmonės kalba, kad jie mums brangiai kainuoja; reikia juos gabenti mūsų lešomis per 'vandenyną', po to derėtis su Castro. Ta proga reikia užpirti eilę laivų cukraus, pirkti jų tabaką ir smirdinčius cigarus. Sovietiniai piliečiai nekenčia to tabako, nusuka nosį iškreipę veidą. Bet sakoma, jog tai gera politika ir reikia jos laikytis". Kaip bebūtų, ansamblio mityba rūpinasi Alionka. Ir tai nemaža problema. Jei ne miesto kompartija su savo magiška lazdele, višai būtų.

"Kai mes atvykom į Frunzę, Alionka prisėdo prie stalo ir ėmė tyliai, tyliai verkti. Ji atrodė knibinėjanti koldūnus, bet tuo pat metu jos sąsąnos birotiesiai įlėkė... kapt, kapt! Ji šnirpštė nosim, tarsi pasiklydusi mokinukė. Vieną akimirką man dingtelėjo mintis bene būsiu jį kuo nors užgavusi žodžiu ar judesiu. Atrodė, kad ne.

— Nagi, Alionka! Išradai naują padą koldūnams ar ką? Kas tau, vargšele?

— Baisu, Natka! Stačiai baisu! — sumenlo jinau vos girdimu balsu. Kaip gali jie čionai gyventi? Krautuvėse nėra nieko, visiškai nieko! Ne menkiausio dešragalio. Viešpatie, koks siaubas!... Pasitaiko, kad rytmečiais, kuo ankščiau, jiems "pameta" kokių menkniekių (skerdienos atliekų — kaulų, uodegų, tešmenų, kanopų), tada... šnirpšt... šnirpšt... nežiūrėk taip į mane, mus pastebės! Aš negaliu

susilaikyti! Vieną dieną mačiau tokią ilgą eilę... Pati žinau, man gana ir sudžiuvusios duonos žiauberės, bet pagalkov apie vaikus! Jie turi augti, juos reikia maitinti... O čia?! Virtuvės moterys mane išbučiavo, kai joms atvežė mėsą. Jau seniai, sakė jos man, nebuvo mačiusios mėsos. Ir ėmė žliumbti...

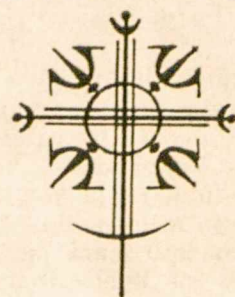
Tuo tarpu anie, — ji galvos mostu parodė į mūsų "aveles", — anie ryja lyg niekur nieko. Ir dar jie nepatenkinti. Pažiūrėk jie pusę palieka lėkštėse. Teks išmesti. Jeigu jiems reikėtų rūpintis mėsa, kaip man, jie būtų viską sušveitę, nučiulpę net kaulėlius. Ar tu pastebėjai, kad į viešbutį nieko neįleidžia be leidimo? Prie kiekvienų restoranų durų jie pasta-tė sargus. Ten neišleidžia sovietinių, o mūsų šiek tiek neturi jokio noro eit į aną pusę. Jie supranta, kad jų vieta čia. Virėjos ir padavėjos sutiko mums dirbt iki antros-trečios ryto. Kad tik svečiai būtų patenkinti. Mat užsieniečių dėka joms irgi nukrenta geresnis šmotelis. Bet kai vieną dieną visi šie gražūs ponaičiai išvažiavo? Viešpatie, kaip jie čia gyvena! Žmogus, tiesa, prie visko pripranta, bet vis dėl to netokia me laipsnyje... Gerai, ką darysi... užmirškim... užmirškim!..."

VAIZDELIS MASKVOJE

"Aš ateinu į krautuvę lygiai 7 v., t.y. valandą prieš atidarymą. Deja, jau per vėlu — laukia apie 60 žmonių. Tačiau juk mane perspėjo žmonės, kad eilės prie maisto krautuvų prasideda šeštą. Aš nepatikėjau... Pagalvojau, kad kaip paprastai žmonės iš šapelio priskaldo vežimą. Ką gi reikės pašalti! Iš "paprastų" eilių galima trumpam pasišalinti, bet čia jokių būdų. Kai grįši, tavo eilė bus dingus... Džiunglių įstatymai. Moterys sudaro daugumą — apsilikusios šiltais kailiniais, apsimiturijusios skarom, apsiavusios veltiniais... Išmūšrintos, sakau sau, su pavydo gaidėle. O kaip su gamtos reikalais? Reikėjo pagalvoti iš anksto, kažkas sumurma. O jei tikrai neišlaikai, bėk už kampo; mūsų — ši pusė, anoji "rezervuota" seniams.

Išties valandą daužu koją į koją, trepsiu, klausausi ir keikiu visą pasaulį. Jau po aštuonių. Pagaliau sužvanga raktai. Ura! Ačiū Dievui! Pirmyn į šviesą, į šilumą, į mėsą!

(B. d.)

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Džiunglių teismas Venezueloje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

žudystę jų okupuotose teritorijose. Helsinkio nutarimai ir Jungtinių Tautų visuotinė žmogaus teisių deklaracija sovietams yra tik tai tušti žodžiai.

Istorija nebūtų baigta, jeigu nesuminėčiau, kad Venezuelos komunistų partijos oficiozas "Tribuna Popular" vis dėlto išdrįso pranešti komunistinio džiunglių teismo sprendimą: prezidentas Reaganas esąs nusikaltęs "mūsų Amerikai ir yra žmonijos priešas". Straipsnis betgi "teisėjų" ir "liudininkų" pavardžių skelbti nebedrįso.

Piktinaudžiauja laisvę

Kiekvienam aišku, kad komunistiniame džiunglių teisme kitokio sprendimo ir negalėjo būti. Jame kaltino, liudijo, gynė ir teisė tikrai kaltintojai.

Šitaip Venezueloje komunistai piktinaudžiauja demokratinio krašto laisvę. Jau pats laikas Venezuelai pasekti JAV pavyzdžiu ir reikalauti, kad kiekvienas komunistų partijos narys registruotųsi kaip užsienio agentas. Ištikimybė savo krašto pilietybei yra nesu-

derinama su to piliečio nusi-statymu vykdyti Maskvos instruktijas demokratijai griauti ir kraštui išduoti, laukiant pirmos galimybės krašto laisvę palaidoti proletariato diktatūros sąskaiton.

Ne kartą Castro ir vietos teroristai bandė kėsintis į Venezuelos laisvę. Buvo laikas, kai ginklai jau laukė suslėpti Venezuelos Karibų pakrantėse, tačiau teroristinė operacija ir garsusis "Karako planas" buvo laiku susektas.

Keista, kad Venezuelos demokratijos pradžios laukia ir marksistai — milijonieriai. Vienas jų viešai sakėsi negalįs pakęsti Venezuelos triukšmo, karščio ir nešvaraus oro, todėl važiuoją į Šveicariją "kūrybiniam darbui". Kodėl gi jis nevažiuoja į Maskvą ar į Sibirą? Gaila, ir didingieji Šveicarijos kalnai juose humaniško jausmų nežadina. Sovietų Sąjungai tokie "proletarai" yra parankūs: jiems negaila vėdos ir medalių, kai jie stato paminklus sukommunistinam Sandinui ir liaupsina Sovietų Sąjungą, pasauliui atnešusių didžiųjų mūsų laikų žmonijos nelaimės.

A+A ANTANUI PINKEVIČIUI

mirus,

jo žmoną OLGA, dukras ALDONĄ ir FILOMENĄ,
dukrates DAIVĄ ir RAMONĄ su šeima nuoširdžiai
užjaučiame ir kartu liūdime —

K. A. Simaičiai

P. T. Enskaičiai

A+A ANTANUI PINKEVIČIUI

mirus,

jo žmoną OLGA, dukras ALDONĄ KAZEMEKIENĘ
su šeima ir FILOMENĄ giliai užjaučiame ir
kartu liūdime —

Regina ir Rimas Bagdonai
Alina ir Kazys Žilvyčiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis
ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai.
Užsakymus atliekame pagal projektus
ir taip pat turime didelį pasirinkimą
pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume
neskubėdami atlikti visą meniską darbą
pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mobawrk
Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Kauno Iguolos šventovė, kurioje sovietinė valdžia įrengė vitražų ir skulptūrų muziejų, atėmusi šventovę iš tikinčiųjų
Nuotr. V. Ciplo

Opioji problema ir atsakingieji

Tęsiant svarstymus apie Lietuvos gyventojų tragediją okupacijų metais

V. DOMEIKA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kalti ir sovietai

Tam tikra žmonių grupė teigia, jog Sov. Sąjungos tiesiogiai nedalyvavo žydų naikinime. Jei taip, tai kodėl jie slepia ir ne-skelbia dokumentų, liečiančių minėtus įvykius?

1939 m. rudenį, kai rusai ir vokiečiai pasidalino okupuotos Lenkijos teritoriją, daugelis žydų, bijodami vokiečių priespaudos, bėgo pas bolševikus, bet pastarieji grąžindavo juos atgal. Ar tada bolševikai nežinojo, kaip vokiečiai elgiasi su žydais? Losicos miestelio gyventojas Pinkus parašė knygą "The House of Ashes", kurioje pasakoja, kaip jis su draugais perplaukė Bugo upę ir prašė leidimo ten pasilikti. Bolševikai privertė juos grįžti pas vokiečius.

Dar prieš pasirašant Molotovo ir Ribbentropui sutartį, daugelis Vokietijos gyventojų, kuriems nepatiko Hitlerio valdžia, pabėgo pas bolševikus ir prašė politinės globos. 1939 m. gruodžio pabaigoje bolševikai atvežė į Balsoję porą šimtų tokių atbėgėlių ir juos visus atidavė vokiečių Gestapui. Jų būryje buvo apie 30 žydų. Ar galima sakyti, kad bolševikai nežinojo, koks likimas laukia vokiečiams atiduodamų žydų?

Karui prasidėjus, pirmiausia Stalinas, po jo — komunistų partijos centro komitetas ir Raudonosios armijos šiaurės vakarų fronto vadovybė davė įsakymus fronto užnugarįje suorganizuoti partizanų vienetus. Organizatoriai ir ginklai buvo nuleidžiami iš sovietinių lėktuvų. 1941 m. liepos pradžioje viename iš tų desantų buvo nuleistas Vitulskis, buvęs kriminalinės policijos viršininku Lietuvoje. Tie "organizatoriai" nurodė davę kas ir ką turi atlikti. Kai kuriems jų buvo pavadama organizuoti ir padėti vokiečiams naikinti žydus, kad vėliau galėtų sakyti, jog tai buvo lietuvių darbas.

Ateityje, kai bus galima skaičiuoti ir bolševikinę jų įvykių medžiagą, įsitikinsime, jog bolševikai ne tik norėjo, kad vokiečiai naikintų žydus ir kitus gyventojus, bet stengėsi jiems net padėti.

Pokarinė Stalino politika aiškiai rodo, jog žydai buvo persekiojami. Eilę žydų rašytojų (Parish Paul knygoje Exit Visa. The Emigration of the Soviet Jews), S. Azbel (Refusnik Trapped in Sov. Union) ir eilę kitų pasakoja apie sunkų žydų gyvenimą Sov. Sąjungoje. Ir dabar tenai žydai nėra mėgstami. Kodėl? Mat jie savo tikybinio auklėjimo dėka nesiduoda "perauklėjami" ir maskoliškos imperijos pavaldinius.

Dalinių vadai

O kas gi vykdė minėtą žmonių naikinimą? R. Europoje tuos genocidinius darbus vykdė vokiečių ir sovietų "karo mašinos", kurios dažnai į pagalbą paimdavo ar pasikivėdavo vietinius gyventojus (partizanus, policijos pareigūnus, civilius asmenis). Vokiečių ir sovietų ginkluotos pajėgos buvo suorganizuotos ir tvarkomos pagal tų kraštų karinius nuostatus, reikalaujančius kiekvieno dalinio ar junginio narį klausyti vado įsakymų. Nepaklusimas buvo griežtai baudžiamas, o karo metu nepaklusnieji galėjo būti sušaudomi. Todėl už padarytus nusikaltimus atsako tik tų dalinių vadai, kurių įsakymu ar pavedimu tai buvo padaryta. Taip pat atsakingais reikėtų laikyti visus tuos asmenis, kurie savo laisva valia ir noru pasisiūlė ir įsijungė į žmonių naikinimą.

Niurnbergo karinis teismas, kuris buvo sudarytas vien iš Amerikos teisėjų, sprendė įvairius vokiečių ir jų talkininkų bylas. Tas jų darbas buvo surašytas leidinyje, kurį sudaro 15 tomų. Baltijos kraštus daugiausia liečia kariuomenės ir vokiečių policijos nusikaltimai darbai. Apie tai kalbama 4, 10 ir 11 tome. Ten teismas pripažino kaltais tik kariuomenės ir policijos (įskaitant Einsatzgruppe A, B, C ir D) vadovybių

asmenis, kurių įsakymu buvo padaryti nusikaltimai.

Lietuvių atsakomybė

O kaip žiūrėti į lietuvių ginkluotas pajėgas (batalionus, partizanus, policininkus), kurios dalyvavo ar buvo priverstos dalyvauti žmonių naikinimo veiksmuose? Lietuviai sukilo prieš rusų-bolševikų primestą neteisėtą krašto okupaciją. 1941 m. birželio 23 d. laikinoji Lietuvos vyriausybė paskelbė per radiją visam pasauliui atstatanti Lietuvos suverenumą, įsakė tar-nautojams bei darbininkams grįžti į savo darbo vietas ir eiti pareigas pagal Lietuvos įstatymus. Vokiečiams užėmus Lietuvą, pagal 1907 m. Hagos sutartį, liečiančią karą sausumoje, karinė vokiečių vadovybė pasidare šalies "valdovė". Visi turėjo klausyti jos įsakymų.

Tai palietė ir visas ginkluotas lietuvių pajėgas. Todėl ir čia atsakomybės klausimas turi būti sprendžiamas, kaip ir vokiečių karinių dalinių, būtent dalinio vadas atsako už įsakymą įvykdyti neleistiną veiksmą. Kariai, policininkai ir partizanai, kurie laisva valia ir laisvu noru jungėsi į tokius dalinius, žinodami, kad jie turės atlikti "likvidacinius" veiksmus, yra taip pat atsakingi.

Čia iškyla dar vienas klausimas: kiek yra atsakingi tie asmenys, kurie, kompartijos arba užnugario partizanų įsakymu, turėjo jungtis į lietuvių dalinius ir naikinti žydus? Taip pat jie skųsdavo vokiečiams tautiškai ir tikybiškai susipratusius gyventojus, kad jie būtų taip pat sunaikinti. Tik bešališki teismai galėtų tuo reikalui pasisakyti.

Dr. Sereika ir eilę kitų savo pasisakymuose nori apsiriboti vien žydų naikinimu Lietuvoje. Tuo atveju taip pat reiktų kelti klausimą — kodėl kai kurie lietuviai vykdė tuos naikinimo veiksmus? Be priežasties nieko nedaroma. Prisiminkime Lietuvos kaimuose ruošiamas vakarus, kur kartais iškildavo muštynės. Teismai, nagrinėdami tokias bylas, pirmiausia nustatydavo kas ir kodėl pradėjo tas muštynes? Neabejotinai nustatyta, jog pirmos bolševikinės okupacijos metu Lietuvoje tam tikra žydų dalis nuėjo tarnauti okupantams ir įsijungė į jų eiles — patys arba drauge su okupantais pradėjo persekioti ir naikinti tautiškai ir tikybiškai susipratusius lietuvius bei kitų tautybių gyventojus.

Karo metu bolševikai nuleisdavo užnugarįje desantininkus, kurių tarpe būdavo ir žydų. Tie desantininkai užmegzdavo ryšius su besislapstančiais žydais bei partizanais ir atlikinėdavo teroristinius veiksmus. Daugelis gyventojų nukentėjo vien už tai, kad tų desantininkų ar partizanų klausiami pasisakydavo, jog karui pasibaigus vėl norėtų gyventi laisvoje Lietuvoje, Latvijoje ar Lenkijos valstybėse. Dėl tokių veiksmų žuvo daug žmonių. Galima paminėti net Pirėiupio žudynes. Nuvykusiems aplankyti gėmtojo krašto tėvai, broliai ir seserys papasakoja, kaip G. Zimano vadovaujami žydų partizanai išprovokavo tas žudynes. Kai vokiečiai degino ir žudė nekaltus Pirėiupio gyventojus, tai Zimano vadovaujami žydų partizanai iš aplinkinių miškų tik stebėjo tas žudynes. Kai Raudonoji armija, vadovaujama gen. Černiakovskio (žydų tautybės), išvijo vokiečius iš Lietuvos, tai žydų partizanai siautėjo visame krašte ir sunaikino daug nekaltų žmonių.

Nenuostabu, jog panašūs teroristiniai įvykiai sukeldavo pasipiktinimo bei keršto bangas skriaudžiamųjų bei jų artimųjų tarpe. Tas pykčio ir keršto noras gimė ir prasidėjo, kai bolševikų pajėgos įsiveržė į laisvus Baltijos kraštus. Pagiežos jausmas reikšėsi ne tik prieš "burliokus", bet ir prieš visus tuos asmenis, kurie laisvu noru įsijungė į sovietinių okupantų eiles ir persekiojo savo krašto gyventojus. Bet svarbiausia — visų troškimas buvo, kaip nors išsilaivinti iš tos vergijos. Prasidėjęs karas tai aiškiai pa-

rodė — ne tik Baltijos valstybių, Lenkijos, bet ir Gudijos bei Ukrainos gyventojai džiaugsmingai sveikino vokiečius, manydami, kad jie atneša jiems laisvę.

Pasirodė, jog vokiečiai žygiavo į rytus, norėdami erdvės savo kolonizacijai. Nėra jokių 'duomenų, rodančių, kad žydų ar lietuvių visuomenės būtų organizavusios savo tautiečius eiti ir laisvu noru dalyvauti žmonių naikinimuose ar kitos rūšies nusikaltimuose. Todėl kiekvienas asmuo yra atsakingas tik už tuos veiksmus, kuriuos jis atliko ar įsakė atlikti. Pagal tarptautinės teisės nuostatus, asmenį galima kaltinti tik pagal tuos įstatymus, kurie veikė įvykio vietoje. Todėl visi nusikaltimai, padaryti Lietuvos teritorijoje, turi būti vertinami pagal 1903 m. Baudžiamąjį statutą.

Kai kurie bando pateisinti lietuvių ir kitų padarytus veiksmus kaip atsilypinimą už žydų padarytus nusikaltimus. Toksai aiškinimas yra nerimtas ir prieštarauja įstatymams. Tik teismų sprendimais Lietuvoj buvo galima atimti žmogui gyvybę. Vadinasi, kiekvienas savavališkas gyvybės atėmimas turi būti laikomas žmogžudyste. Tiesa, Lietuvos įstatyme numatyti atvejai, kai žmogžudystė nėra baudžiama, būtent: a. gelbstint savo ir savo artimųjų gyvybę, b. gelbstint žmogų ir dukras nuo prievartinio išniekinimo.

Visose baudžiamosiose bylose Lietuvoj veikė senatis (time limitation). Pagal Baudžiamojo statuto 64 str. visi nusikaltimai, praėjus 15 metų, nebegalai būti baudžiami. Tokiu būdu visi žydų, lietuvių ir kitų tautybių asmenų nusikaltimai, padaryti Lietuvos teritorijoje, nebegalai būti baudžiami (praėjo daugiau kaip 40 metų).

Išvados

1. Maskvos raudonųjų ir Berlyno raudųjų imperialistų sukeltas karas pareikalavo milijoninių nekaltų žmonių aukų. Todėl jie turi būti laikomi svarbiausiais kaltininkais to nekaltai pralieto kraujo.

2. Kai skėsta laivas, užveina audra su potvyniais, kyla gaisras ar priešai užpuola kraštą, kiekvienas žmogus ar žmonių grupė, ginčiamiesi nuo pavojaus, imasi ne visada tinkamų gelbėjimosi ar gelbėjimo priemonių. Ar tie veiksmai buvo reikalingi žmogaus gyvybei apsaugoti ir ar asmuo nėra padaręs nusikaltimo, gali spręsti tik bešališkas teismas.

3. Priežodis sako: "Genys margas, o pasaulis dar margsnis". Tą posakį galima pritaikinti žmonių reikiamom nuomonėm. Vienos jų yra žmonių supratimo ir galvavimo išdava, kitos — sąmoningai kuriamos arba sugalvojamos, siekiant pateisinti ar paneigti tam tikrą įvykį ar faktą. Kuriai grupei priklauso dr. Sereikos rašiniai, nepažįstant jo, sunku pasakyti. Viena yra aišku, jog tie jo rašiniai galvina buvusius ar sugalvotus ne-susipratusius tarp žydų ir kitų tautų, kurių tarpe žydai gyveno.

4. Dr. Sereika skundžiasi ("TZ" 1984 m. 18 nr.), kad lietuvių mažai rašo apie žydų naikinimą. Nei lietuvių, nei žydų visuomenės neorganizavo tų "naikinimų". Tik nežymi dalis asmenų, okupantų verčiami ar kviečiami, dalyvavo juose. Tuo reikalu žydų istorikai ir teisininkai yra parašę rimtų veikalų: L. Davidowicz, The War Against the Jews; I. Trunk, Judenrat, The Jewish Responses to Nazi Persecution; Bauer Yehuda, The History of the Holocaust; Friedman Philip, Roads to Extinction; Gross Leonard, The Last Jews in Berlin ir kt. Jeigu dr. Sereika būtų susipažinęs su tenai pateiktą medžiaga, nebūtų daręs tokių vienašališkų išvadų. "Encyclopedia Judaica" yra ilgas ir objektyvus straipsnis apie Holocaustą. Jį parašė buvęs Kauno advokatas J. Robinsonas (mirė Amerikoje).

5. Visi pažįstam raudonajį imperialistinį judėjimą. Jis visomis priemonėmis stengiasi ardyti geras žmonių bei tautų santykius, norėdamas juos užgrobti ir valdyti (divide et impera). Geros valios žmonės nori ugdyti pasitikėjimą vieni kitais ir tokiu būdu dirbti taikos labui.

Pianino technikas A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 762-6128 Toronto.

VLiko seime Čikagoje, Lietuvių jaunimo centre, 1984 m. gruodžio 1-2 d.d. vysk. V. BRIZGYS ir VLiko pirm. dr. K. BOBELIS Ntr. J. Tamulaičio

Senuosius metus palydėjus

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Laisvojo pasaulio lietuvių visuomenė išgyveno turiningus 1984 metus. Grandiozinė tautinių šokių šventė sutraukė jaunimą ir senimą iš tolimiausių pasaulio kraštų. Šv. Kazimiero 500 metų mirties jubiliejus nuaidėjo po platųjį pasaulį — nuo Vatikano iki Toronto, įprasminamas Šventojo gyvenimo ta prasme, kad tai, ko jis nepajėgė padaryti būdamas gyvas, dabar tapo mūsų tautinės tapatybės ir aspiracijų manifestacija. 1949 metai — mūsų didžiosios emigracinės bangos į užjūrius pradžia tapo 35 metų organizacijų įkūrimu ar atkūrimu jubiliejine data.

Lituanistinių mokyklų tinklas egzistuoja, nežūrint graudžių apgailėstųjų ir pranašysčių. Jaunimo organizacijos stovyklavo, pošėdžiavo, susitikinėjo, planavo ir veikė. Kultūrinio gyvenimo dirvoje ne užsidarė nė vienas periodinis leidinys, nebankrotavo nė vienas laikraštis ar žurnalas, nesubyrėjo nė vienas įlagentis dainos ar šokių vienetas, o kaurų jų net padaugėjo. Australijos lietuviai savo metus baigia Lietuvių dienomis, į kurias kviečia atvykti tautiečius iš visų kraštų. Tai gaivalingas, judrus ir kūrybingas mūsų visuomenės baras, nugalejęs pirmuosius įsikūrimo dešimtmečius, savo veiklos nemažina, bet ją kaskart plečia. Europos lietuviai, skaičiuimi negausūs, bet darbais apsirovę, rengia suvažiavimus, konferencijas, moraliai remia ir stiprina vienintelę laisvame pasaulyje lietuvišką gimnaziją Hiittenfelde.

Natūralios laiko srovės teikėme kiek pasikeitęs lietuviškų parapijų veidas vėl nusistovėjo. Didžiųjų fondų finansiniai ištekliai auga, o kontaktas tarp įvairiuose kontinentuose gyvenančių tautiečių kasdien darosi stipresnis ir glaudesnis. Žodžiu, galime pasidžiaugti praėjusių metų darbų derliumi ir mūsų visuomeninio gyvenimo tēkme.

O ar reikia ką nors apgailestauti? Mokyti iš padarytų klaidų? Ir to būtų apstu, nes jau toks yra žmogiškas likimas, kad be klaidų negalime egzistuoti. Tačiau klaidų galima

KRISTAUS
gimimo ir
NAUJŲ METŲ proga
B. Naujalis natūralaus gydymo klinika

SVEIKINA visus savo artimus draugus, buvusius, esančius, būsimus pacientus ir visus geros valios lietuvius, ypač "Tėviškės Žiburių" redakciją bei administraciją, kurie žiburiuoja jau 35 metai, ir linki savo draugams bei pacientams sveikatos, o "Tėviškės Žiburiams" ištermės.

Bernardas Naujalis,
natūralaus gydymo specialistas
460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. 533-8008

Tėviškės žiburiai • 1985. I. 8 — Nr. 2 (1821) • psl. 3

Vilniaus ateizmo muziejuje

KAZYS MILERIS

Lietuvos ateizmo muziejus nėra pažymėtas ekskursijų maršrute, bet jį galima aplankyti privačiai. Taip mums paaiškino dar neseniai savo tarnybą pradėjęs jauna ekskursijų vadovė.

Būnant Vilniuje norėjosi pamatyti ir tokį muziejų, kuris nori įrodyti, kad Dievo nėra. O tas bedievybės muziejus yra įrengtas vienoj gražiausioj Vilniaus šventovėj — Šv. Kazimiero. Istorija sako, kad ta puošni baroko stiliaus šventovė buvo D. Lietuvos Kunigaikštijos didiko Paco dovana Lietuvos jėzuitams. Ligi 1939 m. pastatas visą laiką tarnavo kaip maldos namai. Vėliau ši šventovė buvo paversta sandėliu, o 1961 m. sovietinė Lietuvos valdžia ten įrengė ateizmo muziejų.

Prie įėjimo pasitinka tave, kaip ir visuose ten muziejuose, ant kėdžių susėdusios senutės — sargai, kurios užkalbina ir tarpusavy kalbasi rusiškai. Kauno muziejuose tos moterėlės kalba lietuviškai. Iškviesta muziejaus aiškintoja lenkaitė atsispašinėja, kad jos lietuvių kalba gali būti nelabai sklandi ir pasiteirauja, kiek laiko esame paskyrę apžiūrėjimui. Jai atsakome, kad mes čia daug laiko nemanome gaišti. Tada ji tuoj veda mus prie pirmųjų eksponatų ir parodo, kad apžiūrinėdami mes turėsime apeiti aplink muziejaus sienas ir sugrįžti prie to paties išėjimo.

Religijų kilmė

Taip tuoj pradžioje paveikluose pradėdami rodyti pirmieji K. Darvino teorijos žmonės. Jau pilnai išsivysčiusį ir protąjančį žmogų pradeda stebinti gamtos reiškiniai, kurių jis negali suprasti. Tą nežinojamą pirmasis žmogus pradeda garbinti, pavadindamas tai dievu. Ir tada jau ateina įvairūs religijų kūrėjai su savo aiškinimais ir įstatais. Čia parodomi visi didžiųjų religijų kūrėjai, tų religijų plėtojimo ir jų kovos vieni su kitais. Plačiau paliesta krikščionybė ir jos susiskaldymo istorija. Rodomos visų religijų įvairios dievotacionalijos, apeiginiai drabužiai ir mūsų monstracijos, mišiolai, arnotai.

Bandoma parodyti, kaip kiti po religijos priedanga išnaudoja vargšą žmogų. Čia ir kryžiuočiai, bandę krikštinti lietuvius, lėbaujantys rusų carai kartu su savo aukštaisiais dvasininkais, ir Vokietijos kareiviai su ant diržo įrašū "Gott mit uns", išėjęs žudyti nekaltų žmonių ir pasigrobti sau svetimų žemių. Ypatingai pabrėžtas iš Katalikų Bendrijos išėjęs M. Liuteris ir tuo laiku popiežiaus skelbiamas nuodėmių atleidimas už auką Vatikano didžiosios bazilikos statybai.

Vatikanas

Šventovėje prie didžiojo altoriaus yra pastatytas detalus Vatikano valstybės modelis su visais pastatais, sodais, gatvėmis ir mūro sienomis. Aiškintoja ilgiau čia sustoja

ir mums papasakoja gal kitam turistui nežinomus dalykus apie Vatikaną kaip apie valstybę ir tos valstybės galvą popiežių. Jį pasirodė daug apie tai žinant, nes apie viską kalbėjo paminėdama skaičius ir datas. Prisiminė ir popiežių Pijų XII, kuris buvęs nacių simpatikas ir pritaręs tada vokiečių vykdomai tautžudystei. Išsiėmęs bloknotelį, norėjau šį tą pasižymėti, bet, sumišus aiškintojai, turėjau jį vėl įsidėti į kišenę.

Lietuvos valdžia

Bene įdomiausia mums muziejaus dalis buvo "smetoninių" laikų Lietuva ir vokiečių okupacijos laikai. Šitame skyriuje norima žiūrovą įtikinti, kad nepriklausomos Lietuvos valstybė buvo kunigų rankose. Lietuvoje, sako, religija rėmė valdžią, todėl ir pati religija buvo valdžios remiama. Katalikų dvasininkija stengėsi taip pat valdyti savo tikinčiuosius, siekė kontroliuoti jų dvasinį gyvenimą, paveikti jų politinę pasaulėžiūrą ir dalyvauti visuose svarbesniuose jų gyvenimo įvykiuose.

Čia rodomas buvęs valstybės prezidento sekretorius kun. P. Bielskus, ministrų pirmininku buvęs kun. Vl. Mironas, valdžiai didelės įtakos turėjęs kun. J. Vailokaitis, A. Smetonos šeimos draugas vokiečių jėzuitas kun. Kipas ir kt. Keliose vietose rodomas vokiečių okupacijos laikais kun. Z. Ignatavičius, kuriam, kaip "aršiam antitarybininkui", Vatikanas suteikęs kanauninko titulą. Vienoje nuotraukoje jis atnašauja Mišias ir laimina lietuvius karius, išvykstančius į rytų frontą.

Išvardijamos ir nepriklausomoji Lietuvoj veikusios vienuolijos. Už stiklo sudėtos vienuolių aprangos, insignijos bei tuo laiku jų leista spauda. Tarp jų pastebėjau dar iš 1939 m. prisimintiną Kretingos laikų "Šv. Pranciškaus varpelį".

Užsiminama Lietuvoje 1925-41 m. m. veikusi "Laisvamanių etinės kultūros draugija" ir jos žymesnieji veikėjai, leidę laikraščius "Laisvamanis" ir "Laisvoji mintis". Prie jų paminėti ir marksistiniai ateistai, kaip V. Kapsukas, Z. Angarietis, L. Adomaskas ir kiti, kurie skelbė, kad religija yra gamtos ir socialinių jėgų pavergtas žmogaus pasaulėžiūra. Čia stovi pastatytas biustas ir iškunigio J. Ragauskos, kaip vieno žymiausio ateistinės propagandos didvyrio, ir jo parašytos antireliginės knygos "Ite, missa est!" ir "Nenoriu dangaus".

Rusyje

Dar buvome nuvesti ir į muziejus rusų, kuriame rodomos inkvizicijos laikų kankinimo priemonės. Stovi iš Ispanijos atsivežtas rodynys — karališka medžio kėdė, visa iškalinėta aštriomis vinimis, į kurią vienuoliai domininkonai sodindavę eretikus. Čia yra visokių deginimo, badymo, gnaibymo, nuo troškulio ir bado mirstančiam gundyti ir liežuviui ištraukti prietaisų. Kampe stovi didelė juodo metalo

(Nukelta į 9-tą psl.)

LISABONA, FATIMA, MADRIDAS, JERUZALĖ, BETLIEJUS, NAZARETAS, GALILĖJA, ROMA, VATIKANAS

KELIONĖ Į ŠVENTĄJĄ ŽEMĘ

1985 m. gegužės 5 — gegužės 24

globojama Katalikų informacijos centro rengiama **GIDEONO KELIONIŲ AGENTŪROS** 923-7337

Kaina — \$3,495.00 (kanadiškais) padengia:

- Kelionę lėktuvu iš Toronto ir atgal
- Pervėžimus iš aerodromų į viešbučius ir atgal
- Kambarius geruose viešbučiuose ir maistą
- Įžymybių apžiūrėjimą bei išvykas. Angliškai kalbančių vadovų paslaugas. Aerodromų ir vizos mokesčius.

Labai įdomi kelionė su kunigu Tomu Dove

Smulkesnių informacijų gausite užpildę ir atsiuntę šią atkarpą: GIDEON TRAVEL AGENCY, 60 St. Clair Ave. East Toronto, Ont. M4T 1N5

Vardas, pavardė Tel.

Adresas

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SPEKULIANTŲ KARALIUS

Sigitas Blėda "Tiesos" 1984 m. 216 nr. skaitytojus supažindina su spekuliantų karaliumi tapusiu šiauliečiu Jonu Švalkūnu. Išdarbino jis sargu šiaulių gazifikacijos valdybos dujų pils-tymo stotyje. Daug kam keisto-kai atrodė žaliukas vyras tokio-se pareigose, kai jos geriau tik-tų senukui pensininkui. Dar bū-davo keisčiausi, kad jis į darbą atvažiuodavo "Volgos" automo-biliu. Esą kiti tarnautojai šai-pydavosi: "Žiūrėkit, mūsų sar-gas į darbą atvažiuo!..." Tik po poros metų paaiškėjo, kodėl J. Švalkūnas pasirinko sargo darbą su menka mėnesine 85 rb. alga. Jam reikėjo laisvo laiko spekuliacijai. Sargas, atbūdė-jęs vieną parą, gaudavo tris lais-vas paras. J. Švalkūno nusam-dyti namudininkai jam siūdavo striukes, kurias jis už 2-3 kar-tus didesnę kainą tiekdamo ki-tiems vertelgoms. Prekybos tink-las pasiekė net Ukrainą, kur J. Švalkūno susidomėjo Nežino miesto milicija, kai už parduo-tas 162 striukes jis susilaukė beveik aštuonių tūkstančių rub-lių gryno pelno. Per kratą J. Šval-kūno namuose buvo rasti ištisi rietimai dirbtinės odos, kailių ir kitų medžiagų. Sargo J. Šval-kūno turtas siekė 190.000 rb. Nežino liaudies teismas J. Šval-kūną nuteisė penkeriems me-tams laisvės atėmimu. Spekulia-cijos dėka sutelktas turtas buvo konfiskuotas.

ARKLIAI IR MEDŽIAI

Jokūbas Atkočiūnas "Vals-tiečių laikraščio" 1984 m. 149 nr. paliečia arklių atnešamą pavo-jų automobilių vairuotojams Lietuvos keliuose. Konkretų pavyzdį pateikia žinutė, pa-skelbta rajoniniame Panevėžio laikraštyje. Panevėžio—Kėdai-nių plente vežimu važiuo A. Puidokas. Pasibaidęs arklys staiga šoko į kairę kelio pusę ir atsitrėnė į priešais atvažiuo-jantį "Moskvįčių", kurio vairuo-tojas P. Breivė žuvo šioje nelai-mėje. Esą vairuotojai, pamatę priešais atvažiuojantį vežimą, turėtų sumąžinti greitį. J. At-kočiūnas nori, kad didesni rei-kalavimai būtų keliami ir važ-nyčiotojams. Vežimus reikia aprūpinti rankiniais stabdžiais, apinsčius — uždangalais iš abiejų šonų, kad arklys nesiba-idytų pravažiuojančių automobi-lių. Žemdirbiai, prieš įvažiuo-dami į plentą, turi pažaboti ark-lius. Nežabota arklį nelengva sustabdyti. Skaudi nelaimė lau-kia vairuotojo ir keleivių, kai automobilis atsitrėnkia į pake-lės medį. Paplentėse matyti nu-laužtų medžių. Paslaugūs keli-ninkai kase vietose, kur žuvo ar buvo sužeisti žmonės, vėl pasodina medelį, iš kurio išaugs pa-vojingas medis. J. Atkočiūnas klausia: "Tenka susimąstyti: kas mums brangiau — medžiai ar žmonių gyvybės? Tad ar ver-ta pakelėse sodinti medelius automobilizacijos amžiuje?"

APLEISTA AKMENĖ

Lidūna Akmenės vaizdą "Kom-jaunimo tiesos" 1984 m. lapkri-čio 17 d. laidoje atskleidžia

Kristinos Vinciušienės laiškas redakcijai: "Tokių gatvių ir ša-ligatvių kaip Akmenės mieste niekur neteko matyti. Įprastas vaizdas — mamos ant rankų turi nešti savo mažylius, nes kliū-čių, kurios tyko kone kiekvie-name žingsnyje, su vežimėliu neįveiksi. Miestas pilnas šiukš-lių, popiergalių. Šiukšlių dė-žių niekur nesimato. Ypač ne-švari ir netvarkinga Stadiono gatvė. O vaikų aikštelės! Visos supuoklės, karuselės sulaužy-tos, surūdijusios. Tokia netvar-ka bado akis turbūt ne tik kiek-vienam atvažiaujusiam, bet ir pa-tiems Akmenės gyventojams. O gal šio miesto žmonės nemėgsta grožio ir tvarkos?" J. K. Vinciušienės skundus, redakcijos pa-prašytas, atsiliepė Akmenės rajono liaudies deputatų tary-bos vykdomojo komiteto plano komisijos pirm. P. Tirus, visiškai sutinkantis su skundų auto-re. Esą tai įvyko dėl to, kad iki 1983 m. Akmenės gatvėmis ir ša-ligatviais rūpinosi Mažeikių autokelių eksploatavimo valdy-ba, nevykdžiusi savo įsiparei-gojimų. Dabar ta priežiūra per-duota panašiai institucijai Ak-menėje. Visų susikaupusių dar-bų betgi neįmanoma staiga atlikti. P. Tirus užtikrina, kad visos Akmenės gatvės ir visi ša-ligatviai bus sutvarkyti 1985-86 m.

NELEGALI PREKYBA

Nelegali prekyba Kaune yra pasiekusi net ir muziejumi tapu-sį IX-jį fortą Vilijampolėje. "Komjaunimo tiesos" 1984 m. 171 nr. rašoma: "Dar nespėja sustoti autobusai su ekskursantais, o ke-lią jau užtvėria grupė žmonių. Jie kone per prievartą bando įbrukti įvairiausių daiktų. O juk čia ne turgavietė! Žmonės čia atvyksta nulenkti galvas žu-vusiems, o ne apsipirkti..." Šią mintį išjudino iš Leningrado atvykusių Listovų šeimos laiš-kas "KT" redakcijai. Kauno miesto vidaus reikalų valdybos viršininkas J. Grybauskas, at-sakydamas į laišką, Listovų prie-kaistą pripažino teisingu. Kau-ne yra 1.026 asmenys, turintys teisę užsiimti namudiniais verslais. Šios grupės 744 vers-lininkams leidžiama parduoti savo gaminius kolchozinėse Kauno ir Vilniaus turgavietė-se, bet ne visi laikosi šios tai-syklės. Kai kurie savo gaminius bando siūlyti viešose vietose. Pasak J. Grybauskos, per aštuo-nis 1984 m. mėnesius Kaune bu-vo sulaikyta ir nubausta 514 to-kių pažeidėjų. Speciali milici-jos grupė dabar tikrina vieša-sias miesto vietas. Milicijos skrydis atidarytas ir IX-jame forte.

STATO TILTA

Vilniuje baigiamas statyti pėsčiųjų tiltas per Nerį, sujung-siantis Žvėryną su Vingio parku. Tiltas jau nudažytas oranžine spalva. Abiejose jo šonuose su-montuoti vamzdžiai, kuriais į Žvėryną ir naujus Vilniaus mi-krorajonus tekės karštas vanduo šildyti gyventojų butams. Tiltas statybai iš Voronežo buvo atvež-ta 150 rūsijų metalinių konstruk-cijų, sveriančių 600 tonų. V. Kst.

NELE BAJORIENĖ etninių grupių prieškalėdinėje šventėje Wilkes-Barre, Pensilvanijoje, 1984 m. lapkričio 30 — guodžio 2 d.d. Dešinėje — rankomis padaryta STASIO ADAMAČIO šventovė su prakartėle, kairėje — N. Bajorienės papuošta eglutė. Parodoje darbuos ir D. Banos. Šiuo renginiu ypač domėjosi kitataučiai

HAMILTON

LIETUVIŲ PENSININKŲ NA-MAMS "Rambynas" su senaisiais metais pasibaigė rūpesčiai, nes nuo guodžio 1 d. išnuomos pasakutinis butas ir pradėta laukiančiųjų eilė. Tenka džiaugtis, kad juo tolyn, juo daugiau atsi-randa geros valios lietuvių, ku-rie stengiasi prisidėti prie "Ram-byno" sustiprinimo ir gražesnio bei geresnio gyvavimo. Iš lėto įeinama į normalias gyvenimo vė-žes: atidarytas sporto kambarys, kur prasidėjo teniso ir biljardo žaidimai bei treniruotės, kitų sporto įrankių naudojimas; jau veikia moterų gimnastikos grupė, kuriai L. Stungevičienė sutiko nemokamai vadovauti. Įieškoma muzikaliai žmogaus, kuris galėtų vadovauti pensininkų dainos vienutei.

KALĖDINIS POBŪVIS. Guo-džio 27 d. "Rambyno" gyventojai kartu su administraciniu komi-tetu atšventė Kalėdas. Organi-zacinį darbą pasiūlė atlikti "Rambyno" gyventojas A. Bugai-liskienės dukrė Rūta Crechiola, R. Pakalniskienė ir E. Bajoraitienė. Pobūvyje, kartu su sve-čiais, dalyvavo 47 asmenys. Pro-gramą atliko šeštadieninės mo-kyklos mokiniai — vedėjos V. Sta-nevičienės dukrė Onutė ir sūnus Matas. Jie giedoję, pianinu akom-panuojant muz. p. Moris. Kalėdų giesmės — lietuviškas ir angliš-kas. Giedoję patys dalyviai. Vieną giesmę Onutė atliko solo su fleita, o kitai pritarė Matas. Be to, ji trumpai, vaizdžiai, pasisei-utama su broliuku, apibūdino lietu-vių tautos papročius bei kultū-rą. Kitataučiai įdėmiai klausėsi. Keletą giesmių sugiedoję bendrai visi dalyviai. Po to sekė vaišės ir daug įvairių žaidimų, kuriems vadovavo Rūta su padėjėja Stonell. Buvo daug juoko, humoro, galvo-siūkių ir keletas prizinių numerių. O kiek juoko buvo išvyniojant laimikius! Pabaigoje, Rūtai pal-ydinti pianinu, visi lietuviai padai-navo keletą lietuviškų dainų. Po trejeto įdomiai praleistų valan-dų visi išsiskirstė labai paten-kinti.

Pensininkė

APYLINKĖS VALDYBOS su-rengtame N. metų sutikime Jau-nimo c. salėje šiemet dalyvavo daug žmonių. Visų norinčių da-lyvauti salė nebegalėjo sutal-pinti. Visi buvo patenkinti gar-džiu maistu, gera muzika, apva-liais stalais ir salės išpuošimu.

AV ŠVENTOVĖS REMONTO dar-bai jau eina prie pabaigos. Po šventių bus išklotas neslystamom plytelėm į šventovę įėjimas ir su-tvarkyti turėklai. Viduje irgi bus padaryta keletas atnaujinimų ir pagerinimų. Viskas priklausys nuo parapijos piniginių išteklių.

"TIKKROJ LIETUVA", Alg. Gus-taičio parašytos knygos, daug eg-empliorių yra gavęs Jaunimo c. A. Petkevičiaus vedamas knygynė-lis. Su nuolaida ši knyga parda-vinėjama po \$25. Tai istorinė kny-ga su daugybe žemėlapių ir iliust-racijų.

PENSININKŲ KLUBO NARIAI po savo mėnesinio susirinkimo, kuriame buvo aptarti organizaci-niai reikalai, atšventė ir N. metų sutikimą. Meninę programą atli-ko rez. E. Dauguvietytė-Kudabienė su "Aukuro" aktorais.

"THE SPECTATOR" dienraš-tis guodžio 24 d. nr. dėdėjo gana ilgą Arturo Žemaičio laišką redakcijai, pavadintą "Free expression". Laiš-ko autorius klausia, ar tikrai mes Kanadoje turime minties ir žodžio laisvę? Jo manymu, čia visos de-mokratinės laisvės yra valstybės kontroliuojamos. Prie rašinio įdė-ta spyna surakintos burnos iliust-racija.

STASYS DALIUS su Čikagos lietuvių ekskursija buvo nuvykęs į Australijos Lietuvius Dienas. Ekskursija buvo sustojus N. Ze-landijoje ir Havajuose.

I AUSTRALIJĄ ilgesniam lai-kui yra išvykęs Dana ir Rima Lukavičiūtės. Veliau planuoja ten prie jų prisijungti ir trečioji P. Lukavičių šeimos dukrelė Laima.

"WINDOSR" VIEŠBUČIO savininkai E. V. Sakai ir jaunųjų M. K. Sakų šeimos yra išvykęs atos-togų į Dominikos respubliką. Ten jie praleido ir šventes.

A. a. ANTANAS PINKEVIČIUS, 88 m. amžiaus, guodžio 29 d. mirė Šv. Juozapo ligoninėje. Ten jis tu-rėjo operaciją, kuri nebuvo sėk-minga. Jo liūdi žmona Olga ir dvi dukros — Aldona Kažemėkienė ir Felicija Pinkevičiūtė. Paliko taip pat vaikaičių ir provaikaičių. Bu-vo AV parapijos narys. Palaido-tas sausio 2 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mišias sugiedojo K. M.

London, Ontario

RUDENS SEZONO SPORTO AP-ZVALGA. "Tauro" vyrų komandos jaunimas intensyviai dirbo ir 1984 m. rudenį, su kiekvienomis krepšinio rungtynėmis darydamas pa-sigerintą pažangą. Tai ypač pa-sitebima tarp jaunųjų žaidėjų. Kai jaunieji (pratę vyrų komandoje kovoti sunkią kovą) sugrįžta į sa-vo mokyklos jaunių komandą, tai ten jie pasijunta stipresniais lengvesnėje kovoje. Kanadiečių spauda juos pažymi kaip vienus iš pirmaujančių. Pvz. rungtynė-se, laimėtosios prieš stiprią koman-dą 46:42 pasekme, beveik du penk-tadalius taškų iškovojo "Tauro" jaunieji F. Ščas su 17 taškų! Spau-da ji pažymi kaip geriausią meti-ką. Daro pažangą ir vyresnieji žai-dėjai. "Tauro" vyrų komanda dar nepasiekė reikiamo susižaidimo kaip vienetas, bet... jau pastebi-ma ta kryptimi jų pažangą.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus (Esu "Union Gas" atstovas) Jurgis Jurgutis Tel. 383-9026 154 Darlington Dr. Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ "TALKA" KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6 Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ: indėlius (P.C.A.) 6% santaupas 8% kasdienines palūkanas už santaupas 7 1/2% term. indėlius 1 m. 11% term. indėlius 3 m. 11 1/2% reg. pensijų fondo 9 1/2% 90 dienų indėlius 10% (minimum \$5.000)

IMAME UŽ: nekiln. turto pask. 11 1/4% asmenines paskolas 13% Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000. Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Arizonos Lietuvių Bendruomenės iniciatyva 1984 m. lapkri-čio 25 d. Phoenixe, "Sun City" restorane, buvo pagerbtas bri-gados gen. Vladas Mieželis, su-laukęs 90 metų amžiaus. Antoni-ja Petrušienė jam įteikė specia-liai paruoštą adresą, visų daly-vių vardu generolą apjuosė me-niška išausta suakutuvine juos-ta. Su V. Mieželio gyvenimu ir atliktais darbais supažindino Arizonos LB pirm. Vincas Ru-seckas, buvęs jo mokinys aukš-tojoje karo mokykloje Kaune. V. Mieželiui teko būti Lietuvos kariuomenės teismo pirmininku. Išeivijoje jis reikšėsi Lietuvių Bendruomenėje, teisininku ir karo veteranų organizacijose. Sukaktuvininką sveikino lietu-vių organizacijų atstovai, raš-tu — Arizonos gubernatorius B. Babbittas. Atsiminimais, lie-čiančiais suakutuvininką, da-lijosi buvęs karininkas M. Damb-rauskas. Pagerbtųjų dalyviai sugiedoję "Ilgiausių metų". V. Mieželis tarė jautrų padėkos žodį.

Klivlande leidžiama "Dirva"

šiemet minės 70 metų sukaktį. Minėjimo renginius organizuoja specialus komitetas, sudarytas ir vadovaujamas Amerikos lietu-vių tautinės sąjungos pirm. dr. L. Kriaučeliūno. Jau paskelbti du suplanuoti renginiai Čika-goje, Jaunimo centre: sol. Regi-no Žymantaitės-Peters koncer-tas vasario 24 d. ir pokylis spa-lio 12 d. Koncerto reikalais rūpi-nasi S. Endrijonienė, pokylio — Lietuvių moterų federacijos Či-kagos klubo pirm. J. Kerelienė. Sukakties proga taipgi bus pra-vestas platus vajus "Dirvai" pa-remti. Bus renkamos aukos, pla-tinami loterijos bilietėliai. "Dir-va" buvo pradėta leisti 1915 m. lapkričio 25 d. "Santalkos" pa-vadinimu, dabartinio savo var-das susilaukė po vienerių metų.

Švėksniškų draugija Čikagoje savo veiklos šešiasdešimtmetį atšventė 1984 m. lapkričio 11 d. Tėvų jėgų koplyčioje Mišias už mirusius draugijos narius atnašavo kun. A. Grauslys. Mi-nėjimas buvo surengtas "Dai-nijos" restorano salėje. Jame žo-dį tarė gen. Lietuvos konsuls J. Daužvardienė, gimusi Ame-rikoje, bet du kartus aplanki-usi Švėksną. Su Švėksniškų drau-gijos istorija ir veikla supažin-dino ilgametė pirm. A. Rūgytė. Draugija buvo įsteigta 1924 m. daugiausia Justino Čeliausko iniciatyva. Jam ilgus metus te-ko eiti pirmininko pareigas. Dabar jis yra senelių prieglau-doje ir dėl silpnos sveikatos ne-galėjo dalyvauti minėjime. Di-delis savo pėdsakas Švėksno-je yra palikęs klebonas prel. J. Macijauskas. Du kartus jis lankėsi JAV ir rinko aukas. Pir-mame apsilankyme sutelktos su-mos pakako pastatyti mūrinei šventovei su gotikais bokštais, kuri ir šiandien puošia Švėksną. Antro apsilankymo metu jis su-rado geradarį, testamentu pali-kusį nemažą sumą dolerių. To palikimo ir aukų dėka 1929 m. buvo pastatyta "Saulės" gimna-zija. Švėksniškų draugija yra išleidusi kelias knygas. Prieš pat sukakties minėjimą skaity-tojus pasiekė Stasės Petersonienės "Skomantų piliakalnio le-genda". Šiuo metu ruošiamas kny-ga apie Stuththo koncentraci-nės stovyklos kankinį kun. Al-fonsą Lipniūną. Draugijos val-dyba suaktyvė minėjime garbės narius paskelbė tris Švėksniš-kių draugijos nusipelnusių veikėjų: steigėją Justiną Čeliauską, pirm. Aliciją Rūgytę ir Sibiro kankinę Eleną Juciūtę.

Urugvajus

Montevideo lietuvių šventovė ir parapija veiklos trisdešimt-metį paminėjo 1984 m. spalio 28 d. koncelebracinėmis Mišiomis su šveicarų mons. P. Zurbrige-nu, nunciatūros atstovu. Kaip ir prieš 30 metų, šventovė buvo pilna maldininkų, bet pusę jų sudarė vietiniai katalikai, nes lietuvių parapijai priklauso 52 bloka vietinių gyventojų. Gies-mės jau giedamos lietuviškai ir ispaniškai. Lietuvių skaičius kasmet mažėja, o vietinių para-pijiečių auga. Celebrantus pro didžiausias šventovės duris prie altoriaus atlydėjo tautiniais drabužiais pasipuošę lietuvių jaunimas. Aukas atnešė didžiau-sias parapijos geradaris Edvar-das Jusys su katalikių moterų valdybos pirm. Marija Mockevi-čienė. Tarp tų aukų buvo lietu-viškas kryžius ir "LKB kronika". Savo pamoksle mons. P. Zurbrig-genas kalbėjo apie parapijį bendruomenę ir Lietuvos globė-ją šv. Kazimierą. Parapijos su-

kaktis paminėta salėje. Buvo prisiminti ir įjėminti šv. Kazi-miero paveikslu apdovanoti žy-mieji parapijos veikėjai, pir-moji šventovėje 1954 m. lapkri-čio 17 d. sutuokta pora — Mari-ja ir Alfonsas Kaluzevičiai. Me-ninę tautinių šokių programą atliko "Ąžuolynas", "Jaunasis ąžuolynas" ir vaikų grupė "Rin-tukai". Salėn buvo atneštas šven-tinis tortas su šventovės bokšto imitacija, 30 uždegtų žvakelių. Jas užpūtė klebonas kun. J. Gied-rys, SJ, ir kun. prof. J. Sukackas, SJ. Visi dalyviai parapijai sugie-doję "Ilgiausių metų". Jai nuo 1952 m. su ketverių metų per-trauka vadovauja kun. J. Gied-rys, SJ.

Argentina

Susivienijimas lietuvių Argen-tinoje 1984 m. spalio 12-14 d.d. surengė stovyklą vaikams. Jai panaudota pievelė prie SLA rū-mų Buenos Aires mieste. Daly-vavo 33 vaikai, apgyvendinti penkiose palapinėse. Kas rytą buvo iškeliamos Lietuvos ir Ar-gentinios vėliavos. Vaikų, su-skirstytų į grupes, laukdavo įvairūs uždaviniai — žaislų pa-ruošimas kalėdinei eglutei, pie-šimas, sieninio laikraščelio lei-dimas, žaidimai. Diena būdavo užbaigiama lauzu ir prie jo atliekama programėlė. Spalio 14, paskutinę stovyklavimo dieną, apsilankė kun. A. Steigvilas, MIC, ir pirmą kartą SLA rūmu-se atnašavo Mišias visiems sto-vyklautojams.

Lietuvai skirtą vakarą 1984 m. spalio 22 d. surengė lietuviams draugiška argentiniečių S. Pe-dro Armengol parapija Buenos Aires mieste. Visuomenininkas Zeferinas Jukevičius parapi-jiečiams skaitė paskaitą apie Lietuvos istoriją, paliesdamas ne tik laimėjimus, bet ir skau-džiausias jos problemas. Du spalvotus filmus rodė filmuo-tojas Jurgis Gilvydis. Vienas jų atspindėjo svarbesnius Ar-gentinios lietuvių kolonijos veik-las momentus, kitas — supažin-dino žiūrovus su Lietuvos gam-ta, moderniais pastatais, sporto, dainų ir šokių šventėmis.

Britanija

Tradicinis baltiečių moterų bazaras Londone, Lätvių namu-se, įvyko 1984 m. guodžio 1 d. Lietuvėms tame metiniame ba-zare atstovauja Londono lietu-vių moterų labdaros draugija "Dainava", vadovaujama pirm. J. Kerienės. Bazare kiekviena tau-tybė turėjo savo stalius su sutek-tiems rodiniais. Lietuvių stal-us puošė gražūs rankdarbiai, audiniai, mežginiai, tautinės juostos, gintaro ir odos dirbni-niai, lietuviškos plokštelės, įdomūs suvenyrai. Lankytojų laukė baltiečių moterų sureng-ta bendra loterija su vertingais laimikiais. Svečiai, susėdę prie joms skirtų staliukų, galėjo pa-sivaishinti kava ir pyragaičiais. Juos pasikeisdamos aptarnau-davo estės, latvės ir lietuvės, pasipuošusios tautinėmis pri-južtomėmis. Lietuvių skryjeių darbuos dainavietės — Janina Kerienė, Melita Varkalienė, Diana Ribokienė, Roma Foord ir Stasė Ruseckienė. Joms tal-kinio A. Kmitienė, bazarui pa-dovanojusi lietuviškų megti-nių, praėjusią vasarą atsivež-ti iš Lietuvos. Labdaros drau-gija "Dainava" nusiskundžia, kad šiame kalėdiniam bazare lietuviškoji visuomenė nepa-kankamai įvertino narių pastan-gas. Esą lankytojų ir rėmėjų skai-čius galėtų būti didesnis, nes pelnas, skiriamas labdarai bei kitiems lietuviškiems reikalams, yra vienintelis pastovus paja-mų šaltinis. Bazare nebuvo par-duota daug gražių ir vertingų ro-dinių. Keliami mintis, kad nuo-latine parduotuvė reikėtų ati-daryti Lietuvių namuose. Prava-žiuojantieji tautiečiai tada ga-lėtų įsigyti tautodailės gami-nių ir suvenyrų.

A. a. Juozas Uogintas, 70 metų amžiaus gydytojas, 1984 m. lap-kričio 16 d. mirė Royal York li-goninėje Londone po trumpos gerklės vėžio ligos. Velionis gi-mė Grūžuose, Joniškėlio vls., Biržų apskr. Medicinos studijas baigė Kauno universitete. Prieš II D. karą jam teko būti Kuršė-nių apylinkės gydytoju, 1943-44 m. — Kuršėnuose ir Šiauliuose, 1944-48 m. — Vokietijoje. At-vykęs Britanijon, gydytojo prak-tika nesivertė dėl nervų sutriki-mo. Palaidotas lapkričio 23 d. iš Šv. Kazimiero lietuvių šven-tovės Leytonstone, Šv. Patriko kapinėse, kur jį palydėjo būre-lis lietuvių. Laidojimo apeigas atliko klebonas kun. dr. J. Sake-vičius, MIC. Lietuvoje liko du broliai — Anykščių parapijos altarista kun. Jonas ir Vilniuje gyvenantis dail. Bronius.

AUDRA Travel
Kviečia keliauti kartu!!!
1985 metų
KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta Balandžio 3 Gegužės 8 Gegužės 24 Birželio 24 Liepos 12 Rugpjūčio 12 Rugsėjo 3 Spalio 4 Guodžio 20	Grįžta Balandžio 21 Gegužės 22 Birželio 2 arba birželio 9 Liepos 10 Liepos 29 (Dainų šventė) Rugpjūčio 28 Rugsėjo 11 ar 17 Spalio 20 Sausio 5
---	--

Kelionės į kitas pasaulio šalis

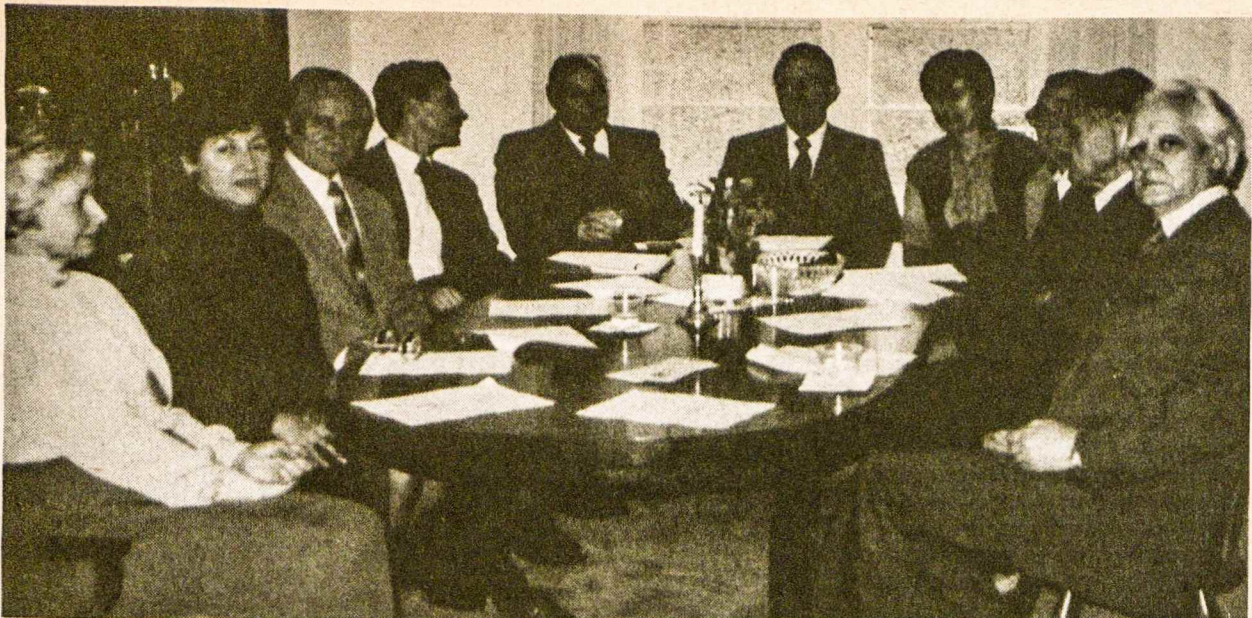
AUSTRALIJA - BRAZILIJA, ARGENTINA	- sausio 11 - datos bus skelbiamos
--	---

Mūsų įstaigoje

- Sutvarkomi dokumentai iškvietaims.
- Tarpininkaujama suteikiant gimnines Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JÜRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Teleks 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos, Ohio lietuvių gydytojų sąjungos ir Ohio lietuvių gydytojų žmonių pagalbinio komiteto valdybų posėdžio metu Klivlande, kur rengiamas gydytojų suvažiavimas. Iš kairės: A. Maurutienė, D. Puškorienė, dr. V. Maurutis, dr. D. Degesys, dr. J. Stankaitis, dr. J. Šonta, dr. R. Degesienė, dr. J. Skrinska, dr. V. Puškorius. Suvažiavimas įvyks 1985 m. gegužės 25-26 d.d. Klivlande

Venezuelos lietuvių veikla

Stambieji renginiai, nesėkminga lenkų veikla, organizaciniai lietuvių rūpesčiai ir jų pastangos susitikti su Šv. Tėvu vasario mėnesį

V. UTENIS

Šventovėje ir spaudoje

Sibirinių trėmimų sukaktis paminėta pamaldomis. Jas laikė vysk. Miguel Delgado Don Bosco šventovėje. Dalyvavo lietuviai ir estai. Mišių pradžioje latvis prof. Ernests Foldats tikintiuosius supažindino su tragiškais masinių vežimų įvykiais ir pabrėžė baltiečių misiją kalbėti apie sovietinę Baltijos kraštų okupaciją ir tebesitęsiančią skriaudą lietuvių, latvių ir estų tautoms. Jis reikė įsitikinimą, jeigu visas laisvasis pasaulis žinotų sovietų vykdomą okupacijos, priespaudos ir teroro politiką, sovietinė ekspansija būtų pristabdyta, o priespaudą nešančių žmonių likimas palengvintas. „Geležinė uždanga tiesos nesulaiko, ir mūsų girdimas balsas juos guodžia, stiprindamas laisvės viltimi“.

Vyskupas Delgado apžvelgė Baltijos tautų nueitą kryžiaus kelią. Savo pamoksle jis priminė lietuvių didžiąją dienraštį „El Universal“ straipsnį, ragindamas jį perskaityti, kad geriau suprastų tikruosius sovietinio bolševizmo kėsulys laisvojo pasaulio taikos pastatui griauti, religijai slopinti ir laisvę persekiojti. Kartojant Foldats žodžius: „Sovietų diktatūrinis elitas mūsų vengia, nes bijo tiesos; valdo melu, remdamasis klaidingomis dogmomis, teroru ir priespauda“.

Mišių metu gražiai pasirodė A. Dugno vadovaujamas choras su naujomis giesmėmis, vargonuojant V. Dambrai.

Po pamaldų, o taip pat ir sekančią dieną, lietuvių jaunimas, vadovaujamas Aro ir Sandro Maziukų, dalino šimtus egzempliorių Venezuelos spaudoje pasirodžiusių straipsnių apie religijos persekiojimą Lietuvoje ir kituose sovietų pavergtuose kraštuose.

Palaidotas Sneideraitis

1984 m. spalio 10 d. mirė Emilijus Sneideraitis, sulaukęs 87 m. amžiaus. Ilgesnį laiką karšo Karako senelių prieglaudoje. Ji lankė ir globoją Petras Kriščiūnas bei jo sūnus. Kriščiūnui mirus, jam gelbėjo VLB šalpos reikalų tvarkytoja farmacinkė dr. Jadvyga Klovaite.

E. Sneideraitis studijavo istoriją Vytauto Didžiojo universiteto istorijos fakultete, o Vienoje baigė archeologijos fakultetą. Anksčiau, Maskvoje buvo baigęs karo akademiją.

Nuo Lietuvos nepriklausomybės atstėgimo Sneideraitis dirbo Lietuvos pajūrio apsaugos tarnyboje, vadovavo Karo muziejaus archeologiniam skyriui. Jis buvo didelis knygos mylėtojas. Sneideraitio proseliniai, siaučiant Europoje marui, atkeliavo iš Austrijos ir įsikūrė Lietuvos kaimuose.

Į Rytų kapinės velionį palydėjo būrelis jį pažinusių tautiečių, jų tarpe ir Kriščiūnų šeimos nariai.

Lenkų pamaldose

Venezuelos Lenkų Bendruomenė 1984 m. lapkričio 10 d. Karako mieste surengė pamaldas už komunistinio režimo pareigūnų nužudytąjį „Solidarumo“ rėmėją kunigą Jerzy Papieluszką. Ta proga buvo paminėta ir Lenkijos nepriklausomybės paskelbimo metinė sukaktis.

Pamaldas laikė parapijos kapelionas Ričardas Urbansky. Nežiūrint spaudoje įdėto skelbimo, kviečiančio į pamaldas „bendruomenę ir lenkų tautos draugus“, dalyvių skaičius siekė gal 150 asmenų, nors lenkų čia yra per 5.000. Lietuviams atstovavo VLB pirm. dr. V. Dambra ir inž. Br. Deveikis. Taip

pat dalyvavo vengrų, kroatų, serbų ir rumunų atstovai.

Venezueloje veikia „Solidarumo“ komitetas, bet jis jokios veiklos neišvystė ir, pačių lenkų nuomone, savo egzistavimu daro gedą kolonijai ir ją kompromituoja. Pati lenkų kolonija yra susiskaldžiusi (kolonijoje niekas ne neprisimena, kada buvo paskutiniai rinkimai). Idealistus galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų, kiti atvirai pataikauja komunistiniam režimui, tikėdamiesi lengvatų ar bent leidimo nuvykti aplankyti gimines Lenkijoje. Trečioji, pati didžiausia grupė bando laviruoti tarp vieno ir kito, į veiklą įsijungdama žodžiu, ne darbu.

Sunkiausiui ekonominio pusbadžio metu Lenkijoje buvo surengtas Venezueloje per Raudonąjį kryžių maisto siuntų vajus. Gražiausiai pasirodė maža latvių grupė — ne lenkai ir ne „Solidarumo“ komitetas.

Lenkų nesėkmės

Oficialus „Solidarumo“ atstovas inž. Zygmunt Zawalski taip pat nerado tinkamų sąlygų Venezueloje įsikurti ir veikti. Nusivylęs grįžo Belgijon, prieš tai padarydamas specialų padėkos vizitą Venezuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkui dr. V. A. Dambrai, reikšdamas krašto valdybai ir Bendruomenės jaunimui nuoširdžią padėką. Jis tvirtino, kad „Solidarumo“ projektai Venezueloje pavykto ten, kur dalyvavo lietuviai. Gražiai paruoštame „Solidarumo“ padėkos pergamente įsai išreiškė viltį, kad nuomoninių skirtumai praityje nebus tolimesnė abejų tautų skyrimosi priežastis, o bendro darbo jungtis. Įsai išreiškė linkėjimą, kad lenkų darbininkijos „Solidarumo“ šūkis ir jo tikslai pasiektų ir „kenčiančius mūsų brolius Lietuvoje“. Ta proga inž. Zawalski prašė Bendruomenės pirmininką tęsti pastangas pavergtųjų tautų bendruomenėms sujungti ir bendrai programai išvystyti.

Lenkų bendruomenės vadovybėje yra asmenų, suprantančių, kad tiek „Solidarumo“ komitetui, tiek ir pačiai lenkų bendruomenei yra būtinas „kapitalinis remontas“. Venezueloje misijų darbą dirba keliolika lenkų kunigų salesiečių. Išskyla gyvas reikalas ir jiems atkreipti dėmesį į pašlijusią organizacinę bendruomenės padėtį.

Reikia džiaugtis, kad labai aktyvaus lenkų bendruomenės veterano inž. Felikso Zubro dėka spaudoje pasirodė jo paties ir Armando Moreno straipsniai, kuriuose minima Lenkijos nepriklausomybės sukaktis tragiškos kun. Popieluškos mirties šešėlyje. Zubras kunigą-kankinį vadina „laisvės auka“; jis buvęs nužudytas komunistinio lenkų režimo pareigūnų, vykdančių Kremliaus įsakymą. Pabrėždamas marksizmo-leninizmo kenksmingumą, nes jo užnuodyti žmonės žudo net kunigus, F. Zubras pažymi, kad nė vienas lenkų patrioto kraujo lašas nenuėmė veltui — jis tik sutvirtins gretas kovotojų už laisvę ir teisingumą.

„Niurnbergo teisme, — rašo inž. Zubras, — nacių partija buvo laikoma kriminaline institucija. Ji yra uždrausta visame pasaulyje. To paties likimo susilauks ir komunizmas. Ateis teismo diena, kurią bolševikai turės atsakyti už genocidinius nusikaltimus. Sprendimas bus tas pats. Komunizmas yra kriminalinė organizacija. Lenkai komunistinio jungo nepriims, nežiūrint aukų.“

Bendruomenės veikla

Venezuelos Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba spalio

20 ir lapkričio 20 d.d. posėdžiuose padarė eilę administracinio pobūdžio nutarimų. Nustatyti terminai Caracas, Maracay ir Valencijos VLB apylinkių valdyboms persiorganizuoti, praveisti rinkimus, įtraukiant į jų asmenis, kuriuose tautinė-bendruomeninė dvasia tebėra stipri. Nurodytas reikalas išrinkti metinį solidarumo įnašą, kreipti daug didesnę dėmesį į jaunimo švietimą, organizuoti lietuvišką laikraščių ir knygų platinimą, steigti knygynėlius, tautinių sokių grupes ir tais tikslais aktyviau bendradarbiauti su krašto valdyba, katalikų misija, Šalpos skyriumi, Kultūros fondu ir jaunimo sąjunga.

Taip pat padaryti terminuoti nutarimai, reikalaujantys buvusios VLB centro valdybos ir kitus pareigūnus pristatyti pas juos teblaikomus Bendruomenės dokumentus, o garbės teismo duotas terminas išspręsti jau pustrėčių metų užsitęsusią bylą dėl 1980 m. sušaukto VLB tarybos posėdžio ir jo nutarimų teisėtumo.

Krašto valdyba atsisakė minties leisti neperiodinį Katalikų misijos — Bendruomenės organą „Gaire“, nes jis, spausdinamas kas metai ar dar rečiau, nustoja aktualumo, o spausdinimo išlaidos didelės, platinimas neefektyvus, redakcinio darbo našta uždėta vienam asmeniui. Krašto valdyba nutarė sudaryti Karako mieste redakcinį kolektyvą ir palaikyti kontaktą su Bendruomenės nariais, juos reguliariai informuojant per paščiūsiuntinėjama mažesniu biuleteninio pobūdžio informacijos leidineliu. Ligšioliniam redaktoriui Juozui Kukanauzai pareikšta padėka. Jis yra kviečiamas būti Bendruomenės korespondentu Valencijoje.

Katalikų misijos veikla

Venezuelos lietuvių katalikų misijos vedėjas kun. A. Perkumas, SDB, 1984 m. lapkričio 12 d. pakvietė misijos tarybą į vadovauti mišk. Vinčą Baroną, o jo pavaduotojų — buvusį pirmininką inž. Antaną Šulcą, kuris sveikatos sumetimais prašė atleisti nuo pirminės atsakomybės. Inž. Šulcas su idealizmo dvasia ir gilium atsakominguo jausmu tvarkė tarybos veiklą, glaudžiai bendradarbiaudamas su Katalikų misijos globėju dr. V. A. Dambra. Chorui vadovauja ir sekmenienais Mišių liturgija rūpinasi Algis Dugnas. Lietuvių choras gražiai pasirodė Pietų Amerikos lietuvių kongreso metu. Dabar choras rengia programą religinėm ir tautinėm šventėm.

Laukiant Šv. Tevo

Lietuvių katalikų misija Venezueloje, vadovaujama kun. A. Perkumo, SDB, rūpinasi, kad lietuviams būtų suteikta speciali audiencia popiežiaus lankymosi metu, t. y. 1985 m. vasario 1-5 d. Šiuo reikalu Misija ir Bendruomenė veikia vieningai. Prieš kurį laiką įteikti bendri Katalikų misijos ir VLB raštai Nacionalinės misijos pirmininkui vyskupui Baltazarui Porras, o taip pat Venezuelų popiežiaus vizito reikalu lankiusiam Vatikano atstovui mons. Roberto Tucci ir nuncijui Venezueloje — arkivyskupui Luciano Storerio.

Iš pradžių popiežiaus susitikimas su tautinėmis grupėmis nebuvo net planuojamas, tačiau, Vatikano pareikšus popiežiaus norą susitikti su Venezueloje gyvenančiais lenkais, lietuviai ėmėsi akcijos, ir jų prašymas Nacionalinėje misijoje rado pritarimą. Būdamas silpnos sveikatos, kun. Perkumas įgaliavo misijos globėją dr. V. A. Dambravą rūpintis tuo reikalu toliau.

“Onos veidas” - premijuotas scenos kūrinys (1)

A. Landsbergio “apyjuodė su properšomis komedija” Čikagos Jaunimo centro salėje

DALILA MACKIALIENĖ

1984 m. Padėkos savaitgalį, je Los Angeles lietuvių dramų sambūris, režisuojant Petru Maželiui, davė du “Onos veidas” komedijos spektaklius. Ją matė per 900 žmonių.

Komedija ar farsas?

Komedijos autorius A. Landsbergis šį scenos veikalą pavadino “Apyjuodė su properšomis komedija”. Neaišku, kas norėta išreikšti, paryškinti, papildyti ar atkreipti dėmesį žodžiais “su properšomis”. Properša — vieta tarp išsidraikiusių debesų; vietelė miške, kur tarp praręstųjų medžių lieka tuščias plotelis; upė ar ežerė likusi neužsaulusi vieta. Kas čia norėta pasakyti ir ką autorius turėjo galvoje, prisegdamas “apyjuodė su properšomis” žodžius, gal tik jis vienas galėtų paaiškinti.

Šis veikalas gal būtų arčiau farsno, nes kai kurie charakteriai buvo komiški ar padaryti komiškais. Situacijos daugiau apvertktinos, negu juokingos. Kas gali būti juokingo, jei vyras palieka žmoną ir išeidamas, jai girdint, prižada jos seseriai nuolat laukti; kai kita žmona išvaro lauk panorėjusi atgal grįžti savo vyrą, kuris ištisus dvidešimt metų buvo pamiršęs, kad turi žmoną ir dukterį; kai sesuo, iškoliojusi atvykusią iš Lietuvos Oną, išvadinsi ją paskutiniaisiais žodžiais, išvaro iš savo namų Amerikoje, neleidama jai net pasiaiškinti ir privertčia ją grįžti į Lietuvą; kai grįžusi jos duklė pajukos reveransais išjuokia, prilygina ją tam tikroms damoms ir grasindama išeina iš namų... Kur čia reikėtų juoktis?

Pirmas veiksmas

Prieš pasiekiant uždangai, girdisi visokeriopos muzikos motyvai: lietuviškos, angliskos, rusiškos, bet per publikos pašnekesius girdisi vos paskiri gabaliukai. Salė dar pilnai apšviesta, ir publika visai nejučia, kad jau prasidėjo spektaklis. Tokiu būdu nuotaikingos muzikos melodijos praslysta per ausis. Jos šiek tiek girdėjo sėdėjusieji pirmose eilėse.

Veiksmas prasideda Ariogaloje, kur per muzikinę preliudiją iš sustingimo “atgyja” tetulė (Ema Dovydaitytė), sėdėjusi ant “kubiko”, kai mažoji Onutė (Vaida Kiškytė) atbėga pasiskusti, kad ją vaikai įžeidinėja vadindami “paprasta”. Tetulė jai išaiškina, kad paprastumas nėra blogas daktas, nėra įžeidimas; ir Pelele buvusi paprasta, bet vieną naktį baliuje susitiko karalaitę, kuris ją vedė. Šitaip nuraminta Onutė išbėga žaisti, o pati tetulė čia pat scenoje persirengia — “pasensta” ir sekančioje scenoje jau atsiveikina su užaugusia Onyte, dabar Ona (Viltis Jatulienė), kuri jau pasirengus išvykti į Ameriką pas savo seserį Ofeliją, gyvenančią Santa Monikoje, Kalifornijoje. Onos duklė Ramunė (Rasa Matienė), kurią motina užaugino labai vargdama, vyro palikta tuoj po medaus mėnesio, atsiveikina išvykstančią motiną su didelėmis viltimis, kad ši Amerikoje ištekės už turtingo našlio, kurių Amerikoje pilna. Išleidama motiną, Ramunė įsakmiai liepia nepamiršti kelionės Amerikon tikslu ir “nepagadinti reikalo”. Tai turi būti daroma “savo dukters ateičiai”. Ona, Amerikoje iškėjęsi už turtingo našlio, turėjo būti tas tiltas, per kurį visi kiti pasieks išsvajotą šalies krantus.

Sekanti scena jau perkelta į Ofelijos butą. Ofelija (Ramunė Vitkienė) planuoja Onos susitikimą su jai parinktu turtingiausiu našliu. Atvykusią Oną Los Angeles aerodrome tikrina amerikietis muitininkas (Antanas Kiškis), pasityčiojęs iš “smirdalais” atsiduodančių džiovintų baravykų, atima iš jos ir išmeta į šiukšlių krepšį mazgelin įrištą lietuviškos žemės grumstėlį. (Ona turėjo dar kitą žemės grumstėlį, paslėptą giliai apsiausto kišenėje, kurį atvežė seseriai. Sesuo netyčia išsprūdusi ir ant kilimo nukritusi grumstėlį įtraukia siurblin. Jos vyras

Karolis — (Saulius Matas, didžiai pasipiktinęs, sušunka: “Lietuva siurbly!”). Čia dar pašiepiamas amerikietis muitininkas, nesusigaudantis tarp tautybių ir religijų.

Veiksmas persikelia į Ariogalą, kur tetulė skaito Onos laišką, aprašantį sesers susijaudinimą, palietus lietuviškos žemės grumstelį. Per šį laiško skaitymą scena su visais veikėjais “užsaldoma”: visi lieka stovėti, lyg manekėnai vitrinose, labai nenatūraliose pozose. Veiksmui vėl grįžus į Santa Moniką, Ofelija stengiasi Onai išaiškinti, kokia laiminga bus jos ateitis ištekėjęs už turtingo našlio. Ir pati nesustodama giriiasi, kiek reikėjo sumanumo susikurti rojų žemėje, gyvenant su vyru, kuris tikras idiotas, nes nesistengia uždirbti daug pinigų. Jos gyvenimas plaukia kaip “meilės laivas”, kurį ji mato televizijoje. Net vonios kambarys pavadintas “fantazijos sala”, kur, vandenį patraukus, pasigirsta muzika, slopinanti nemalonų vandens gurgėjimo ir šnypštimo garsą. Ofelijos gyvenimas fantastiškas: jos namai, apranga, net vyras, kuris pakelia žmonos paniekinimą ir koliojimą. Jis laikomas idiotu, nes atsilikusias kairiarankius negriukus moko aritmetikos. Kaip “senas kaliošas”, pamestas fantazijos saloj, jis šiuose namuose “laiskomas tik iš pasigailejimo” ir t.t. Tik neaišku, iš kur ta prabanga, apie kurią nuolat kalba Ofelija, nes vyras, turint galvoje jo pasirinktą darbą, tikrai to negali parūpinti šeimai, susidedančiai iš išlaidžios žmonos ir dviejų vaikų, kurie veikale prabėga tik poros kailinių užuomina. Gyventi “liuksu-siniame meilės laive” tikrai reikia būti milijonierium. Bet gal visa tai buvo tik Ofelijos galvoje, nes scenos apstatyme nesimatė nė mažiausios detalės, kuri rodytų prabangų gyvenimą.

Veiksmas “vaikščioja” tarp Santa Monikos ir Ariogalos bent šešis kartus, kur tetulė vis po sakinį ar du paskaito iš Onos laiško.

Santa Monikoje seserys aptaria Onos “pakeitimo” planus ir ruošiamą balių, kurio metu Ona turi suspindėti visu gražumu, apakindama našlį, kuris, pasigėręs, vietoj dantų įsideda į burną sulenkta šaukštą (?). To našlio pini-gais turės būti aprūpinta Ona ir visi kiti giminės, pasilikę Lietuvoje. Abi seserys, “pasikinkiusios” Karolį, išvyksta į miestą pirkti naujų ir prašmatnias drabužių ir po veiksmo Ariogaloje abidvi grįžta su Karoliu, iki galvos apkrautu dėžėmis su pirkiniais.

Nuo čia pradedamas keitimas ne tik Onos veido, bet ir jos visos, pradedant nuo bikinio kelnaičių. Jos pasislėpusios dažos ir persirenginėja, o tetulė Ariogaloje vėl skaito Onos laišką, kuriame Ona aprašo Amerikos prašmatnų

bes. Pasakoja, kiek daug ji pažino pasaulio ir kaip visas gyvenimas atrodė kitaip. Šį tetulės “skaitymą” lydėjo labai jautri ir graži muzika, kuri teikė šiai scenai nekasdienišką įspūdį. Tai buvo (man) gražiausia vieta visoje komedijoje. Atrodė, kad piemenų ragelis vingiuoja per žydinčias Ariogalos pievas, kuriose ganosi baltos avelės, karvutės, kaip kadaise lietuviškam kaime. Norėjosi to klausytis ilgai, ilgai, bet veiksmas vėl perbėga į Santa Moniką, kur “naujoji Ona”, išdažyta, išpudruota, su garbiniuotu peruku, iki kraštutinumo madinga suknele, aukštakulniais batukais, visai nepanaši į tą, kuri atvyko, švaistėsi Ofelijos salone. Karolis, ja pamatęs, sušunka: “Perkūne, dievaiti!” Jis taip pritrenktas, kad nutaria Oną gelbėti.

Ivyksta numatytas balius, kurio svečiai užklusyje kelia geroką triukšmą, o numatytas Onai vyras — našlys, visiškai girtas įvelkamas į sceną ir “padrebiamas” už stalelio. Iš ten girdisi kartojimas, kad jis vertas 800,000 dolerių... Oną griebia Karolis (prasideda Onos “gelbėjimo” plano vykdymas). Jis, pagriebęs Oną glėbin, glamžo, gal glamonėja, nepaleidamas net žmonai Ofelijai įėjus. Jis prašo Oną nusivalyti veidą, pasidaryti paprastą ir leistis su juo kelionėn po Ameriką, visiems rodyti savo “tyrą paprastumą”. Liko visiškai neaišku, kas po šiais žodžiais slepiasi, nes, Onai nesutinkant “suprastėti”, Karolis nutaria palikti žmoną ir “gyventi nusišėrusiam kambarėlyje, su tinginiais tarakonais, klausytis išvietę nutraukiamo vandens be muzikos, bet daugiau nelikti šiuose namuose”. Išeidamas jis prižada Onai laukti jos visą gyvenimą. Ofelija, perpykusi ant Onos už šeimos išardymą, išveja Oną iš savo namų, nespėjusią net persirengti.

Pirmo veiksmo pabaigoje Ona jau Maskvos muitinėje aiškinasi muitininkui, (Vincas Dovydaitis) kad ji ta pati moteris, kuri yra pas ją nuotrūkoje. Tai muitininko neįtikina ir abu, uždangą leidžiantis, palieka “sustingę” ginčijimosi pozose. Su šia scena būtų buvę geriau pradėti antrą veiksmą, įgalinant Oną “pervaziuoti” iš Amerikos į Maskvą. Būtų laiko nuimti Santa Monikos vaizdą, matomą pro langą, kanalizacijos vamzdžius palubėje, kurie kaip kartuvės kaboją per visą pirmą veiksmą, lyg grėsmė, net ištaigingame Ofelijos kambarėje. Jie buvo reikalingi tik antrame veiksmo pavaizdavimui kanalizacijos vamzdžių “kaukmo”. Tą patį įspūdį galima buvo sudaryti, naudojant tik garsą.

Antras veiksmas

Antras veiksmas pradeda-mas ta pačia sustingusia muitininko ir Onos poza. Nieko neišsiaiškinęs, muitininkas pasišokinėdamas “nusivaro” Oną ir pats nuneša jos “labai jau lengvą” lagaminą.

Ariogalon grįžusią Oną labai nedraugiškai sutinka jos duklė Ramunė. Ji, perskaičiusi Ofelijos atsiųstą telegramą, kurioje Ona išvadinama gyvate ir kitais “gražiais vardais”, kolioja savo motiną, kad ši neįstesejo pažado ištekėti už turtingo našlio ir ją atsiimti Amerikon. Onai mesti Ramunės žodžiai “kaip naktinė dama Vilniaus Baltarusijos stoty” (?), išmeta Oną iš pusiau-svyras, ir ši kerta dukteriai per veidą. Gavus iš motinos smūgį, Ramunė apsisprendžia palikti namus ir išeina, pagrasindama: “Aš grįšiu su dviem kūdikiais nuo trijų tėvų. Vienas bus iš ruso, kitas iš mongolo...”

Onos iš Amerikos grįžtant laukė ir jos vyras Adolfas “Abdula” (Antanas Kiškis), kuris, išsitrankęs apie 20 metų po visokių pasiviečius ir praleidęs moterų daugiau negu “dainų šventėje yra chorisčių”, bando meilintis Onai, kad vėl galėtų su ja gyventi, tikedamasis daug dovany iš Amerikos. Kambarėje nuolat užia (bjuuriu kriokimu) kanalizacijos vamzdžiai, kurių nėra kam pataisyti.

Tetulė prašo Oną nuvalyti dažus nuo veido, vėl “atsimainyti” ir būti paprasta, pilka moterimi, “kokia yra mūsų Lietuvėlė, pilka, paprasta, tiek vargų išgyvenus”. Ona nenori taip greit atsisakyti savo kaukės, nes tik per ją ji pažino pasaulį, kuris jai “pradėjo sukintis, kaip karuselė”...

Čia Ona, sukritusi prie “kubiko”, paskesta svajonėje apie savo vaikystę, kai viskas buvo gera, kai ji, būdama maža mergaitė, ežerėlio vandenį kaip veidrodyje matė savo veidą, kuris buvo gražus, nepaprastas. Bet lietaus lašai sujudo vandenį ir viską sujaukė. Tetulė vėl “atjauneja”, persirengia į pirmyskščius drabužius, vėl atbėga maža Onutė ir skundžiasi, kad ją vaikai užgaulioja, vadindami paprastą...

Baigminėje scenoje visi susirenka su veidrodėliais rankose, ir “sustingsta”, žiūredami į savo veidą. Ir taip be užbaidos baigiasi ši “apyjuodė su properšomis komedija”.

Bookbinding Studio “SAMOGITIA”

meniškai įraš knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas **625-2412** P. O. Box 1343; Postal Station “B” Mississauga, Ontario L4Y 4B6

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

DARIUS POLIKAITIS su savo broliu ir dviem pusbroliais, atvykę į Montrealį 1984 m. vasarą, įrekdavo savo dainas plokštelėje.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga finansavo plokštelių išleidimą.

ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS yra plokštelės paruošėjas.

AŠ ČIA GYVA dvelkia jaunu atspalviu ir moderniais tonais.

Plokštelę galima įsigyti jūsų miesto lietuvių spaudos kioskuose arba užsisakyti sekančiais adresais:

VILNIUS RECORDS OF CANADA
21:27 rue Guy
Montreal, Quebec
H3H 2L9

PLJS
5559 Modena Pl.
Agoura, CA
91301
USA

Kaina — \$10.00 JAV su persiuntimu \$12.50

Dešimtmečiai ir šimtmečiai

Juozas Kralikauskas literatūroje

VYTAUTAS VOLERTAS

Dešimtmečiai

Baigiantis 1984 metams, "Tėviškės žiburiai" ir specialus komitetas išleido J. Kralikauskas dešimtąją knygą išėivijoje — "Ąžuolus piliakalnyje" (AP). Be to, jau netoli lūkuriojo žymi rašytojo amžiaus sukaktis. (JK gimė 1910. X. 9 Žiezmarų vls., Trakų aps.). Jo romanai apie senąją Lietuvą liko svarbūs kultūros dokumentai, nes žvilgsniui į tuos laikus autorius rimtai pasiruošė. Todėl dėmesys jo darbams yra dėmesys ir mūsų kultūrai.

Nuo Džukijos iki Toronto yra ilgas kelias. Net geri šių dienų lektuvai sunkiai įveikia tokią atstumą be atsikvėpimo. Šioje kelionėje buvome prievarta genami. Nelemti XX amžiaus įvykiai mus, pasimetėlius, nuo šeimos paklydusius, išvarinėjo po visą pasaulį.

Kai 1937 m. JK išleido Lietuvoje savo pirmąją knygą ("Septyni kalavijai", novelės; jų neteko matyti), dvidešimt septynerių metų jaunas vyras turbūt tikėjo šviesią rašytojo ateitį, apie Kanadą nepagalvojęs. Vėliau ilgai dėstė gimnazijose, joms vadovavo, redagavo "Lietuvos mokyklos" žurnalą, požeminėse Kanados kasyklose prakaitu kasė auksą, egzistavo kuklioje imigranto butyje. Lietuvoje palikti rankraščiai gal žuvo karo maišatyje, gal kieno nors buvo tyčiomis sunaikinti. Bet išėivijoje prieš "AP" jis parašė ir išleido devynis romanus.

Jie visi kalba arba apie mūsų valstybinį gyvenimą, Mindaugo pradedant, arba jie rodo tautinės gyvybės plevėnimą sunkiose sąlygose, — rašto įsikišimas, išlikimas okupacijose, vargas svetimuose kraštuose, į kuriuos žmonės nutstė ne nuotykių pomėgė, bet tautos likimas. Todėl juos galima vadinti istoriniais. Štai jie pasirodymo tvarka: "Urviniai žmonės" (1954), "Šviesa lange" (1960), "Tignago ugnis" (1962), "Mindaugo nužudymas" (1964), "Vaisvilkas" (1972), "Tautvilas" (1974), "Martynas Mažvydas Vilniuje" (1976), "Ikaite Vilniaus akmenys" (1979), "Po ultimatumo" (1980).

1984 m. JK, ignoruodamas brandaus amžiaus privilegijas ir išpėjimus (nevaržomas poilsas, rūpestis sveikata), paruošė tu devynių romanų skerspūvį — "AP", dešimtąją savo knygą už Lietuvos ribų.

JK žinojo visos savo literatūrinės veiklos uždarbį — pelno bus tiek, kiek jo atnešų mano gimtojoje Džukijoje užveistas apelsinų sodas. Nors 1937 metų viltys apie šviesią ir lengvą buitį savoje, nepriklausomoje valstybėje nepasitvirtino, JK kelias liko tiesus ir garbingas, be dailių rūmų su architektūros išmonėmis, bet su rašto pilimis, dekoruotomis žodžiais. Santūrus gyvenimas, kukli asmenybė, rimtas amžius, planingas darbas ir sveiki darbo vaisiai surašė autoriui charakteristiką, kuria džiaugiamės.

"Ąžuolai piliakalnyje"

"AP" atidengia rašytojo portretą. Knygoje yra ištraukų iš JK romanų. Ištraukas lydi paties autoriaus pasisakymai apie kiekvieną darbą, beveik visi pasikalbėjimų formoje su laikraščių ar žurnalo redakcijomis. Įjungta recenzijų bibliografija. (Pirmoji knyga, Lietuvoje pasirodęs novelių rinkinys, "Septyni kalavijai", čia nelinečiama. Jos pobūdis buvo skirtingas).

Autoriaus dvasinę struktūrą ir paskatą jam keltis į senovinius laikus išskaitome "AP" skyreliuose — "Mitologinį rytą" ir "Pradai be ištakos". Štai kas buvo kaupiama JK vaikystėje:

"Tai anuomet pasakojimai apie Vilnių ir Trakus, Aušros Vartus ir Kalvarijas, švedus, prancūzus ir marus, apie Radvilas ir Oginskius. Šnekojo, kad Piliakalny nūgrimzdė mūrai didesni už Strėvinukų, nūgrimzdęs dvaras didesnis už Žiezmarų. Kažin kur po ąžuolais slypi kubilai brangenybių". ("AP", 9 psl.). "Kiek besu žiūrėjęs, ties Vilniumi dangus tas pats kaip ir ties Kareivonim, tik tenai jis žemiau, o virš Piliakalnio auks-

čiausias... Vilnius kėlė nerimą, troškimą ten būti. Norėtum paukščiu ten nuskristi, bet tegai žiūrėti lyg užguitas vilkas. Būdavau prie ribos: tarp meilės ir neapykantos, laisvės ir pavergimo, priesaikos ir klastos. Anuomet Vilnius įsimelkė į mane skaudžia skriauda" ("AP", 56-57 psl.).

JK moka pasiekti šimtmečių užslėptą praeitį, kilstelėti ją iš gilumos, nužerti nuosėdas ir kažkada buvusius laikus suprantamai parodyti šiandieninėms akims. Seneliai Lietuvos kaimuose, vaikaitius šviesdami, gal Mindaugą su pasakos Žilvinu liejo į vieną asmenį, patys faktų nežinodami, tik gilia nuojauta juos spėdami ir taip lengviau mažamečių atmintį užpildydami. JK skaitytojus laikė subrendusiais ir jiems pasakojo konkrečiau. Ir stebisi: "Kokie t at amžiai griuvo ant mūsų protėvių, kokie kalnai! Lyg kokia gija per tautos istoriją nutįsus mūsų kiekvieno dalia. Ir kaipgi mes bešlikom, kaip, jeigi praeitį visa Prūsija ir Jotvingija?..." ("AP", 10 psl.).

Šis klausimas rūpi mums visiems. Nepajėgiant atsakyti, lai jis būna laidas, kad išliksime visiems laikams.

Spaudą dažnai domino, kodėl ir kaip autorius savo darbais ėjo iki Mindaugo. "Kad tenai — mūsų istorijos saulėtekis", aiškino JK. "Prasidėjo auksas kasyklų požemyje. Tenai mąstymas kaip kokie vaisiai šiek tiek lengvino aitrų ilgėsį ir kančią" ("AP", 58 psl.). O kaip tame požemyje buvo? "Per tūkstančius metų čia akmenyje niekas nepakito. Laiko nėra, jis išnykęs. Yra tik ištisinė naktis, niekad neatėina diena, laikas sustojęs, užtvenktas. Tik ten toli viršų yra dienos, saulė, laiko ir oro atmainos. Laiką čia atneša tik auksakasiai — minutini, valandini — ir išsikeldami su laikrodžiais vėl į jūsinęsą" ("AP", 15 psl.).

Kaip autorius senovę pasiekė? "Stengiausi pastatyti (istorinius romanus, V.V.) ant tvirto pagrindo, ant patikimo. "Tignago ugnis" pagrįsta ilgomis studijomis. Vieną problemą sprendžiamas užklūdau vėl už kitos; vieną klausimą studijuodamas susidurdavau su nauju. (...) Istorinis romanas neturėtų prieštarauti istoriniams šaltiniams. Autoriui būtina kuo geriau pažinti vaizduojamo metodo politines, ekonomines ir socialines aplinkybes. (...) Be abejo, šiam siekiniui tikresnė atrama yra studijos negu kūrybinė nuojauta" ("AP", 60 psl.).

Taigi JK yra ne vien rašytojas, bet ir istoriją nuodugniai tyrinėjęs žmogus, bandęs atsekti tryliktojo amžiaus lietuvių kalbos formas, tapęs šių sričių žinovu.

Šimtmečiai

JK istorinis sieksnis užima tiek šimtmečių, kiek jo amžiuje šiandien yra dešimtmečių. JK kūrybą būtų galima skirti į dvi dalis: apie mums rūkiais užkritisius laikus ir apie beveik visiems paliečiamus įvykius. Pirmoje krūvelėje sudėtume viską nuo "Tignago ugnies" iki "Ikaite Vilniaus akmenų". Tai labai sena Lietuva. Antrą pusę eitu "Urviniai žmonės", "Šviesa lange", "Po ultimatumo". Čia kalbama apie "mūsų laikus".

JK romanuose senovė priartėja, ir ją, rodosi, galima matyti, užingo stovinė. O tos senovės žmonėms svarbi gyvenimo dalis yra gamta. Ji kategoriškai diktuoja asmens apsisprendimus. Kadangi autorius mėgsta ramius vaizdus — pavasarį, lanką, tylų mišką, šių reiškinių įtakoje jo antraeilių žmonių dauguma yra paskendusį švelnume. Tik istorijos kūrinių likimo skirti (ar istorijos kūrinių pasidavę) charakteriai širdį keičia ir atskaldas: šunta kerštas, žvilga kraujas bet kur ir bet kuriuo metu.

Kadangi gamta formuoja veikėjų sielas, autoriui vienu laiku buvo spaudos užklaustas: "Sakykite, ar ir Jūs esate vienas iš tų 'atkritėlių' lietuviškąją pagonybę? Užsėjęs žmogus: "Pasibaugėjęs nesumetu, ką ir beatsakyti! Nesu įsiki-

bęs į pagonybę... Tikrai nesu. Galiau tai prisiekti suvalgydamas žemėlės žiupsnį" ("AP", 61 psl.). Toliau apie save JK spėliojo, gal tik, "toks pirmųkštis" esąs. Įtarimą didina Mindaugo laikų kalbos mokykimas. Bet tai vien JK patentas, ne prigimtis: lingvistikos metodais jis atkūrė senąsias mūsų šnekos formas, labai nustebindamas. Ryžtingas ir baukščiai sunkus uždavinys.

Romanai apie senovę yra sunkoki, nes, kaip minėta, tie laikai skęsta rūkuose. Per kelis šimtų metų upę keltis yra vargingas uždavinys visiems šių knygų autoriams ir skaitytojams. Bukiau veikia intriga, nes suprantamesnis yra šiandieninio įsimylėjusio vyro įspėjimas žmonai, "jei užtiksiu meilužį, bus skrybys", negu kailiuose įsivyniojusio, ragauto kepurę užsimaukšlinusio kilmingojo riksmas "nudursiu, nudursiu!" Bet kratykimės įspūdžio, kad JK yra vien "toks pirmųkštis" asmuo, kurį domina tik viduramžiai, o netolima praeitis arba dabartis, kurioje daug lemia mūsiškiai suprantama jaunų žmonių meilė, maišatis pasaulyje, pasipešiojimai, pasistumdymai ir net ideologinis išdavamis, — jo neveikia. "Urviniuose žmonėse" jis pirmąkart, pro lietuviškąjį filtrą prakošęs, mums paskelbė, kad ir šiandien egzistuoja vergija požemyje, ir kuriuos rausiamasi vertikalai žemyn, kad, auksą įsigijus, būtų galima horizontaliai plėstis, kitus išstumiant. "Šviesa lange" imigranto būtin įaudžia ir meilės, ir intrigu, ir vėjavaikiškumo. "Po ultimatumo" romane randame gal patys save, gal savo tėvus, okupanto ir negausių pardsavėlių prievartaujamus.

Statistika

Kiekvienas atspausťas darbas yra autoriaus žinių, nuomonių, kartais klaidėjimų perkėlimas į aplinką. Dėl žinių ir nuotakių skleidimo knyga yra kultūros, revoliucijų, neapykantos, meilės ir anarchizmo šaltinis. Ją keikė, degino, saugojo geležinės seifuose ir visuomet skyrė daug dėmesio. Štai truputis šio dėmesio duomenų.

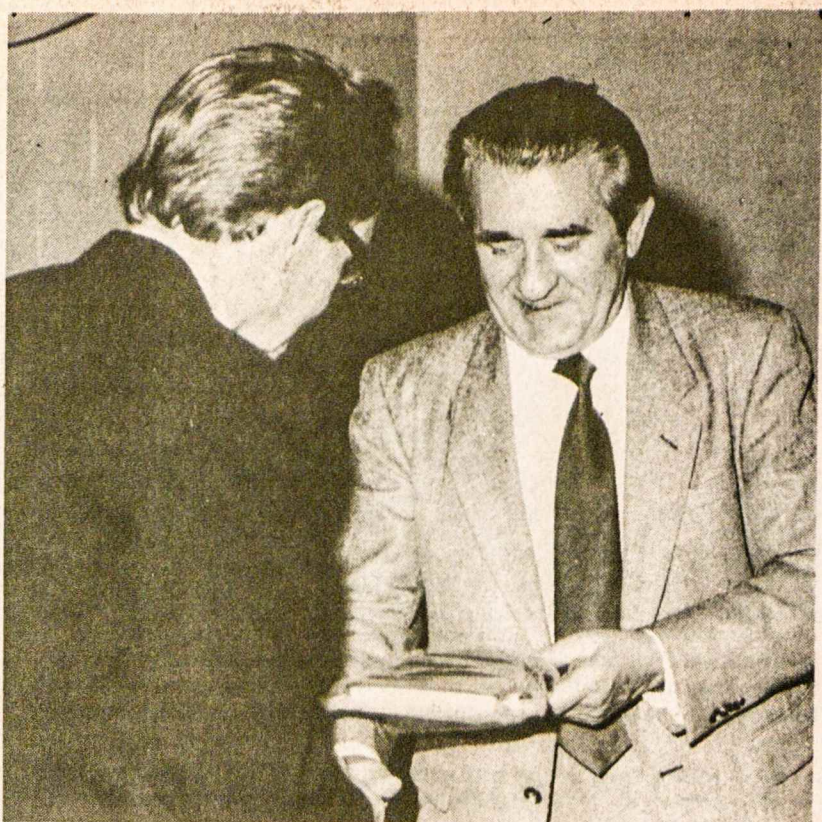
Knygų mokslo centro direktorius Scrantonio universitete (John Dessauer, Director of the Center for Book Research at the University of Scranton) neseniai paskelbė kai kurias tyrimo išvadas ("The Philadelphia Inquirer, Oct. 19, 1984). Nustatyta, kad 1983 m. 56% suaugusių JAV-se (tai sudaro 99 milijonus) skaitė knygas. Tai aštuonių milijonų skaitytojų prieauglis per paskutinius penkerius metus. Sakoma, kad anksčiau vyravusi nuomonė, jog amerikiečiai esą menkai informuoti, nekultūringi ir intelektualiai nesurendę, šiandien jau negaliojanti. Praturtėjimas ir aukštesnis išsilavinimas suteikęs jiems galimybę naudotis kultūrinėmis vertybėmis.

Kokia būtų neegzistuojančio mūsų knygos centro nuomonė apie išėiviją? Jos viešai skelbti nenorėtume, bet savo tarpe galime pasikūždėti.

Paskutiniai dvi dešimtmečiai skaitytojai sumažėjo 60%; prisigysvenimas ir išimokslinimas, priešingai amerikiečiams, mus padarė panašius į Švabijos ūkininkus, nuo ryto iki tamos dirbančius sodeliuose bei sufrizuotuose kiemuose; ir vėl, priešingai amerikiečiams, prisigysvenimas su išimokslinimu veda ne kultūrą, bet atbukimą, kuris yra žalingas ne vien knygai, bet ir tautinei gyvybei: vaikai įjės ko tėvų patarimo, namus pirkdami, bet kituose klausimuose vaikai tėvams neleidžia prabilti, juos naiviai laikydami.

Taigi — pažemė ir kasdienu yra mūsų rezidencinės pilys.

Tiesa, anksčiau neaukščiau skambėdavo kai kurios asmeniškos, skausmingos rašytojų deklaracijos — kūryba nelaike duojanti pragyvenimo... Šios deklaracijos priimtinos kaip tikrovės nesuvokiančiųjų kaltinimai. Ko reikalauti iš keliasdešimt tūkstančių imigrantų, imant vaikus ir sunkiai pasikaitančius? Kaip lyginti su tais 99 milijonais Amerikiečiais? Kūrybą nuo duonos mums yra atskyręs likimas. Vis dėlto

Rašytojas JUOZAS KRALIKAUSKAS įteikia naująją savo knygą "Ąžuolai piliakalnyje" rašytojui VYTAUTUI VOLERTUI, kalbėjusiam minėtos knygos sutiktuose Anapilyje 1984. XI. 4 Nuotr. St. Dabkaus

prieš 20 metų du tūkstančiai egzempliorių gero leidinio būdavo išparduodami per metus. Dabar septyniems šimtams reikia penkerių metų. Ši statistika, lietuviškų skaitinių požiūriu, mus skiria į Mažvydo laikotarpi.

Vaisiai

Statistika turėjo paryškinti aplinką, kurioje JK dirbo. Amerikietis rašytojas tikisi pelno ir garso. JK neturėjo vilčių nei vienam, nei kitam. Ir vis dėlto, jis atsiliepė į jaunystės kvietimą vykdyti savo paskirtį. Kūrė vienišume, neįsigaudo didoko visuomenės abejingumo. Vis dėlto reikia stebėtis žmonių dosnumu, matomu aukose "AP", išleidimui. Tai daugiausia torontiečių nuopelnas.

Dirbtinės pagyros vien dėl pagyrų yra nevertinamos — tai

lyg įvairių spalvų popierinis drabužis arba varguomenė linksminti skirtas maskaradas. Šitai suprantą pagyras tarsi, jų klausą ir tas, kam jos taikomos. Čia jų buvo atsisakyta ir kalbėta atvirai. Nesvarbu, kokie būtų asmeniškai įspūdžiai, JK darbai yra didelės vertės. Šios geros pasekmės kilo iš gimtų gabumų ir iš jo nepaprastos ištermės darbe. Rašytojo sielos jautrumas ir užsispyrimas, džiūškos prigimties derinys, JK romanus nukėlė į lietuvių kultūros išdą. Šis gabus, darbštus, "toks pirmųkštis žmogus" savo pėdas ne smėlyje kloja. Jos įsidedina akmenų. Kietame, kaip Mindaugo laikų aukurai.

J. Kralikauskas, AŽUOLAI PILIAKALNYJE, "Tėviškės žiburių" leidinys. Torontas, 1984 m. 208 psl. Kaina nepažymėta.

"Žaidimai ir rateliai vaikams"

KAZYS MILERIS

Mokytoja Eugenija Bogutienė, tikrai pradžiuos mūsų jaunosios dabar savo išleista žaidimų ir ratelių knyga. Ja taip pat džiaugsis lituanistinių mokyklų mokytojai, jaunųjų lietuvių organizacijų vadovai ir savo prieauglį auginantys lietuviai tėvai. Šitokios knygos jau seniai visi laukė.

Apie knygos atsiradimą autorė savo įžanginiame žodyje taip sako: "Žaidimai mokyklinio amžiaus vaikams yra labai svarbi mokyimo priemonė. Tuose žaidimuose yra ir tautinio auklėjimo, ir bendro lavinimo akių, klausos, judesių. Dabar jau į lituanistines mokyklas atėjusiam jaunosios kartos mokytojų toji knygelė turėtų būti viena iš jo vadovėlių. Žaidimai taip pat juk yra ir linksmo ir įdomaus laiko praleidimo dalykas. Tame leidinyje įdomių žaidimų suširas namuose su vaikais pažaisiti ir mūsų vaikus auginančios lietuvių šeimos.

Leidinyje yra 31 žaidimas-rateliai. Pirmą eina dainos žodžiai, po to paaiškinimai, kaip žaidimą bei ratelį pravesti, o puslapio apačioje surašytos dainuojamai melodijai ir gaidos. Tą muzikinę dalį atliko autorės dūkra — N. Bogutaitė-Dėdinienė.

Visos dainelės yra vienabalsės, su priedainiais. Jauniešams tos melodijos gali būti ir nežinomos, bet vyresnieji dar nėra užmiršę mūsų dainelių: "Šalia kelio vieškelio", "Plaukė žaselė", "Pas močiutę augau", "Tai bus linksma Lietuvoj" ir kt. Yra ir negirdėtų, kaip "Klausyk, batsiuvų", "Čigonėlių duos, duos", "Aš einu į svečius" ir t.t.

Yra žaidimų vien berniukams ir vien mergaitėms. Tai žaidimai, kuriuose apdainuojami vyriški ir moteriški darbai, reikalaujantys atitinkamų judesių.

Knyga parašyta praktiškai naudojimui, t.y. užimti ir palinksminti vaikams, kartu mokant naujų žodžių, naujų dainelių, judesių koordinacijos. Ratelių žaidimai jauniešams yra tuo geri, kad juose nėra vienų tik žaidžiančių, o kitų spoksančių. Į žaidimą jungiami visi.

Toje knygoje surašytas didelis mūsų tautinis turtas. Nė-

ra abejonių dėl tų žaidimų, dainelių ir ratelių lietuviškumo. Nežinau, kiek kur kitur vaikai ratelius eina, bet mums augant, pirmasis žaidimas buvo ratelis. Tad ir mums būtina išlaikyti savo lietuviškus ratelius ir juos perduoti ateinančioms kartoms. Juose yra daug grožio ir tautinio būdingumo.

Knygos autorė yra diplomuota Lietuvos mokytoja, ten mokytojavo pradėjus 1932 m. Ji mokytojavo ir ėjo vedėjos pareigas Višėikiuose, Šiauliuose, Pajesyje ir Krakėse, Kėdainiuose. Išėivijoj ji taip pat dirbo mokytojos ir pedagogės darbu Vokietijoje — Dresdene, Hanau ir Kempteno lietuvių stovyklose. Imigravusi Ameriką, ji mokytojavo Baltimone, Detroito, o dabar dirba St. Petersburgo, Fla. šeštadieninėje lietuvių mokykloje.

Labiausiai ji mėgo dirbti su mažaisiais. Dar 1930 m. Kybartuose ji buvo įsteigusi vaikų darželį, kurį globojo Kat. moterų dr. ja. Dresdene ji subūrė ir darželį lietuvių pabėgėlių vaikų. Tą patį ji padarė ir Hanau lietuvių stovykloje. Anksčiau ji buvo aktyvi jaunimo organizatorė, savo šviesia asmenybe sugebėjusi patraukti ir sudominti jaunimą. Ji yra žinoma ir skautijos veikloje.

Knyga išleista autorės 1984 m. Spaudos darbu atliko M. Morkūno spaustuvė Čikagoje. Tiražas ir kaina nepažymėta. Autorės adresas: Mrs. E. Bogutaitė, 510 79th Ave., St. Petersburg Beach, Fla. 33706, USA. Tel. (813) 367-3426.

Sudbury, Ontario

AUKOS TAUTOS FONDUI: \$100 — P. Venckus, A. Braškys; \$35 — K. Ramonas, A. Rukšys; \$25 — dr. L. Rudis, L. Kulnis; \$17 — J. Paulaitis; \$15 — J. Stankus, P. Mazaitis, K. Tutinas, D. Nickus, J. Gližickas, S. Tolvaiša, A. Štaškevičius, L. Baltutis, A. Juozapavičius, V. Kriaucėlinas, P. Liutkus; \$9 — V. Juška; \$10 — V. Stepšys, P. Gustas, I. Ragauskas, J. Valiukas, K. Šviežikas, I. Raškevičienė, J. Petėnas, J. Bataitis, A. Barkauskas, J. Pranskus, L. Griškonienė, I. Griniene, J. Šleinius; \$5 — A. Milčius, K. Jonikas, V. Bružas, J. Krūčas, S. Semėžienė, I. Balčiūnienė, A. Valaitis, A. Nugent, J. Martišius, F. Albrechtas; \$2 — M. Lapienienė. \$650.00 persiūsti Tautos fondo atstovybei.

Visiems aukojusiems lietuviškais aciu.

KLB Sudburio apyl. valdyba

Rašytojas JUOZAS KRALIKAUSKAS kalba savo naujosios knygos "Ąžuolai piliakalnyje" sutiktuose Toronte, Anapilio patalpose, 1984. XI. 4, reikšdamas padėką leidėjams bei rėmėjams Nuotr. S. Dabkaus

Visad lygus, ramus kaip Nemunas

Veiklajam tautiečiui Alfonsui Juozapavičiui 65 metai

STEPAS ŠETKUS

Kaunietis. Gimęs ir augęs prie Nemuno. Padėjo tėvams, perkeldamas keleivius per šią plačią Lietuvos upę. Matyt, tai padėjo subręsti ramiam, tvirtam bei pastoviam būdui.

Nuo "Aušros" gimnazijos laikų — geriausias jos krepšininkas, populiariausias sportininkas, skamba balso choro choristas bei nepavarduojamas vaidintojas scenoje.

Baigimas gimnazijos be tolimesnių studijų — tarytum neperplauktas Nemunas. Susitinkame gerokai po karo baltiečių universitete Pinneberge netoli Hamburgo. Visi tais laikais artėjome prie Atlanto, laukdami progos pakelti sparnus.

O proga atėjo vieną kartą labai keista ir net kiek sudėtinga, bet viskas tapo nugalėta, UNRRA įtikinta, kad nėra geresnių auksakasių, kaip mes — beveik tužinas studentų, jų tarpe ir Alfonsas Juozapavičius.

Kaip paprastai — jokių dejonų giliuose kasyklos požemyje, jokių būkštavimų dėl ant sprando gulančių uolienu. Dūžgia gražiai, trankosi dinamitas barstydamas uolų lūžius ant šalmy. Bet tai kas, kad priena frontą?

Alfa (nebe Alfonsas kanadiečių kalba) Juozapavičius, Miras Chainauskas, Jonas Lianga ir šių eilučių autorius sudaro pirmąją Kanadoje lietuvių vyrų tautinių šokių grupelę specialiam renginiui ir išmokska Mikitą ir Ožį.

Šalia šios grupės susidaro ir vyrų kvartetas vadovaujamas Kauno operos choro dainininko Vytauto Dargio. Ši tad grupelė netrukus ir "paima šturmu" Cadillac auksos kasyklos miestelių kandiečių karių veteranų didžiulėje šventėje.

Alfa Juozapavičius, Jonas Lianga ir Stepas Šetkus įstai-

gia Valdro miesto lietuvišką radio programą, kurios metu jie imituoja Kauno radiofono garsenybes — "Linksmuosius brolius". Miškakirčiai, sako, girdi ir mano, kad iš Kauno!

Kur tik reikia ką nors atlikti lietuviybei, pirmas pakelia ranką Alfa Juozapavičius, dirba be jokių priekaištų, nusi-skundimų. Visad lygus ir ramus, kaip Nemunas. Jis dainuoja, eiluoja, šoka, tautinius šokius, bet be jokio triukšmo.

Lietuviška veikla kasyklose pasiekė savo viršūnę atvykus žmonom iš Europos. Pasirodo, viena žmonių besanti Genovaitė Breichmanienė...

Žmonos reiškė naują gyvenimą, o ir šeimos rūpesčius. Gimė Juozapavičius Gabija, vėliau Dainora ir dar vėliau Danguolė. Daugiau erdvės gyvenimui rodė Hamiltonas. Tai reiškė sudiev auksos bei vario kasyklom!

Bet ir Hamiltone Alfa Juozapavičius nesėdėjo sudėjęs rankas. Dainavo choruose, vaidino "Aukure", pirminkavo bendruomenei, surengė Kanados lietuvių dieną, įsijungė į savos parapijos aktyvią veiklą, vadovavo lietuvių pensininkų chorui, padėjo žmonai Birutei ateitininkų veikloje, pagelbėjo išauginti tris lietuviškos veiklos pažibas, tebeveikiančias iki šios dienos.

Dukra Gabija ištekejo už dr. Rimo Petrausko, irgi stipraus lietuviybės veikėjo. Abu torontiečiai. Gimus jų dukrelei Vilijai, ir Torontą persikėlė ir A. B. Juozapavičiai ir įsigijo namą prie pat Gabijos bei Rimo.

Ir sulauk tu man 65 metų! Sulauk tu man auksinio pensininko amžiaus! Bet gerai, kad sulaukta, nes sulaukta gražiai ir garbingai. Dieve padėk tau ir tavo šviesių žvilgsnių šeimai!

ALFONSAS JUOZAPAVIČIUS, sulaukęs 65-tojo gimtadienio 1984 metų gruodžio 17 dieną su dukraite Vilija Toronte

VLIKO seimo vakarienėje Lietuvių jaunimo centre Čikagoje 1984. XII.1 meninę programą atlieka Lietuvių operos choras, parinkęs atitinkamą programą
Nuotr. J. Tamulaičio

“Mind against the Wall” (4)

Kritiškos pastabos apie septynių autorių veikalą, vertinantį sovietų okupuotos Lietuvos gyvenimą

K. SKRUPSKELIS

Jokia idėja savyje nėra nei konservatyvi, nei revoliucinė. Viskas priklauso nuo vietos ir laiko sąlygų. Ta prasme Sovietuose kai kurios marksizmo formos veikia labai konservatyviai, nes pateisina tam tikro luomo privilegijas. Krikščionybė taip pat kai kur reiškėsi kaip revoliucinė jėga, kai kur kaip konservatyvi.

Panašiai galime tvirtinti, kad jokia idėja savyje nėra nei raminanti, nei netikrumą sukelianti. Tikėjimas Dievu vienus nuramina, o kitiems neša baisų nerimą ir atsakomybės jausmą. Gražiai tai vaizduoja C. S. Lewis romane “Peregrinacija”, kur vienas žmogus, Dievo pašauktas, savo jėgomis lemia tolimesnį naujai kuriamos planetos likimą. Mes esame prate prie tam tikro vertybinio individualizmo, kuris mums gilesnį konfliktų nekeltų.

Originalūs tik pirmieji

Pirmajam patriotui, pirmajam krikščioniui, pirmajam individualistui yra sunku. Reikšminga, bent simbolinėje plotmėje, kad ir patriotas Višteliauskas ir visų vertybių pervertintojas Nietzsche išprotėjo. Tačiau vėlesnieji jau gali žygiuoti ramiai, nes žengia gerai išmindytais takais. Ir todėl mūsų laikais nereikia pačiam heroiskai individualisti būti, kad galėtum tokį individualizmą skelbti. Iš tikrųjų individualizmas mūsų laikais Amerikoje yra palyginti konservatyvi kryptis. Tik reikia surasti tinkamą auditoriją, o tada ir pelnas, ir triukšmingos ovacijos garantuotos. Spėjau, kad ir Taboro Farmoje individualistiniai šūliai gražiai derinasi prie ramios, poilsio savaitės rutinos.

Heroiško intelektualo-kritiko gyvenimas neapsieina be tam tikrų dialektinių ironijų, tačiau, multidimensinių ambigulių. Toks intelektualas yra kritiškas, bet ši kritika dažnai atkreipta į kitus, o ne į save patį. Dažnai tai ypatingai dogmatiško tipo žmonės, kurių kritiškai pasireiškimai kaip tik ir remiasi vidinių abejonių stoka. Dažnai ir pats griežiausias kritikas savo drąsa teusititkinti saugų bei ramų išsilaukymą įprastinių draugų būryje.

Ir dar kita ironija: žmogus, kuris vis skelbia visas tradicines vertybes griauančius žodžius, po kiek laiko tampa jau nuvalkiotas, visiems gerai žinomas tezes. O tas, kuris pirmas svetimoje aplinkoje skelbtų ištikimybę Dievui ir tėvynei, skelbtų naujovės, kurios visą tą pasaulį stumtų nebūtin. Viskas čia priklauso ir nuo laiko, ir nuo vietos, ir nuo idėjų santykio su aplinka, kurioje jos skelbiamos.

Aplamai, Kavolio samprotavimas trūksta istorijos vyksmo supratimo. Jam svetima senoji Hegelio įžvalga, kad kultūros gimsta, auga, ir išblęsta, kad kiekvienas momentas reikalauja sau tinkamų žmonių, kad jokia kultūra negimsia subrendus, kad Minervos peleda tepakelia sparnus tik saulei nusileidus, kai vėjas

nebežarsto dienos kovų dulkių. O Kavolis galvoja priešingai: regis, jei urviniai žmonės paveiksluokais neišbraižė “žmogus yra visų vertybių centras”, tai todėl, kad jie nutarė tapti antiintelektualiais. Ir todėl tvirtinimas, kad mūsų kultūra šiandien yra silpna, nes jos kūrėjai, “patys apsisprendę ją statyti ant antiintelektualinių pamatų” (p. 37) yra anachronizmas. Tai nekreipimas jokio dėmesio į laiką ir vietą, kurioje mūsų dabartinė kultūra gimė.

Nepagrįstas tvirtinimas

Antiintelektualizmo pasirinkimą, Kavolis tvirtina, liudija faktas, kad spausdinta daugiau vertimų, įvadų, būta mažiau originalaus galvojimo. Iš tikro, tai nei antiintelektualumo, nei bailumo ženklas. Tai liudija sveiką esamos padėties supratimą. Panašius vertimus dažnai randame naujose kultūrose. Jų begalės devyniolikto šimtmečio vidurio Amerikoje, kai čia pradėjo vystytis savarankiškesnė intelektualinė kultūra. Tie vertimai, pritaikymai, gero elgesio vadovėliai tai ir yra pamatai, ant kurių galima statyti savarankiškesnę kultūrą.

Ir pas mus tos šviesesnės apraiškos pasirodė palyginti greitai. Maironis pradėjo spausdinti savo poeziją “Aušroje” 1885 m.; pirmieji Krėvės veikalai pasirodė 1909-tais. Juos netrukus sekė Putinas, Vaižgantas. Tai jau savarankiški rašytojai. Kavoliškų matu matuojant, šie rašytojai būtų konservatyvūs tiek formos, tiek minties atžvilgiu, ir ta prasme nuo pasaulinės kultūros atsilikę. Tačiau ne per daug: Walt Whitman 1855, Baudelaire 1857, T. S. Eliot 1922, Joyce 1922 (nurodytos pagrindinių veikalų pasirodymo datos). Ir tie vėrdai yra išimties. Būtų galima suminėti visą eilę žinomų to meto rašytojų, kuriuos Kavolis turėtų laikyti konservatyviais.

Mūsų minties pasaulyje

Minties pasaulyje mums sekėsi sunkiau. Tiesa, Vyduņas pradeda reikštis maždaug 1907 m. Jo veikalai pilni rytų pasaulio religinės mistikos. Bet tai tik prošvaistės. Nepriklausomos Lietuvos intelektualams teko pionierių darbai. Tokie kaip Šalkauskis, Dovydaitis patys nieko pastovesnio nesukūrė, bet jų reikšmė vis tiek yra labai didelė. Kaip galima tvirtinti, kad Šalkauskis apsisprendė mūsų kultūrą statyti ant “antiintelektualinių pagrindų”? Juk jisai pradėjo rūpintis lietuviškais filosofiniais terminais, rašė apie mistiką Solovjovą ir išugdė visą lietuvių inteligentių kartą. Tai žmonės ne pagal Kavolio skonį, tačiau jie buvo ir daug padarė. Labai svarbus vaidmuo tenka Dovydaičiui kaip vertėjui, pritaikytojui, žurnalų steigėjui ir plačios tolerancijos žmogui, kuris ir mokslinį darbą telkė įvairių pasaulėžiūrų žmones.

Pradedama nuo pamatų

Prie antiintelektualinių apraiškų Kavolis priskiria intelektualų rūpestį liaudies švietimu. Blogai, kad jie rašė va-

dovėlius ir mokė, kaip išvengti užkrečiamų ligų. Bet tokia veikla nėra nei ypatingai intelektualiai, nei ypatingai antiintelektualiai. Tuo metu ji buvo neišvengiama. Man atrodo priešingai: tikriausiai be ypatingų svarstymų to meto intelektualai bandė duoti, ko krastui labiausiai reikėjo. Jie suprato, kad pirmą reikia išmokyti skaityti, rašyti, ūkininkauti, susipažinti su modernia higiena, o tada bus galima svajoti apie aukštesnę kultūrą. Visos antiintelektualinės apraiškos sudaro bet kokios intelektualinės kultūros pamatus. Be tokių pamatų gal kartas nuo karto ir atsirastų koks ryškesnis veidas, kaip savo metu atsirado Donelaičiai, bet pastovesnės kultūros sukurti negalima. Neturint platesnio užuogario, visi pajęsiai kraustosi svetur.

Švietiejiški uždaviniai, ant rašyti, netramdė ir kitokių pasireiškimų. Toks Vaižgantas rašė apie venerinių ligų epidemijas, bet kartu rado laiko ir “Pragiedruliams”. Savo turiniui “Pragiedruliui” nėra bailio darbas. Vaižganto mintis, kad katalikas kunigas ir “cicilikas” daktaras gali, vienas kitą gerbami, bendrai dirbti, praverstų ir mūsų laikais, nes ir mūsų tarpe nėra tolerancijos dorybės pertekliaus. O žydiško epizodo įjungimas rodo, kad, Vaižganto nuomone, tautinis atgimimas turi vesti prie pilnesnio žmogiškumo atskleidimo lietuvių tarpe. Tautai tėra tik ta aplinka, kurioje esame pašaukti diegti universalius idealus.

Kaip ir Vaižgantas, taip ir Žemaitė paskelbė daug publicistikos ir didaktinių veikalų. Tačiau ir jos kūryboje dažnai iškyla universalios temos. Ji dažnai vaizduoja ponų skriaudžiamus vargšus, moterų kančias nelaimingos santuokos. Šios temos bendros visoms literatūroms, ir jų plėtotės negalima laikyti siaurų tautinių ar religinių uždavinių vykdymu.

Kavolio samprotavimai

Bet Kavolis socialinės problematikos nemėgsta. Jam arčiau prie širdies naujų formų įjėkimas, abstrakčios idėjos bei daugiaprasmiški simboliai. Tai skonio klausimas, kuris neturėtų turėti platesnės visuomeninės reikšmės. Bet bėda, kai asmeniškais pomėgiais teikiama absoliuti vertė, kai jie skelbiami, lyg reikšmingi sūkys apie amžinus bei nesikeičiančius gamtos dėsnius. Ir todėl neturime per daug nusiminti, Kavolio samprotavimus apie mūsų kultūros ateitį bei praeitį skaitydami. Jo standartas taikydami rasime, kad tikroji intelektualinė kultūra visur yra retas svečias. Egzamino neįslaikytų ir dauguma pačių didžiųjų. To paties egzamino neįslaikydami, mūsų kur kas kuklesni rašytojai atsiduria visai padorioje kompanijoje.

(Pabaiga)

● BLOGA yra tik tada, jei tauta į visą jai daromą žalą nebereaguoja, jei ji, nemoraluomai atrofuoja, su juo aspiranta ir rezignuodama jam pasiduoda. Iš tokių pasidavusių sunku belaukti ko pozityvaus. J. ERETAS

Baimė

V. Kavaliūnas

Sėdime su Viktoru Petraška ant statų upės kranto, žiūrime į ramiai tekančią jos vandenį ir klausome liepų žieduose dūžiančių bičių.

Kalbėti nesinori. Tyla bei ramybė, žydras dangaus skliautas ir kitoje upės pusėje į tolimas bėgančios žaliuojančių laukų lygumos ilgesiu užlieja mūsų mintis. Pasikėstame prabėgusių dienų prisiminimuose.

— Ir tada žydėjo liepos, — tarsi staiga pabūdęs, lyg pats sau sako Petraška.

— Kada tada? — tingiai paklausiu.

— Kada? — atsigrįžta jis į mane ir pažiūri liūdnomis akimis bei gailėsčio šešėliu liksame veide. — Kada, sakai? ... Tai buvo gražiausia ir laimingiausia mano gyvenimo diena. Žinai, Jonai, ir pati skaudžiausia. Jos aš niekad neužmirštu. Ir neužmiršiu. Negaliu.

— Tai kas gi, Viktorai, tau tą dieną atsitiko?

— Kas? Sakai, kas? — O Jonai! ... Tokią pat dieną, atsimenu kaip šiandien, susižadavome. ... Su Felicija. Tu jos greičiausiai neprisimeni. Kai tu baigai gimnaziją, ji, galima sakyti, buvo dar tik vaikas. Tik jau paskui išaugo į puikią merginą. Buvo tikra gražuolė. Argi neprisimeni jos iš universiteto?

— Žinai, kad ne.

— Vakare susirinkome atšvesti to įvykio pas mano klasių draugą Antaną ir Petronėlę Kielius. Nedaug mūsų buvo — tik trys poros: mudu su Felicija, abu Kiečiai ir Fordo fabrikas, kur tada dirbau, inžinierius Anupras Kašėta su savo Emilija. Tu jau, manau, turėjai pažintį. Humanitarė, studijavo liuanistiką. Tokia, žinai, iškilmingos išvaizdos — lyg madona. Į Mykaločia paskaitas visada pasivėluodavo. Matyt, norėdavo savo papuošalais atkreipti studentų dėmesį. O gal ir profesorius jau rūpėjo. Su moterimis tu negali žinoti. — Visokių pasitaiko.

— Visokių, visokių. Bet tai nesvarbu. Nuotaika visų buvo kuo puikiausia. Tiesiog šventiška. Skambėjo šampano stikluokai, juokas, kalbos, linkėjimai. Ir beveik be jokios pertraukos vis daina: “Kartu, kartu, kad pasibučiuotų, tai būtų saldu”. Ir, žinai, mudu su Felicija bučiavomės ir raginau, ir neraginami.

Po vakarienės pereiname visą į saloną ir sukrutame kur kam patogiau — vieni ant sofų, kiti ant grindų. Tik kalbos kiek aptilo. Gal buvome kiek pavargę, o gal ir šampanas migdančiai veikė. Tik, žinai, Kiečiuviene pakelia išsigandusias akis ir sako savo vyru:

— Antanai, ar tu girdi?

— Ką?

— Vaikščioja.

— Kas vaikščioja?

— Viršų, mūsų miegamajame. Argi tu negirdi? Eik pažiūrėt.

— Kas ten tau dabar ims ir vaikščios?

— Kad sakau vaikščioja, tai ir vaikščioja. Eik greičiau. Dar viską iškraustys.

Kai po kiek laiko Kielius sugrįžta iš antro aukšto, Kiečiuviene dar vis išsigandusi:

— Ar vaikščioja?

— Vaikščioja, vaikščioja ...

— Bet tu sakai kas?

— Šampanas, Petronėlė, šampanas. Tu, matyt, per daug jo paėmei.

Atsiųsta paminėti

Kun. Vytautas Piktura, ŠVIESA IR GYVENIMAS, B. Pamokslai sekmadieniams bei šventėms. Išleido JAV Lietuvių kunigų vienybė (351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA). Viršelis — Pauliaus Jurkaus. Brooklyn, N.Y. 1984 m., 175 psl.

AIDAI, kultūros žurnalas, 1984 m. 5 nr. Straipsniai: Vysk. Kazimieras Paltaras, Sv. Kazimiero jaunystė; dr. Vincas Vyčinas, Asmeniskumas Ibseno dramose; Peersas Gytas; Kęstutis K. Girnius, Ar pokario metais Lietuvoje vyko klasių kova ar pilietinis karas? A. Maceina, Gimtoji kalba liturgijoje. Eilėraščiai kun. Ričardo Mikutavičiaus ir Kazio Bradūno. Skyriai — “Iš minties ir gyvenimo”, “Knygos”. Vyr. red. dr. Leonardas Andriekus, OFM, administratorius T. Benvenutas Ramanauskas, OFM (361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA). Metinė prenumerata — \$20 JAV.

Visi garsiai nusikvatojame, tik Kiečiuviene sėdi užraudusi ir tyli.

— Žinai, Antanai, gal ir vaikščiojo, — sako inžinierius Kašėta, užstodamas šeimininge.

— Kas ten tau dabar ims ir vaikščios? Gal seniau, prieš kokį šimtą metų ... Tik ne dabar, kai viskas išaiškinta.

— Kažin ar jau taip viskas? Dar ir šiandien yra įvykių, kurių negali nei suprasti, nei išaiškinti.

— O kam jau jie šiandien taip atsitinka, — nenusileidžia Kiečius.

— Kad ir man pačiam.

— Tau?

— Mudviem su Emilija.

— Na, na, papasakok. Kas gi judviejų taip ėmė ir atsitiko?

— Paskui ko gero moterys bijos vakare ir pro duris išeit.

— Tik jau jūs, inžinieriaus, nebijokite dėl tų moterų. Ne tokios mes jau bailios, — įsiterpia Felicija.

— Praėjusią vasarą, — pradeda Kašėta, — išvažiavome su Emilija iš miesto ir riedame Ohio apylinkių žaliuojančiais laukais. Smagu. “Fordukas” neseniai pirktas ir dar kaip reikiant nevažinėtas rieda. O Emilija negali atsigėrėti kaimo apylinkėmis. Jos primeina jai tėviškę. Ir ji vis:

— Žiūrėk, karvė. Žiūrėk, arklys. Žiūrėk, ays. — Ir taip visą kelį.

Saulei leidžiantis privažiuojame mišką, į kurį eina negrįstas laukų keliukas.

Suk čia! Suk čia! — sako Emilija, ir įvažiuojame į mišką. O jis vis tamsėja ir tamsėja. Netrukus privažiuojame gilų griovį ir mediniu tilteliu pervažiuojame į kitą jo pusę. Mūsų “Fordas” nei iš šio, nei iš to tik stapt ir sustoja. Ir ko nedarau — sukinu raktą, mindau paminau, o jis nė krust.

— Tai gražiausia, — sako Emilija. — Ką dabar darysime? — Lauksime, — sakau, — gal kas atvažiuos ir padės.

— Kas tau čia tokiu keliu ir dar nakty važinė. Einam, — sako.

— Kur?

— Mačiau, — sako, — neseniai pravažiavome namelį. Jis netoli. Einam.

Netrukus mes ir prieiname tą namelį. Beldžiū į duris. Nieko. Jokio garso iš vidaus. Mėginu atidaryti. Jos neužrakintos, ir mes įeiname vidun. Pasitinka nepaprasta tyla. Juntame ir, rodos, net ir girdime kažkokį dvasinio skausmo šauksmą. Mums taip pasidaro nejuoku, apima tokia nežemiška baimė, kad negalime nei kvėpuoti, nei kalbėti.

— Einam, iš čia, — sako Emilija. Ir visa dreba. — Einam, einam.

— Einam, — pritariu. Ir mudu išeinam. Lauke lyg nieko ir nebūta — jokios baimės.

Prieiname automobilį. Mėginu užvesti. Kaip niekur nieko — užsiveda kuo lengviausiai, — baigia pasakoti Anupras Kašėta. O mes visi išskėlę galvas dairomės ir nežinome, ką sakyti. Tik tai Felicija:

— Sakykite, inžinieriaus, ko jūs tenai taip bijojote?

— Ar tame namelyje?

— Tame namelyje.

— Anuprai, tu geriau tylėk, — perspėjaniai ir daugiau veidu bei akimis, negu žodžiais sako Kašėtienė.

— Sakyk! Sakyk! — keli balsai iš karto.

— Tenai apskrities šerifas nužudė savo sužadėtinę, — sako jis, ir mes visi sėdime apimti baimės, žiūrime vienas į kitą ir tyliame.

Tyli, baigęs pasakoti, ir Petraška. Jis žiūri į laukų tolimas ir tamsų upės vandenį.

— Sakyk, Viktorai, kodėl tu sakei, kad ta diena buvo gražiausia tavo gyvenime?

— Kodėl? — pažiūri jis liūdnų veidų į mane. — Tą dieną susižadavau su Felicija, tą dieną jos ir netekau.

— Ir netekai? Kaip?

— Nieko nepadariau — neišvadinau namo. Einam, sakau, parvešiu į viešbutį. O ji: ne ir ne. Lieku, sako, pas Petronėlę.

— Ir liko?

— Ir liko. Ir niekad daugiau aš jos nematiau, — suraukia antakius ir sukanda apatinę lūpą Petraška.

Daugiau nieko aš jo neklaušiu. Tylėdami pereiname namo, tylėdami ir atsisveikiname prie jo buto durų.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Akademine Australijos lietuvių fondo \$500 premiją paskyrė vertintojų komisija — prof. V. Do-niela, prof. A. Kabaila ir A. Zub-ras. Ji teko Algimantui Tashkūni už Lietuvos bei liuanistinių problemų kėlimą ir gvildinimą akademineje Australijos plotmėje. Laureatas yra Tasmanijos universiteto mokslo, inžinerijos ir žemės ūkio fakultetų sekretorius.

Dail. Elena Urbaitytė savo skulptūros darbų parodą surengė Niujorko “Phoenix” galerijoje 1984 m. spalio 23 — lapkričio 10 d.d. Savo modernioms skulptūroms ji naudoja metalą, molį ir dažus. Skulptūromis tampa pramoninės plokštės, paverstos švytinčiais gabalais su spalviniais brūkšniais. Tie brūkšniai atliekami mėlynais, pilkais, kartais raudonais dažais. Skulptūrų vingiai bei aštrūs kampai supjausto erdvę. Atrodo, kad jos yra pasirušuosius plėstis, kilti aukštyn. Gal būtų dėl to parodoje išstatyta skulptūrų serija buvo pavadinta “Pasiuntiniai”.

Lietuviai dailininkai yra palikę gilius savo pėdsakus Australijos dailėje. 1984 m. spalio 27 — gruodžio 9 d.d. “Heide” galerijoje buvo surengta septynių iškilusių Melburno skulptorių darbų paroda, kurioje buvo įjungti du lietuviai — Vincas Jomantas ir Teisutis Zikaras, išstę po šešias skulptūras. V. Jomantui atstovavo jo 1962-66 m. sukurti darbai, T. Zikarui — 1957-60 m. Rodiniai šiai parodai buvo suteikti iš įvairių Australijos galerijų. Parodai galima panaudoti tik dalį skulptūros darbų — didesniųjų neįmanoma atgabenti ir į jį įjungti. I tokius darbus įsiriškioja V. Jomanto skulptūrinės sienos Australijos atstovybėje Vašingtone ir jo judamoji skulptūrinė siena Kanberos meno galerijoje. Parodos kataloge pabrėžiama, kad abu skulptoriai yra gimę Lietuvoje.

Čikagos Jaunimo centro kavinėje 1984 m. lapkričio 16 d. surengta penktadienio vakaronė buvo skirta Los Angeles ateitininkų sendraugii išleisti Vytės Nemunėlio knygai “Mažųjų dienos”. Vakaronėn iš Kalifornijos atskrido ir jos autorius Bernardas Brazdžionis. Apie jo kūrybą kalbėjo D. Bindokienė. Eilėraščius iš rinkinio “Mažųjų dienos” deklamavo 7-10 metų amžiaus vaikai — Andrius Gaiziūnas, jo sesutė Audra Gaiziūnaitė ir Zita Dubauskaitė. B. Brazdžionio eilėraščių tekstu sukurta daina atliko Darius, Audrius, Marius ir Rima Polikaitai. Muziką eilėraščių sukūrė Darius Polikaitis. B. Brazdžionis paašikino, kad Vytė Nemunėlis gimė 15 metų vėliau už jį. Šiam savo slapyvardžiui jis pasirinko sumalonintą Vytauto vardą ir Venton (įtektant Nemunėlį, nieko bendro neturintį su Nemunu. Su tuo Vyte Nemunėliu B. Brazdžionis yra susilaukęs problemų — kaltinimų, kad “vagia” jo eilėraščius.

Dail. M. V. Dobužinskio (1875-1957) “Senosios Lietuvos” piešinių ciklo parodą Čikagoje, M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre, surengė Lietuvių dailiojo meno institutas, įsigijęs šį velionies darbų rinkinį. Parodos atidaryme 1984 m. lapkričio 23 d. apie M. V. Dobužinskio lietuvišką kilmę, jo ryšius su Lietuva kalbėjo Povilas Gaučys. Velionis, jau būdamas žymus dailininkas, 1929-39 m. gyveno Kaune, sukūrė daug scenovaizdžių operos teatrui, neužmiršdamas ir dramos teatro. “Senosios Lietuvos” ciklo piešiniai, atlikti pieštuku, angli-mi, tušu ir rašalu, atskleidžia daug lietuviams brangių pastatų ir vaizdų — šventovių, kryžių, sinagogų, senųjų pastatų. Tarp jų yra Kauno arkikatedra bazilika, Kauno teatro rūmai, profesinio Lietuvos teatro lošys, kuriame pirmuosius žingsnius žengė opera, baletas ir drama. Piešinius papildė vienas aliejinis paveikslas, trys akvarelės ir guašas. Paroda, truksusi du savaitgalius, buvo susieta su pirmuoju metiniu Lietuvių dailiojo meno instituto narių susirinkimu. Institutas, vadovaujamas, pirm. dr. G. Baluko, jau anksčiau yra įsigijęs pomirtinį dail. Prano Domaičio darbų rinkinį, 1983 m. — dail. M. V. Dobužinskio “Senąją Lietuvą”, 1984 m. — dail. Viktoro Petravičiaus ciklą “Lietuva”.

Lietuvių dailiojo meno institutas veikia savarankiškai, bet įstatais yra susietas su JAV Lietuvių fondu, iš kurio yra gavęs finansinę paramą beprocentine paskola. Instituto suteikti dailės kūriniai saugomi nepriklausomai Lietuvai.

Vienuoliktasis sąjunginis M. Glinkos dainininkų konkursas įvyko Jerevane. Buvo susilaukta apie 180 dalyvių, kurie varžėsi dviejose grupėse — operinio-koncertinio ir kamerinio dainavimo. Trečią vietą kamerinio dainavimo grupėje išskovojo Vilniaus konservatorijos V kuro studentė Sigutė Trimakaitė, dainavimą studijuojanti docentės A. Kisieliėnės klasėje. Vilniaus filharmonijos sol. Judita Leitaitė laimėjo prizą už geriausią konkursu atliktą liaudies dainą, diplomą — pianistė Audronė Kisieliūtė už geriausią akompanavimą.

Tarptautinė danų pasakininko

H. K. Anderseno premija nuo 1956 m. kas dveji metai skiriama už geriausias knygas vaikams ar jaunimui, jų iliustracijas bei vertimus į kitas kalbas. Tarptautinė vertintojų komisija vieną rašytoją apdovanoja H. K. Anderseno medaliu, kitus — garbės diplomais, autorių įrašydama į garbės knygą. Pernai garbės diplomu buvo įvertintas Alytuje mokytoju dirbantis Anzelmas Matutis už “Margaspalvę genio kalvę”, kuri buvo išstatyta Tarptautinio vaikų knygos kongreso parodoje Ni-kosijoje.

Aktorius Algimantas Masulis talentingai reiškiasi filmuose. Dviejų serijų filmą “Pergalė”, skirtą II D. karo užbaigai, sukūrė Maskvos “Mosfilmo” ir R. Vokietijos “Defos” kino studijos. “Pergalė” A. Masulis atliko JAV prezident. H. S. Trumano vaidmenį. Filmui panaudotas A. Čiakovskio romanas. “Centraufilmo” kino studijoje pagal A. Kuprino romaną kuriamas filmas “Dvikova”, kuriame A. Masulis vaidina cirko direktorių. “Mosfilmo” studijoje baigiamas filmas “Juodoji strėlė” anglų klasiko Roberto Stevensono romano motyvais. A. Masulis atlieka viduramžių literio vaidmenį. Jo vaidmenys filmuose jau artėja prie septynių dešimčių.

Muzikologas Antanas Venckus (1934—1975) specialiu vakarų koncertu prisimintas Vilniaus konservatorijos vargonų salėje. Velionis reiškėsi įvairiose muzikos teorijos baruose, didelių dėsnių skirdamas M. K. Čiurlionio ir J. Gruodžio kūrybinio palikimo analizei. Jis yra pirmasis lietuvių muzikologas, gilines ir politonalias ir politonalias problemas. Parašė “1000 vienbalsių klausos pratimų” rinkinį, su kitais autoriais — stambų veikalą “Muzikos kūrinių analizė”, už kurį buvo paskirta respublikinė premija, kai A. Venckus jau buvo miręs. Velionis taipgi dirbo pedagoginį darbą Vilniaus konservatorijoje, rašė straipsnius muzikos bei jos kritikos temomis, paliko kamerinio žanro kūrinių ir chorinių dainų. Vakaro dalyvis su A. Venckaus atliktais darbais supažindino muzikologę R. Gaidamavičiūtę. Atsiminimais dalijosi velionį pažinoję muzikologai ir atlikėjai — A. Ambrasas, J. Antanavičius, R. Gučas, V. P. Jurkštas, D. Katkus, P. Kunca, A. Piličiauskas, A. Tauragis, B. Vasičiauskas. Koncerto programon įtrauktas A. Venckaus kūrinius atliko: vargonininkas B. Vasičiauskas, smuiklininkai J. Dvarionas, P. Kunca, V. Vaskevičiūtė, pianistai E. Karpus ir G. Kvikiys.

Vilniuje rengiami liaudies instrumentinės muzikos ciklo koncertai. Neseniai tokį koncertą surengė Lietuvos dailės muziejus kanklininkų trijulė — virtuozai, kanklininkai antroji L. Naikelienė, ją gražiai palydinčios N. Karčiauskienė ir D. Šimakauskaitė. Šis ansamblis, dažnai koncertuojantis Lietuvoje ir už jos ribų, jau yra įpusėjęs antrąjį savo veiklos dešimtmetį. Koncertas buvo pradedamas A. Kačanausko “Preludija”, kanklėmis pritaikytomis forpioninimėmis J. Gruodžio variacijomis “Bernužėlių, nevilkių” tema. Toliau buvo atlikta V. Montvilos “Aukuro sonata”, primenantis anksčiau jo parašytą “Bokštų sonatą”. J. Pauliko “Šiuota kanklių trijulė”. M. Glinkos “Variacijų W. A. Mozarto tema”. Kanklininkams talkino Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos chorinio dirigavimo skyriaus moksleivis V. Visockis, prieš kelerius metus pradėjęs groti lūmelzdiu, ir birbynininkas A. Smolksus, sąjunginių konkursų laureatas. Su V. Visockiu buvo atliktas premjėnis V. Bagdono “Rondo šokis”, su A. Smolksu — antroji B. Marčelo koncerto dalis, B. Dvariono “Prie ežerėlio”, A. Bražinskio “Šokis”.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 25 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	9 %
		180-185 d. termin. ind.	9 1/2 %
Pirmadieniais	10-3	termin. indėlius 1 metų	10 %
Antradieniais	10-3	termin. indėlius 2 metų	10 1/4 %
Trečiadieniais	10-3	termin. indėlius 3 metų	10 1/2 %
Ketvirtadieniais	10-8	pensijų s-tą	10 %
Penktadieniais	10-8	spec. taup. s-tą	8 1/2 %
Šeštadieniais	9-1	taupomąją s-tą	8 %
Sekmdieniais	9-12.30	depozitų-čekių s-tą	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 %
		mortgičius nuo	10 1/4 % - 12 1/2 %

ANAPILYJE skyrus veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paruodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775

HOMETARIO

Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

Real Estate Ltd.
Insurance Brokers

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISO (IŠSKYRUS CIGARETES)

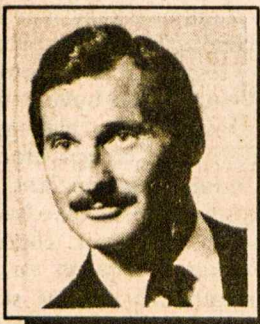
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJS
SKAITYTUVA (KOMPIUTER)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuilenei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839

Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sažiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

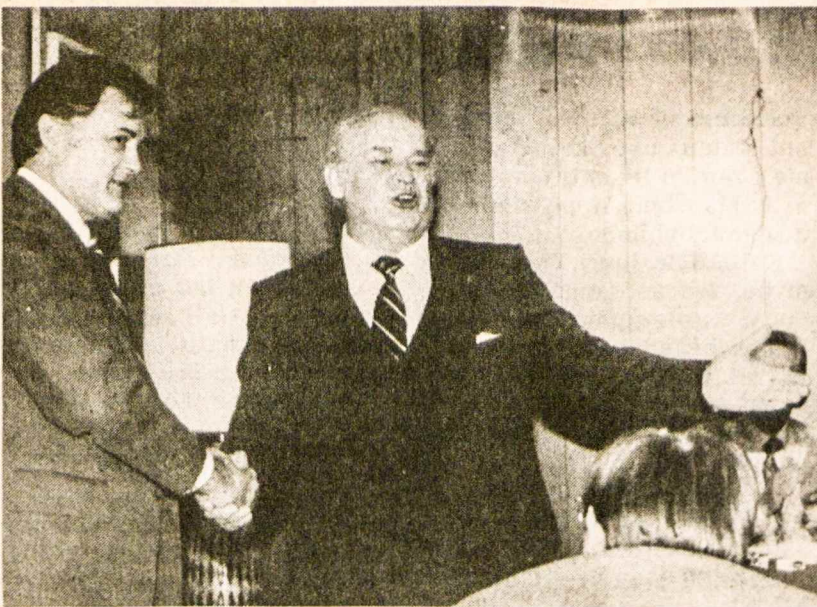
AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sažiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Buvęs ŠALFASS pirmininkas VALDAS ADAMKUS sveikina naująjį pirmininką PRANĄ BERNECKĄ sporto darbuotojų suvažiavime

Sporto darbuotojų suvažiavimas

ŠALFASS suvažiavimas įvyko 1984 m. gruodžio 8 d. Klivlando Lietuvių namuose. Suvažiavimą pradėjo centro valdybos pirm. Valdas Adamkus, pasveikindamas atvykusius atstovus, palinkėdamas sėkmės. Į prezidentą pakvietė Vyt. Jokūbaitį ir Sig. Krauską pirmininkauti. R. Sondą ir P. Bernecką sekretoriauti, į mandatu komisiją — E. Vodopalių ir A. Veliuoną.

Suvažiavimą sveikino raštu Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis, konsulas A. Simutis ir dr. R. Petrauskas Laisvės olimpiados vardu. Sveikino žodžiu: VLIKas — Vyt. Jokūbaitis, PLB — R. Dirvonis, JAV LB-nė — dr. A. Butkus (įvertindamas sportininkus ir jų darbus, įteikė \$500 čekį), JAV LB Klivlando apylinkė — Vl. Čyvas, Kanados LB — R. Sonda.

Centro valdybos pirm. V. Adamkus plačiai nušvietė esamą Sąjungos sporto padėtį ir pabrėžė, kad pagrindinė sporto veikla yra klubuose ir vadovuose, palietė Sąjungos atstovo skyrimą į PLB. Pasirodė, kas klausimas taip ir liko neišspręstas. Pažanga padaryta pakvitus Sąjungos atstovą į PLB, kuris dabar eina vicepirm. pareigas. Tarp JAV LB (atstovas A. Bielskus) ir Kanados LB (atstovas R. Sonda) išsivystyta didelė pažanga ir susilaukta gražaus bendradarbiavimo bei finansinės paramos. Olimpines ugnies nešimas iš Toronto į Los Angeles sukėlė kontroversines nuotaikas. Centro valdyba Laisvės olimpiadą parėmė \$1000 uka, tačiau ateityje pataria Sąjungai nesivelti į jokias politines arenas. Baigdamas savo pranešimą, pirmininkas pareiškė padėką visiems valdybos nariams, apygardų, sekcijų vadovams, garbės teismui ir revizijos komisijoms nariams už darnų bendradarbiavimą, Kanados lietuvių ir Amerikos lietuvių fondams už aukas, PLB-nei, JAV LB-nei ir Kanados LB-nei už moralinę bei piniginę paramą. Padėkotoj spaudai už sporto propagavimą savo leidiniuose.

R. Dirvonui, vykstančiam į Australiją, pavesta išsiaiškinti III-jų Pasaulio lietuvių sporto žaidynių rengimą Australijoje. Ižd. A. Lauraitis pranešė, kad suvažiavimo dieną buvo iždė: 1983 m. likutis \$6,562.61, pajamų \$7,455.95, išlaidų \$4,781.52, saldo \$9,237.04. Pinigai laikomi "Kasos" kooperatyve.

P. Berneckas pranešė, kad Laisvės olimpiadai lietuvių komitei surinko \$10,900.51, turėjo išlaidų \$8,331.83. Likutis — \$2,568.68. Paskolinta centriniam Laisvės olimpiados komitetui \$2,500.00, iždė yra \$68.68 ir dar galimi pinigai už paimitus ir nesumokėtus trenirgus.

Garbės teismo pirm. P. Berneckas pabrėžė, kad tik gražus sugyvenimas yra sportininkų stiprybė, ir pranešė, jog per 3 metus jokių bylų nebuvo.

Lietuvių sporto fondo pranešimą padarė P. Berneckas. Esą gauta \$3,401.97 palūkanų. Pinigai pervesti centro valdybai.

Revizijos komisija tikrino centro valdybos, apygardų, Laisvės olimpiados ir Lietuvių sporto fondo išdų knygas, dokumentus ir rado, kad knygos vedamos tvarkingai. Mandatu komisija pranešė, kad suvažiavime dalyvauja 24 atstovai su 68 balsais. Senajai valdybai nesutikus pasilikti, buvo gauti du kandidatų sąrašai iš Toronto. Balsuota už sąrašus. Slaptai balsuojant už sąrašą A. paduota 52 balsai ir už sąrašą B — 14. Tokiu būdu į naują centrą valdybą išrinkti A sąrašo asmenys: Pranas Berneckas, Sigitas Krauskas, Mindaugas Leknickas, Jonas Nešukaitis, Rimas Sonda ir Stasys Dargis. Garbės teisman išrinkti: Valdas Adamkus, Rimas Dirvonis, Zigmąs Žiupsnys, Aleksas Lauraitis ir Algimantas Tamošiūnas. Revizijos komisijon išrinkti: Vytautas Jokūbaitis, Ramas Vodopalis ir Vladas Čyvas.

Isteiga nauja sporto šaka — kegliaivimas. Sporto varžybų tvarkaraštį pranešė A. Bielskus: biatlonas — sausio 13 d., slidinėjimas — vasario 2-3 d.d., krepsinis, tinklinis, šachmatai, ledo ritulys, kegliaivimas ir stalo tenisas — balandžio 13-14 d.d. Detroito, lengvoji atletika, plaukimas ir lauko tenisas — rugsėjo mėn. Varžybinis tvarkaraštis bus praneštas atskirai.

S. Krauskas, vienas iš išėjusių lietuvių sporto istorijos redaktorių, padarė išsamų pranešimą ir nusiskundė, kad daug kas pasižadėjusių rašyti ir paėmusių temas per 4 metus nieko neparašė, o kai kurie net neatsakė į jo laiškus. Jis pasiūlė suvažiavimui nustatyti paskutinę medžiagos surinkimo datą 1985 m. kovo 1 d. Suvažiavimas vienbalsiai pritarė. Baigdamas savo pranešimą Sig. Krauskas pažadėjo, kad 1985 m. pasirodys Sąjungos vienas ar du biuleteniai.

Suvažiavimas buvo sklandus, darbingas. Dalyvavo sporto veteranai, ant kurių pečių gula visa ŠALFASS veikla. Jie nesijautė pavargę, nors jau 35 metus dirba sporto srityje. Suvažiavimas baigtas Tautos himnu.

Pr. Berneckas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

katikai. Nelegalioje narkotikų rinkoje pirmąją marijuanos ir hašišo rūkalai, kuriems 1983 m. buvo išelista \$5.6 milijono. Antroji vieta su \$2.8 milijono teko heroinui, trečioji su \$875 milijonais — kokainui, ketvirtą su \$375 milijonais — svajinantiems chemikalams. Lyginant su 1982 m., policijos 1983 m. surasti heroino kiekiai padidėjo 266%, kokaino — 200%.

Heroinas Kanadon dabar daugiausia atkeliauja iš Tailandijos, Burmos ir Laos. Visiškas narkotikų įvežimo sustabdymas esąs neįmanomas, kol Kanadoje jų laukia vartotojai.

Kanados ir JAV automobilių gamyklų darbininkus lig šiol jungė ta pati UAW (United Auto Workers) unija, kurios centras yra Amerikoje, nes Kanadoje tėra apie 10% tos tarptautinė unija vadinamos narių. Kanados daliai vadovauja B. White, dabar nutaręs atsiskirti nuo didelę narių daugumą turinčios unijos Amerikoje. Iš centrinės vadovybės jis pareikalavo visiškų autonomijos, kurią atmetė vykdymo komiteto narių dauguma.

Iš tikrųjų įtampa prasidėjo, kai unijos centras ten patvirtino naujas sutartis, pasiraštas su Fordo, Chryslerio ir "General Motors" bendrovėmis. Tos sutartys turėjo mažesnius algų padidėjimus, bet į jas buvo įjungtas dalijimasis metiniu pelnu. Kanadiškoji unijos dalis su savo vadovu B. Whitu tokį principą atmetė, reikalaudama gerokai didesnio algų padidėjimo, motyvuodama žemesne Kanados dolerio verte. Prieš "General Motors" bendrovę Ošavoje netgi buvo pradėtas streikas, sustabdęs dalių tiekimą automobilių gamykloms Amerikoje. Laimėtoju tapo B. White, išsikovojęs geresnes sutartis su Fordu, Chrysleriu ir "General Motors". Jis kaltina centrinės unijos vadus iš jų susilaukta nepakankama parama, privedusia prie atsiskyrimo.

Atsiskyrimas jau patvirtintas, tik reikia pasidalinti bendrą tarptautinės unijos turtą, unijos tarnautojų pensijų fondą ir \$550 milijonų turintį streiko fondą. B. White kalba apie visiškai atskirą kanadišką uniją, jos susijungimą su kitomis unijomis Kanadoje. Idėja atrodo viliojanti, bet nevisiškai praktiška, kai automobilių gamyklų centras ir didžioji klientūros dalis yra Amerikoje. Dienraštis "The Toronto Sun" savo vedamajame B. Whitą pavadino galinga peliuke, primenančia Napo-

Skautų veikla

• Sausio 20, sekmadienį, 11.30 v. ryto, įvyks specialus Romuvos valdybos posėdis skautų būkle. Dalyvavimas visų narių labai svarbus ir būtinas. D. Barzdžiūtė

Ateitininkų žinios

Moksleivių susirinkimas — sausio 13, sekmadienį, po 10 v. Mišių, Prisikėlimo par. ateitininkų kambaryje.

Iš Dainavos žiemos kursų į Torontą grįžo 14 labai patenkintų moksleivių ir 2 vadovai. Nuosirdi padėka vairuotojams — D. Čuplinskiui, p. Grajauskui, p. Joniui, p. Nausėdai ir p. Slivinskiui.

Jaunučių ir jaunių susirinkimai — sausio 19, šeštadienį, po šešt. mokyklos pamokų seselių palatose. Po to susirinkimai įvyks reguliariai kas antrą šeštadienį.

Moksleiviai ir jaunučiai švenčių progomis pasiūčia sveikinius įvairiems kalininis. Rimas Čuplinskas susilaukė atsakymo iš Juliaus Sasnausko iš Sibiro. Kelios ištraukos: "... Labai pradžiuogiu mane Tavo laiškas, kupinas Kalėdų dvasios ir gražaus jaunatviško polėkio... Ačiū Tau nuosirdžiai už tą aplankymą, už kibirkštį nuo Jūsų kalėdinio lauko, kuri nuostabiai papuošė ir pratino mano šventę. Ir plotkėlė atkeliaavo sveikut sveikutėlė — ją lašiu prie Kūčių stalo, minėdamas Tave ir visus mūsų brolius, po platųjį pasaulį pasklidusius..." L.U.

Nauja ŠALFASS valdyba

Š. m. gruodžio 14 d. Toronte įvyko naujosios ŠALFASS centro valdybos posėdis. Pareigomis pasiskirstyta: pirm. Pr. Berneckas, vicepirm. M. Leknickas, I sekr. A. Bielskus, II sekr. St. Dargis, ižd. J. Nešukaitis, narys spaudos reikalams S. Krauskas, narys visuomeniniams reikalams R. Sonda. Pagal Sąjungos statutą cv numato kooptuoti 3 narius. Teisinis patarėjas — adv. Henrikas Steponaitis.

leoną, žygiuojantį į pralaimėjimą Waterloo kautynėse. Esą Fordo, Chryslerio ir "General Motors" bendrovės Kanadoje turi tik savo skyrius su labai ribota automobilių rinka. Vairuodamos savo planus, jos kažin ar benorės, kad joms patarimus duotų ir reikalavimus keltų užpakalinėje automobilio sėdynėje atsėdęs B. White.

Dienraštis teisingai nuogastauja, kad tos bendrovės jam neleiš traukti ir net streikais sustabdyti automobilių gamybą Amerikoje. O tai galima padaryti, kol dalys automobiliams gaminamos Kanadoje ir tiekiamos Amerikon. Apsidrausdamos nuo tokios grėsmės, bendrovės sumažins investicijas Kanadoje ir naujas dalių gamyklas atidarys Amerikoje. Tokiu atveju dalių gamykloms Kanadoje pasidarys beveik nereikalingos, nes jų paklausa čia vietinei rinkai nėra didelė. Daug kanadiečių gali prarasti darbus. Kanadiškų automobilių gamyklų čia nėra. Gaminami tik Detroito suprojektuoti amerikietiški automobiliai. Pagal JAV ir Kanados pasirašytą sutartį automobiliais ir jų dalimis keičiamasi be jokio muto. Prekybinis balansas duoda gražaus pelno Kanadai.

Rinką pačioje Kanadoje gerokai sumažino per aukštos automobilių kainos: \$10,000 ar net daugiau už automobilį negali mokėti visi kanadiečiai, tik didesnius uždarbius turintieji. O juk yra daug kanadiečių, kurių metinis uždarbis nesiekia nė penkiolikos ar dvidešimt tūkstančių. Tokiems automobiliai pasidarė neprieinamas, kai brangūs yra namai, aukštos butų nuomos. Gaminatų unija, besirūpindama tik savo nariais, prisidėjo prie nerealaus automobilių pabrangimo, nukirsdama dalį šakos, ant kurios jai tenka sėdėti. Kas iš tų Kanadoje pagamintų ar jon įsivežtų amerikietiškių automobilių, kai jų pigesnių ir geresnių būtų galima gauti iš Japonijos. Jų kainas betgi pakelia užkrautas muitas, įvežimui nustatyta maskimali riba, ginanti Kanados automobilių pramonęje dirbančius kanadiečius, jų išsikvotus per aukštus atlyginimus.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubyas. Telefonas 498-5823

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

9% už 90 dienų termin. indėl.
9 1/2% už 6 mėn. termin. indėlius
10% už 1 m. termin. indėlius
10 1/4% už 2 m. termin. indėlius
10 1/2% už 3 m. termin. indėlius
10 1/2% už pensijų planą
9 1/2% už namų planą
8 1/2% už specialią taup. s-tą
8% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)

I M A:

už asmenines paskolas nuo 12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 11 1/2 %
2 metų 12 %
3 metų 12 1/2 %
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 3/4 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543

(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6

Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. C.R. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgičių. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

A.E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sažiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Vaziuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.

Sažiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas. Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamilton, Toronto ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

POLITIKA ATSIKOSTA

"TŽ" — labai įdomus, geras laikraštis. Norėčiau, jei galima, religinės valandėlės. Kartais politika atsižvelgia.

Br. Balciauskas, Čikaga

TOKIOS VALSTYBĖS NĖRA

Po ranka turiu labai svarbiam reikalui paskleistas korteles (atvirlaiškus), kuriuos raginama siųsti George Schultz. Ten parašyta: "The State Department is currently considering the deportation of Mr. Karl Linas, a Baltic citizen (m.p., K.R.) to the U.S.S.R.". Antras tuo pačiu reikalu "Drauge" išspausdintas tekstas, kurį siūloma naudoti skambinant telefonu į Valstybės Departamentą: "I protest the deportation of Baltic citizen" (m.p., K.R.) to the Soviet Union". Toliau, tame pačiame tekste rašoma: "I feel that deporting Baltic citizen (m.p., K.R.) to the Soviet Union..." t.t. Lietuviškai išėitu, jog Valstybės Departamentas ruošiasi deportuoti Baltijos pilietį į Sovietų Sąjungą. Būtų gerai, kad minėtus tekstus redagavę nurodytų kur ta Baltijos pilietybė, kurios pilietį Amerika ruošiasi deportuoti? K. Radvila

TELEVIZIJOS PROGRAMOS

"TŽ" 1984 m. 51-52 nr. buvo išspausdintas rašinys "Močiute, for you is nothing real". Iš netaisyklingos antraštės matyti, kad Močiutės anglų kalba šlubuoja. Dėl to jai atrodo, kad ir "Sesame Street" programa su "pabaisom" ir gyvuliais netinka vaikams. Iš tikrųjų tai pamokanti programa, nes joje kiekvienas turi pamokantį vaidmenį ir pagauna vaikų dėmesį bei vaizduotę.

Nėra jokios abejonės, kad dauguma programų televizijoje yra netinkamos vaikams, tiesiog žiaurios, tačiau yra ir gerų, pvz. "TV Ontario" stotyje. Be to, reikia atjausti ir motiną, grįžusią iš darbo, skubančią ruošti šeimai vakarienę, arba ir nedirbančią motiną, išties dieną buvęsią prie irzlaus vaiko.

Užuot kritikavus tėvus, vertėtų įieškoti būdų pagerinti esamam būklei. Pvz. močiutė galėtų valandą pasidėti su vaiku, paskaityti, žiūrėti parinktos programos televizijoje.

Motina

IŠ BELGIJOS

Ačiū už ilgus metus mums (sešioms) siuntinėjamus "Tėviškės žiburius". Atrodo, kad mes be jų nebegalėtume gyventi, nors juose randame daug skaudžių žinių iš mūsų pavergtosios tėvynės Lietuvos. Mes jas jautriai ir skaudžiai pergyvename ir kartu jaučiame paskatą melstis ir aukotis už tuos brolius ir seses, kurie kenčia ir eina nesibaigiančiu kryžiaus keliu.

Džiaugiamės, kad išėivijoje

daug jaunimo įsijungia lietuviškon veiklon. Garbė tiems, kurie sugebojo jiems įkvėpti protėvių žemėlės meilę ir dirbti jos išlaisvinimui.

Sesuo Liutgarda Radikaite, OSB, Liuvėnas, Belgija

STRAIPSNIAI NESENSTA

Siunčiu rėmėjo prenumeratai \$25 ir prašau Jūsų taip kultūringą ir mielą savaitraštį siuntinėti ir 1985 metais. Nors gaunu labai nereguliariai ir pavėluotai, bet tai nesudaro jokios problemos, nes straipsniai yra įdomūs ir nesenstanciai aktualūs.

K. Majauskas, Čikaga

PAŠTAS

Praeietyje paštas "TŽ" pristatydavo labai nereguliariai — kartais tą pačią savaitę, o kartais už 3-4 savaitių, nors nuotolis čia yra tik apie 170 mylių nuo Toronto. Bet šiais metais pristatymas yra geras — gaunu ketvirtadieniais ar penktadieniais. Aš manau, kad ir Jums yra malonu apie tai žinoti.

B. Kašinskas, W. Henrietta, N.Y.

London, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

TAIGI NESKAITANT PIRMENYBIŲ, trejos rungtynės pralaimėtos ir penkerios laimėtos. Galėjome turėti ir daugiau laimėjimų, jei nebūtume žaidę prieš stipriausius priešus. Mat iš stipresnių komandų galime daugiau pasimokyti. Iš kitos pusės — mums pralaimėjusios komandos paprastai nebeįsikiša prieš mus žaisti. Nemėgsta "dypukams" pralaimėti. Vienintelė išimtis — "Midas Muffler". D. E.

Rodney, Ontario

KLB RODNEY APYLINKĖS pirmininko J. Statkevičiaus pastangomis toje nedidėleje apylinkėje surinkta Vasario 16 gimnazijai \$100 aukų. Aukų: Alb. Starkus \$20, Pr. Gaidauskas ir J. Statkevičius po \$15, V. Bukota, J. Ciparis, V. Andriulionis, St. Paketuras ir J. Rastapkevičius po \$10. L. T.

• Dideli žmonės ir šunys išeidami niekad durų neuždaro. (Jugoslaviai)

• Sakydamas kitam teisybę, laikyk vieną koją idėjės ir balno kilpa. (Turkai)

• Kas save laiko labai gudriu, pradeda lygintis su pačiais kvailiausiais. (Arabai)

• Tiesa, kad kalba žmogų skiria nuo gyvulio, bet taip pat yra tiesa, kad kalba parodo, kas per gyvulys yra žmogus. (Šveicarai)

Brežnevas ir caras

Miręs Brežnevas pragaro koridoriuje susitiko Rusijos carą Nikolajų, kuris pradėjo teirautis:

— Sakyk man, ar mano šventoji Rusija vis dar tebėra didelė galybė?

— Taip, tikrai, — atsako Brežnevas.

— O ar ji dar tebelaiko didžiulę armiją ir laivyną?

— Taip.

— O ar jos plotai eina nuo Baltijos iki Ramiojo vandenyno?

— Taip.

— Ar slaptoji policija tebelaiko žmones po savo letena?

— Tebelaiko.

— Ar politiniai nenuoramos tebesiunčiam į Sibirą?

— Taip.

— O mano tauta ar vis dar išgeria vodkos?

— Taip.

— O ar ji ligi šiol dar tebėra 38° stiprumo?

— Ne, dabar ji yra 40° stiprumo.

— Tai sakyk man, ar dėl tų dviejų laipsnių iš tikro buvo reikalinga revoliucija?

Brežnevas į tai neturėjo atsakymo.

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Alšėnas

Rusai ir degtinė

Skaitytojai parašė laišką "Komsomolskajai pravdai", skatindamas uždrausti alkoholio pardavinėjimą Sovietų Sąjungoje. Laikraštis dėl to pasisakymo gavo daug laiškų. Daugumas skaitytojų buvo labai pasipiktinę. Vienas laiškas iš Tulos taip bylojo: "Tavo kvailas laiškas mane ypatinčiai papiktino. Visa mūsų galybė remiasi alkoholio pajamomis. Rusas visad mielai išgeria". Tame atsiliepime buvo siūloma blaivybės šalininką uždaryti į kalėjimą.

Troškulys

Vyras žmonai:

— Jaučiu nepakenčiamą troškulį.

— Vandens čiaupas neužblokuotas.

— Sakiau, kad mane kankina troškulys, o praustis — kol kas man nėra jokio reikalo.

Penkios minutės

— Kur tavo mama? — klausia vaiką pienininkas, atėjęs su sąskaita.

— Prieš pusvalandį išėjo penkiom minutėm pas kaimyną.

Skola ir nuomonė

— Štai čia tau 5 doleriai, kuriuos prieš dešimt metų iš paties pasiskolinau.

— Gali sau juos pasilaikyti, nes jie jau neverti to, kad pakeisčiau apie tave savo nuomonę.

• Namai turi du gerus momentus: kai į juos grįžti ir kai gali iš jų išeiti. (Bulgarai)

Sovietinė architektūra

Ant to kampo — brokas. Ant ano — barokas. Taip gražiai sutinka: Brokas ir barokas!

Spokso kaimo Rokas, Rausvas kaip burokas: Kas čia beria tinką — Brokas ar barokas! J. Pažaislis "Šluotoje"

Daužvardžio fondo premijų įteikimo vakare 1984.XII.9 jauniems spaudos bendradarbiams Čikagoje, Lietuvos jaunimo centre. Dalyvavo ir vyresnieji spaudos darbuotojai. Iš kairės: "Draugo" red. ALGIRDAS PUŽAUSKAS, B. PUŽAUSKIENĖ, gen. konsulė JUZĖ DAUŽVARDIENĖ, "Dirvo" atstovas ANTANAS JUODVALKIS, žurnalo "Laiškai lietuviams" red. kun. JUOZAS VAIŠNYS, SJ Nuotr. P. Maletos

Kaleidinis sveikinimo atvirukas, gautas iš Suvalkų trikampio 1984 m.

Laiškas iš tėviškės

Sveiki!

Ačiū už laišką, už gražias dovanas, už didelį nuosiirdumą. Buvom vaikai, lakstėm po tėviškės laukus. Jūs mažyliai trespėjot iš paskos. Šlamejo vyšnynas, čiurleno upelis ir siūbavo lyg jūra rugių ir kviečių laukai. Kaip kvepėjo dobilai, o žirnių ankštytės lipo į brandį. Į senatvę ryškiai iškyla vaikystė. Matau nusvirusias apynių skaras ir girdžiu aižų pentardų riksmą.

Grįžta prisiminimai. Jie eina kaimų takeliais, o toluoj aidi bažnyčios varpai ir švyti vakaro žara.

Metai nusinėšę jaunystę, gyvenimas nuėjo savo keliu ir liko, kas beliko.

Senatvė uždėjo savo sunkią ranką. Žemė graži, o jūra gaudžia taip pat, ir už kiekvieną dieną ačiū Dievui. Sentavėje daugiau laiko pamatyti kas gražu ir pasidžiaugti.

Man Palanga ypač graži pavasarį ir rudenį. Kiek narke žalumos, kokia ji įvairi: tamši skarotų eglių žaluma ir švelnūs berželių lapeliai. Ir geles pačios gražiausios žydi pavasarį. Rudenį tuštėja gatvės ir iškyla margaspalvis mingančios gamtos grožis.

Pinigo galybė Humoreska

Bebėgant į vakarus 1944 m. Vokietijos pamariais, netoli Šverino atsitiko nelaimė. Vieno kaimo gatvėje, užvažius ant apvaliais akmenimis grįsto kelio, sulūžo ratų tekinis. Stebulė su ašimi suguro, o tekinio lankas su zvanais nuriedėjo į šoną. Juodis, kaip žinodamas, sustojo. Vežime sėdėjo žmona su dviem mažamečiais vaikais. Žmona važnyčiojo, o aš sekiau juos dviračiu, rūpindamasis kasdiene duona ir nakvyne. Vietą buvo pavojinga, nes apie Šveriną rudieji gaudė pabėgėlius ir varė prie darbų.

Ką darysim dabar? Reikia skubėti, nes rusai artėja. Gerai, kad dar nešalta...

Iš netoliese stovinčio namuko išeina apysenis žmogus ir žygiuoja tiesiai į mus.

— Aš pro langą pamačiau, kad

jums nelaimė atsitiko, — sako vokietis. Jis, apžiūrėjęs tekinį, parodė pirštu į kairę gatvės pusę:

— Tenai yra račius. Jis pataisys jums vežimą.

Senukas padėjo pakelti vežimą ir nuimti stebulę nuo ašies. Susirinkęs tekinio dalis, nužygiavau pas vokietį račių.

Buvo pietų metas. Račius sėdėjo virtuvėje prie stalo kartu su žmona ir godžiai valgė pietus. Paaškiniau jam, kad vežime sėdi ir laukia žmona su dviem vaikučiais ir kad mes labai skubame, nes bijome rusų apsupimo.

— Reikės mažiausiai 4 ar 5 valandų, — sako račius. — Po pietų aš dar turiu truputiuką pailseti...

— O kiek paimsite už to tekinio pataisymą?

— Penkias markes.

Aš išėjau iš piniginės apyaujį 50 markių banknotą ir padėjau jam prie lėktės...

Vokiečio akys išsiplėtė, tarytum stebuklas būtų įvykęs, griebė banknotą, paliko pietus ir tuoj čiupo tekinį.

Pasirodo, kad račiai turi atsarginių tekinių vyanų ir stipinų. Iškalė greitai iš stebulės ir vyanų užlūžusius stipinų galus, sudėjo naujus, užkalė tą patį seną geležinį lanką ir už valandos tekinis buvo sutaisytas.

Tas patį račius su ano senuko pagalba, kuris dar tebešnekėjo su žmona, užmovė tekinį ant ašies ir mes vėl važiuojam...

Auf Wiedersehn...

Pr. Baltuonis

Vilniaus ateizmo muziejuje

(Atkelta iš 3-čio psl.)

statula jėzuitų auklėtinio L. Liščinskio, kuris už savo ateistines pažiūras 1689 m. inkvizitorių buvo sudegintas ant laužo. Išeinant palydovė sako, kad šitas muziejaus kampilis yra labai mėgstamas vaikų.

Nepadeda nė mokslas

Visi muziejaus rodiniai bando "moksliškai" parodyti religijos kilmę, religijų ir kultūrų istoriją, krikščionybės plitimą pasaulyje ir Lietuvoje, dvasininkijos prieštaraujančią veiklą ir ateistinės minties brendimą Lietuvoje. Ten ateizmas dabar yra ir mokslo šaka. 1969 m. Vilniaus universitete

buvo įsteigta ateizmo katedra.

Šis muziejus mūsų vis tik netikino, kad Dievo nėra. Tas, kuris yra užaugintas ateistinėje dvasioje, iš čia išeis gal dar daugiau sustiprėjęs savo nusistatyme. Šiaip muziejus gana įdomus ir sistemingai, kruopščiai įrengtas. Jau ir iš lauko šis buvusios šventovės pastatas labai gerai atrodo, visas atnaujintas su blizgančiom, auksinėm kupolom. Jis yra daug ištaigingesnis už kitas dabar kultui leidžiamas naudoti šventoves.

Atėję į muziejų, neradome nė vieno kito lankytojo. Išeidami irgi nepastebėjome, kad kas kitas čia būtų atėjęs.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams tik \$15.00 metams (JAV-se amerikietiška)

reguliari metinė prenumerata — \$20.00, rėmėjo — \$25.00 (JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaitių. Prašome pranešti tokių asmenų adresas.

ADMINISTRACIJA

LILIJA PACEVIČIENĖ
West Insurance Brokers Ltd.
(416) 846-4888 — dienomis Namų, automobilių
853-3652 (519) — vakarais ir komercinė drauda

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS?
SKAMBINKITE
BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

BOSLEY
W. H. BOSLEY & CO. LTD. REALTOR

188 Eglinton Ave. E.,
Toronto, Ont. M4P 2E4
(416) 486-5777 445-9469

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 (416) 762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York (416) 231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!
533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONT

Anapilio žinios

— Trijų karalių šventės proga Wasagoje buvo lietuviams pamaldos 11 v.r. naujoje salėje. Po pamaldų susitarta dėl tolimesnių pamaldų tvarkos žiemės metu. Sekančios pamaldos Wasagoje bus vasario 24, sekmadienį, 11 v.r. Ta proga apylinkės bendruomenė paminės Lietuvos nepriklausomybės atgavimo šventę. Vėliau Wasagoje pamaldos reguliariai bus kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį 11 v.r.

— Lietuvos kankinių šventovėje Trijų karalių šventėje pamokslus sakė naujasis diejokas E. Putrimas. Toronte jis bus iki š.m. sausio pabaigos ir talkins parapijai. Sausio 30 d. grįš Romon baigti teologinių studijų.

— Sausio 2 d. lietuvių kapinėse palaidota a.a. Marcelė Murzienė, 87 m. amžiaus; sausio 5 d. palaidotas a.a. Henrikas Daras iš JAV.

— Vaikus pirmąjį Komunijai ruošia seselės Maironio mokykloje šeštadieniais pamokų metu.

— Jaunųjų talentų vakaras — vasario 24, sekmadienį, Anapilio salėje. Prašoma registruotis pas S. Žiemelę tel. 823-7261, arba D. Garbaliuskienę 277-3351, arba pas J. Govedą 537-5188.

— Gavėnios rekolekcijas Lietuvos kankinių parapijoje ves kun. A. Tamošaitis, SJ, iš Čikagos.

— Kalėdų metu gėlėms prie altoriaus aukojo: \$40 — J. J. Valiuliai; \$10 — E. E. Miliauskai, M. Daukienė, S. Jagėlienė, Gr. Balčiūnienė; \$8 — A. Vaišvilienė; \$5 — A. Augaitienė, G. Balčiūnienė, S. Aušrotienė, O. Dementavičienė, M. Gudėlienė, E. Girėnienė, E. Juzėnienė, M. Karasiejiene, C. Pakštienė, L. Pilipavičienė, Petrušauskienė, M. Vaskevičienė, M. Senkienė, O. Rimkienė, Timukienė, G. Trinkienė; \$3 — M. Yokubynienė, V. Pečiulienė, A. Papajienė, L. Krakauskas, A. Zimnickas; \$2 — A. Ulbikienė.

— Etiopijos badaujančiams aukojo: \$50 — V. A. Buragai, P. A. Augaičiai.

— Parapijos skolos mokėti aukojo: \$200 — dr. A. Pacevičius, V. Aušrotas, J. J. Birgeliai; \$100 — Vl. Morkūnas, M. Yčas, A. P. Augaičiai, M. B. Norkai, dr. R. D. Stas, J. E. Girėnai, P. Linkevičius, O. Jakimavičienė; \$50 — J. O. Kirvačiai, A. Sprainaitis, A. S. Petraičiai, V. F. Urbonai, R. Kaknevičius, S. I. Petrauskai, Albinas Gatoniš; \$40 — J. L. Viola.

— Mišios sausio 13, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Nijolę Rickytę, 11 v.r. — už a.a. Veroniką ir Antaną Juškevičius, a.a. Veroniką Kaknevičienę.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos — sausio 13 d., 9.45 v.r. Paminėsime Klaipėdos išvadavimo sukaktį ir maldos savaitę už krikščionių vienybę (sausio 13-20).

— Moterų draugijos susirinkimas — sausio 13 d. po pamaldų E. Šturmienės namuose, 75 Indian Grove, Toronto M6R 2Y5.

— Emilis Jankus po operacijos sveiksta Šv. Juozapo ligoninėje.

Lietuvių namų žinios

— LN suruošioje Kūčių vakarieneje dalyvavo per 360 suaugusių ir vaikų. Kalėdinėm giesmėm vadovavo sol. V. Verikaitis. Žvakės uždegti buvo pakviesti gen. kons. dr. J. Žmuidzinai, A. Abromaitytė ir A. Venclovaitytė. Invokaciją sukalbėjo kun. L. Januška, OFM, vakaro programai vadovavo ir įžanginę mintį pateikė A. Jucienė. Meninę programą su tinkama muzika, giesmėmis ir dainomis atliko sol. S. Žiemelė, R. Bankienė, V. Verikaitis, J. Govedas ir LN dainos vietas. Po vakarienos, kurią paruošė A. Gataveckas, vaikučius aplankė ir dovanėles atnešė Kalėdų senelis.

— N. metų sutikime dalyvavo per 320 asmenų. Nauji metai buvo sutikti giedant Lietuvos himną.

— Sekmadienį, sausio 6, ŠALFAS Kanados sporto apygardos pirm. R. Sonda įteikė padėkos skydą LN pirm. V. Dauginiui už pagalbą sporte.

— Švenčių metu socialinių reikalų sekcijos talkininkai lankė ligonius. Buvo aplankyti 25 asmenys. Ačiū lankytojams: A. Genčiuvienė, A. Kulnienė, A. Gačioniai, A. Borchertui, B. Truchanavičiui, J. Žiurinskui, M. Antanaičiui ir V. Petrauskui. Ligonų lankymas bus tęsiamas ir ateityje. Žinantieji apie sergančius ligonius ar namuose praneškite V. Kulniui tel. 769-1266.

— Paskaita "Testamentai ir palikimai giminėms Lietuvoje", kurią rengia LN kultūrinė komisija, įvyks vasario 10 d., 2.30 v.p., o ne sausio 27 d. Paskaitą skaitys ir į klausimus atsakys adv. A. Pacevičius.

Prisikėlimo parapijos žinios

— 1984 m. mūsų parapijoje pakrikštyti 38 vaikai, sutuoktos 25 poros ir palaidoti 44 parapijiečiai.

— Rekolekcijos jaunimui, kurias ves kun. A. Saulaitis, SJ, ir ses. Ignė Marijošūtė, įvyks sausio 11-13 d.d. Sharon, Ont. Del smulkesnių žinių kreiptis į Ričardą Punksį tel. 277-8682.

— Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos prasidės sausio 20 d. po 10.15 v. Mišių klebonijos patalpose. Registruojami vaikai, sulaukę 12 m. amžiaus. Sutvirtinimo sakramentą teiks vysk. P. A. Baltakis, OFM, birželio 2 d., 11.30 v.

— KLB moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyriaus susirinkimas — sausio 13, sekmadienį. — "Krikščionybė ir kultūra" (šv. Paulius Atėnų areopage) — paskaitos tema, kurią skaitys kun. dr. F. Juzevičius sausio 15 d., 7.30 v.v., Parodų salėje.

— Parapijai aukojo: E. ir dr. J. Čuplinskai \$1,300, latviai katalikai \$637, R. L. Kuliavai \$600, A. U. Kartavičiai \$450, K. ir dr. V. Juškevičiai \$300, V. Sinkevičius \$250, A. V. Balniai \$250, V. B. Biretos \$225, dr. P. S. Vytė \$200; \$150: V. Šalna, M. S. Meskauskai, A. Kalinauskas; \$100: S. R. Stravinskai, R. I. Paškauskas, A. Laurinaitis, J. M. Vaseriai, M. V. Vaitkevičiai, R. A. Simanavičiai, J. A. Simanavičiai, P. Žulys, N. Racevičienė, O. Svarinskienė, M. E. Zabolioniai, B. Dūdienė, B. Vaišnoras, N. Preibienė, J. M. Macevičiai, E. Girdauskienė, J. Bernatavičius, A. Žilėnas; po \$60: A. Z. Urbonai, A. R. Sapijonai; po \$50: A. Rūkas, A. P. Poškai, J. B. Maziliauskai, V. Augėnas, V. A. Marcinkevičiai, K. Juknevičius, P. J. Barakauskai, A. A. Lukošiai, J. B. Tamulioniai, P. G. Stauskai, H. G. Stonkai, J. Tunaitis, D. A. Nausėdai, K. Kobelskis, J. A. Medeliai, L. G. Vyšniauskai, E. S. Čepai, M. Normantienė, S. J. Poškai, D. V. Šaltmirai, M. S. Bušinskai, B. V. Saulėnai, A. D. Siminkevičiai, T. V. Šalvaičiai, V. P. Melnykai, L. Mačionienė, dr. K. Ambrozaitis, U. Žilinskienė, P. Kuliešius.

— Mišios sausio 13, sekmadienį, 8.30 v.r. — specialia int., 9.30 v.r. už a.a. Eividą-Oną Misevičienę, 10.15 v.r. — už a.a. Joną Revą, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Mariją Enzinienę.

— Daužvardžio fondas Čikagoje, tvarkomas Lietuvių žurnalistų sąjungos valdybos, skirtydamas premijas jauniems bendradarbiams, neužmiršo ir "Tėviškės žiburių" — paskyrė net 6 premijas: Rūtai Girdauskaitė — \$75, Dariui Čuplinskui — \$75, Marytei Balaišytei — \$25, Andrei Čuplinskaitė — \$25, Jūratei Biretaitei — \$25, Mirgai Šaltmiraitėi — \$25. R. Girdauskaitė redaguoja jaunimo puslapį "Jaunimo žiburiai" ir rašo straipsnius, kiti talkina savo rašiniais.

— Prisimindami a.a. Vlado Jaskevičiaus 10 metų mirties sukaktį, K. B. Žutautai paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$10.

— Mindaugo šaulių kuopa Montrealyje ryšium su KLB paskelbtu spaudos mėnesiu gruodžio atsiuntė "Tėviškės žiburiams" \$25 auką.

— Knygos formato kalendorių 1985 metams išleisdino Prisikėlimo parapijos ekonominė sekcija. Spaudai paruošė Stasys Prakapas. Atspausdinta 3000 egz. Spaustuvės ir kaina nepažymėta. Leidinys turi 208 psl. Šalia kalendorinių dalykų, yra daug poezijos, beletristikos, humorio, patarimų, iliustracijų, adresų, skelbimų.

— ATLIEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

— PARDUODAMOS apyaušės (200 mylių važinėtos) "Steel Belt Radial" P215-75R15 SNIEGO PADANGOS su 5 skylių remais ir baltais šonais. Skambinti tel. 766-6700 po 10 v.v. Toronte.

— NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.(416) 533-8008.

— MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

Medžiotojų ir žūklautojų klubas "TAURAS"

maloniai kviečia į TRADICINĮ METINĮ

BALIŲ

Programoje: "ATŽALYNAS" (lėjimas \$12.50. Stirnienos vakariene su vynu. Šokiams gros "Les and the Music Masters". Pakvietimai gaunami Lietuvių namų popietėse pas J. Šimkų 231-9425, W. Drešerį 233-3334, P. Šturmą 274-3529, pas klubo narius ir prie įėjimo. Rengėjai

LŠST jūrų šaulių kuopa "Baltija" Toronte 1985 metų sausio 20, sekmadienį, rengia Mažosios Lietuvos Klaipėdos krašto atvadavimo 62-jų metų sukakties

MIRĖJIMA

11 val. 30 min. Prisikėlimo parapijos šventovėje pamaldos už mirusius vadavimo rengėjus, kovoje žuvusius savanorius, karius ir šaulius.

15 val. Toronto Lietuvių namuose, Karaliaus Mindaugo menėje, generalinio Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino žodis, A. Vaičiūno paskaita, choras "Aras" ir solistas V. Verikaitis.

(lėjimas — 4 dol., pensininkams — 3 dol., moksleiviams — nemokamas.

Tai svarbi sukaktis Lietuvos istorijoje. Kviečiame gausiai dalyvauti. Kuopos valdyba

Metinis "Tėviškės žiburių" spaudos balius — balandžio 13, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje. Ta proga rengiama ir loterija spaudai paremti. Jau telkiami vertingi laimikiai. Dosnieji spaudos rėmėjai prašomi ir šiais metais prisidėti prie šios loterijos savo dovanomis.

KLB Toronto apylinkės valdyba sausio 3 d. posėdžiavo Lietuvių namuose. Dalyvavo A. Vaičiūnas, kun. J. Staškus, L. Norvaiša, V. Kulnys, R. Budnikas, D. Garbaliuskienė, K. Raudys, V. Bačėnas ir M. Abromaitis. Svarstyta Vasario 16 minėjimas, kuris rengiamas vasario 17 d. Anapilyje. Aptartas "Vilniaus" karalaitės balius, rengiamas Lietuvių namuose vasario 2 d. Šiais metais Toronte spalio 11, 12 ir 13 d.d. įvyks XXX Kanados lietuvių dienos. Buvo svarstyti organizaciniai reikalai, susiję su Lietuvių dienų rengimu. Iš dalies nustatyta programa. Sudaromi renginių komitetai.

Toronto KLB apylinkės tarybos rinkimai numatyti š. m. balandžio 21 d.

Sekantis valdybos posėdis Lietuvių namuose — sausio 17 d., 7 v.v. V.K.

Kalėdų eglutės vaikams buvo surengtos Maironio mokykloje ir kitose vietose. Ypač sėkminga eglutė buvo surengta Anapilio Parodų salėje 1984 m. gruodžio 23 d. jaunų šeimų sekcijos rūpesčiu. Susirinko apie 80 vaikų, kurie išklausė atitinkamos programos ir buvo pavašinti bei šv. Mikalojaus (P. Butėnas) gausiai apdovanoiti. Lietuvos kankinių parapijos tarybos jaunų šeimų sekcijai vadovauja V. Narušis.

Toronto lietuviai pensininkai sutiko Naujus metus gražiai išpuoštoje "Vilnius Manor" salėje. Dalyvavo apie 100 tautiečių. Vyravo šeimyniška nuotaka. Programoje buvo poezijos skaitymų ir kitų linksmybių. Pensininkai turi nemažai planų 1985 m. veiklai.

Pagerbdami a.a. Antaną Pinkevičių, paaukojo "Tėviškės žiburiams": \$20 A. K. Ratavičiai, Otterville, Ont.; \$10 M. B. Povilaičiai, Tillsonburg, Ont.

Lietuvių kredito kooperatyvai Toronte išleisdino tradicinius sieninius kalendorius 1985 metams. "Paramos" kalendoriaus viršelyje matyti spalvota M. K. Čiurlionio reprodukcija "Karaliai", Prisikėlimo parapijos — Trakų miestas. Spausdino J. Danaičio spaustuvė "Time Press Litho Ltd." Ši spaustuvė spausdino ir meno leidinį "Telesforas Valius", redaguotą dail. R. Viesulo.

DĖMESIO! DĖMESIO! Vasario 2 diena jau artėja! Bus "Vilniaus" karalaitės balius!

Toronto Lietuvių namų Karaliaus Mindaugo menėje 7 valandą vakaro.

Bus renkama 1985 metų "Vilniaus" karalaitė

• Įdomi programa • Šilta vakariene • Šokiai • Turtinga loterija • Pyragų išpardavimas

Vietos rezervuojamos iš anksto

Bilietų kainos: suaugusiems — \$17.00, pensininkams ir studentams — \$15.00

Bilietai gaunami pas Kęstutį Raudį 239-7040 ir Ričardą Budniką 767-2693

A+A VLADUI BALČIŪNUI mirus Lietuvoje,

jo sūnui VYTAUTUI, "Tėviškės žiburių" spaustuvės vedėjui, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime — KLB kultūros draugijos "Žiburiai" valdyba

Mylimam tėveliui

A+A VLADUI BALČIŪNUI

Lietuvoje mirus,

jo sūnui VYTAUTUI ir žmonai GENOVAITEI reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą —

Genė ir Balys Trinkai
Albina ir Pranas Augaičiai

"Tėviškės žiburių" spaustuvės vedėjui

VYTAUTUI BALČIŪNUI,

liūdinčiam savo tėvo

a. a. VLADO,

mirusio Lietuvoje,

reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir dalinamės jo skausmu —

Kun. Pr. Gaida
S. J. Andruliai
E. P. Ališauskai
S. V. Aušrotai
O. P. Derliūnai
G. R. Gaižučiai

O. Z. Girdauskai
G. Kaknevičienė
L. G. Kurpiei
V. Kastytis
B. S. Prakapai
F. V. Urbonai

MONTREALQUE

"Litas" per 10 mėnesių paaugo iki 13,5 mil. dol., padarydamas 85.000 dol. pelno. Per tą laiką įvesta skaitytuvų (kompiuterių) sistema ir atidarytas dar vienas skyrius Šv. Kazimiero par. salėje. Šis skyrius veikia tik sekmadieniais. Metinis "Lito" susirinkimas — antroje balandžio pusėje.

Lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė įvyko gruodžio 16 d. AV par. salėje. Mokyklos vedėjas Linas Staškevičius pradžioje pasveikino visus atvykusius ir padėkojo mokytojoms — Marytei Adamonytei ir Laimai Rutkauskienei, kurios paruošė programą, ir Juli-jai Adamonienei už visokeriopą pagalbą.

Pagrindinė programos dalis buvo vaidinimas "Vaikiukai aviniukai", kuriame dalyvavo net 25 vaidintojai. Po to atvykęs Kalėdų senelis apdovanojo ne tik programos dalyvius, bet ir visus salėje esančius vaikus. Suaugusieji tuo laiku vaishinosi užkandžiais, pyragais ir kava. Žiurovai buvo gausūs: daug vaikų, tėvų ir senelių. Ypatinai džiugu buvo matyti didelį skaičių vaikučių, dar nesulaukusių mokyklinio amžiaus. Pasirodo, lituanistinė mokykla, kurioje mokinių skaičius neseniai buvo labai sumažėjęs, dar greitai durų neuždarys.

AV parapijos choro seniūnu išrinktas ilgametis choristas Donatas Baltrukonis.

Etninės grupės iškilmingos tradicines pamaldas bus sausio 13 d., dalyvaujant Montrealeio arkivyskupui, etninių parapijų kunigams bei parapijiečiams Notre Dame katedroje. AV parapijos susirinkimas dėl aukščiau minėtų pamaldų nukeliamas į sausio 20 d.

Prancūziškos televizijos 10 kanalo "Ethnies" programos pusvalandis vasario 9 d., 10 v.v., bus skirtas lietuviams. Siek tiek bus iš Lietuvos istorijos, rankdarbių bei kepinų. Programa įrašyta gruodžio vidury, dalyvaujant I. Lukoševičienui, A. Drešerienui, K. Kličiutei ir D. Piečiutei.

Skautes ir skautai gruodžio 20 d. AV parapijos salėje suruošė įspūdingas Kūčias, sutraukusias apie 130 dalyvių. Pradžioje įvyko abiejų tuntų (skaucų "Neringos" ir skautų "Geležinio vilko") suėigos. Vėliau K. Kličiute papasakojo apie lietuviškus Kūčių papročius ir vadovavo tolimesnei programai. Buvo suvaidinti trys vaidinimėliai. Visi traukė šiau-

dus — žiūrėjo, kas ilgiau gyvens. Kun. J. Aranauskas palaimino valgius ir pradėjo Kūčias, dalindamasis su visais plotkele. Pabaigoje pasirodė Kalėdų senelis su dovanomis.

Tutininkai įdėjo daug darbo, suorganizuodami ne tik programą, bet ir puikias pasninko vaišes.

Vasario 16 minėjimas prasidės pamaldomis abiejose lietuvių šventovėse vasario 17 d. Po pietų Verduno katalikų gimnazijos salėje (ten, kur buvo minėjimas pernai) bus Lietuvių informacijos centro darbuotojos Gintės Damuštės paskaita. Meninei daliai yra pakviestas Montrealeio vyrų choras, "Pavasaris" ir "Gintaras".

A.a. Elzbieta Bobinaite-Aleksandravičienė, 74 m. amžiaus, mirė gruodžio 7 d. Ji buvo a.a. kun. J. Bobino, ilgamečio Šv. Kazimiero parapijos klebono, sesuo. Palaidota iš Šv. Kazimiero šventovės gruodžio 11 d. Cote des Neiges kapinėse. Liko liudintys — sesuo Ona, brolis Edvardas ir trys brolvaikai.

"Neringos" tunto skaucių būrelis gruodžio 23 d. popietėje lankė vyresnįo amžiaus tautiečius, giedodamas po keletą kalėdinių giesmių ir linkėdamas linksmy švenčių.B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Berniely Mišios buvo iškilmingos, pritaikytą kalėdinį sveikinimą — pamokslą pasakė klebonas kun. St. Šileika. Choras buvo gerai pasiruošęs, giedojo daug kalėdinių giesmių. Svetainėje buvo vyno ir paruošta kavutė, prie kurios parapijiečiai ir svečiai sveikinosi švenčių proga. Iš įvairių vietovių šventėms pas tėvus grįžo vaikai, kai kurie su šeimomis. Šventovėje prakartėlę paruošė Irena ir Ričardas Martel. Jie taip pat dekoravo ir svetainę. — Kas sekmadienį svetainėje veikia "Litas" ir lietuviškų knygų, plokštelių, juostų, gintaro, paveikslų kioskas. Vedėja — O. Ladygienė. — Visada sekmadieniais ruošiami kavutė su pyragais ar karštu kugeliu (svetainėje). — Sausio 13, sekmadienį, 3 v.p.p., įvyks visų tautybių Mišios katedroje. Jas ruošia arkivyskupas P. Gregoire ir kun. M. Paquette. — Kūčių vakarą par. svetainėje įvyko bendros Kūčios, kurias paruošė šeimininkės Elzbieta Tanona, O. Glaveckienė, J. Pileckienė. Atsilankė 25 parapijiečiai. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Certifikatus: min. \$1,000.00	
1 metų	10.5 %
Terminuotus indėlius:	
1 metų	10.25%
180 – 364 d.	9.75%
120 – 179 d.	9.5 %
30 – 119 d.	9 %
Trumpalaikius indėlius už \$20,000 ar daugiau	
Taupomosios sąskaitos:	
specialios	7.25%
su draudimu	7 %
kasdieninis %	6.5 %
Čekių sąsk.	5 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo turto, asmenines ir prekybines. Paskolos mirties atveju draudžiamos iki \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 – 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 – 8.00
Penktadieniais	10.00 – 6.00
	4.00 – 8.00
	2.00 – 6.00

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Toronte.

JIEŠKAU MOTERS prižiūrėti 3 mėnesių mergaitę 4 arba 5 dienas per savaitę. Skambinti tel. 530-1892 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidojimų pusrčiai. Skambinti pirmadieniais, antadieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom programoms, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.